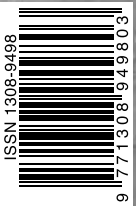

serbest

MİMAR

MART | 2016 | 21
10 TL

Apartman Parselinden Kent Yapmak | 1960-80 Dönemi Mimarlığı | Cevizli Lojman / Argos Evi Uçhisar, Nevşehir | Maslak No.1 Ofis | Kırşehir İli Şehirlerarası Otobüs Terminali | Bir İnşaatın Harırlattıkları Meslekte 50 Yıl | Santorini, Mykonos, Chios (Sakız)

Sağlam yapısı, yangına dayanıklılığı,
mükemmel ses ve ısı izolasyonu ile sevdikleriniz artık
daha huzurlu ve daha güvenli!

**MÜKEMMEL
ISI İZOLASYONU**

**SAĞLAM
YAPISI**

serbest

MİMAR

MART 2016 21

- 04 **masaüstü**
- 08 **yaka resmi**
- 10 **SMD'lerden**
- 18 **DOSYA**
Apartman Parselinden Kent Yapmak
- 40 **söyleşi**
1960-80 Dönemi Mimarlığı
- 58 **YENİ**
Cevizli Lojman / Argos Evi Uçhisar, Nevşehir
Maslak No.1 Ofis
Kırşehir İli Şehirlerarası Otobüs Terminali
- 68 **KRİTİK**
Bir İnşaatın Hatırlattıkları Meslekte 50 Yıl
Faruk Nafiz Erkal
- 70 **ORADAYDIK**
Santorini, Mykonos, Chios (Sakız)
İlhan Selim Kural
- 79 **özetler**
(İngilizce, Rusça ve Arapça) . Summary . Содержание . خلاصة

İSTANBUL SMD

Miralay Şefik Bey Sokak 13/2 Gümüşsuyu
34015 İstanbul
+90 212 2924380 (tel)
+90 212 2924382 (faks)
www.ismd.org.tr

TÜRK SMD

TSMD Mimarlık Merkezi
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km.
Mustafa Kemal Mah. 2123. Sk. No: 164
Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08
www.tsmd.org.tr

İZMİR SMD

Cumhuriyet Bulvarı 2. Kordon 209/4 Alsancak
35220 İzmir
+90 232 4631630 (tel)
+90 232 4631057 (faks)
www.izmir-sm.org.tr

Yazılarda ifade edilen görüşler yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Reklamlar, reklamı veren firmanın sorumluluğundadır ve serbestMİMAR reklamlarda verilen bilgilerden sorumlu tutulamaz.

21. Sayı Kapak Konusu
Aslı Özbay

Cevizli Lojman / Argos Evi Uçhisar, Nevşehir

serbestMİMAR
Üç Ayda Bir Yayımlanır

Sahibi
Aytekin İtez
TSMD Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Soylu

Editör
Derya Yazman Noyan
editor@tsmd.org.tr

Yayın Komisyonu
Ali Sinan, Aslı Özbay,
Aytaç Özen, Cüneyt Kurtay,
Deniz Güner, Derya Yazman Noyan,
Dürriin Süer, Figen Kıvılcım,
Hasan Özbay, H. Okan Çetin,
Hüseyin Kahvecioğlu, İlhan Selim Kural,
Kadri Atabaş, Kerem Piker,
Mehmet Soylu, Osman Tural, Şerife Meriç

Yayın Sekreterliği
Serap Sür

Grafik Uygulama
Fikriye Karasu
ANBA Anadolu Basın Ajansı

İletişim
TSMD Mimarlık Merkezi
Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 7. Km.
Mustafa Kemal Mah. 2123. Sk. No: 164
Kentpark AVM Arka Cephesi
+90 312 219 94 08
www.tsmd.org.tr
info@tsmd.org.tr

Abone, Reklam ve Dağıtım

ANBA Anadolu Basın Ajansı
Tunus Caddesi 50A/11 Kavaklıdere 06550 Ankara
+90 312 4675381 (tel)
+90 312 4675383 (faks)

Reklam Koordinatörü
Selver Toprak
selver@anbarapor.com

Baskı
Salamat Basım Yayıncılık
+90 312 341 10 24

SMD Üyelerine Ücretsiz Gönderilir
Fiyatı 10 TL Abonelik 35 TL Öğrencilere 30 TL

Gölge Oyunları

2016 yılı tüm hızıyla geçerken, gölgede bıraktığımız konular zaman zaman kendini göstermeye devam ediyor. Bunlardan bir tanesi Atatürk Kültür Merkezi (AKM) Projesi. Geçtiğimiz günlerde bir anda gazetelerde “AKM’ye Yeni Proje” şeklinde boy gösteren haberler ile uzun bir süredir durumu ne olacağı belirsiz olan AKM hakkında gerçekliği kesin olmayan bir havadis aldık. Mayıs 2008’den beri tadilat nedeniyle yalnızlığına mahkum edilen AKM, daha önce ismini pek de duymadığımız bir mimarlık ofisi olan Adrian Smith&Gordon Gill Architecture tarafından hazırlanan proje ile tekrar gündeme geldi. Fakat ilginç olan, yeni projeyi işveren tarafından kimse üstlenmedi. Herkes ofisin web sayfasından projenin künyesine baktı ve işveren kısmının boş olduğunu gördü. Hemen ardından Kültür ve Turizm Bakanlığı, “Bizim istediğimiz veya sipariş ettiğimiz bir proje değil. Yeni AKM’yi kendi kendilerine yapmışlar” dedi. Bu konu nasıl ve ne amaçla gündeme geldi bilinmiyor ama AKM ve benzeri değer taşıyan yapılara yönelik düşünülen yeni projeler, gölge oyunları gibi perdenin arka tarafından kendini bir gösteriyor, netliğini (gerçekliğini) anlayamadan karanlığa gömülüyor. Ama zaman zaman konuşuluyor, zihinlerin bir köşesinde varlığını hissettiriyor. Çünkü herkesin içinde AKM’de olduğu gibi “Acaba yıkılacak mı?” korkusu varlığını sürdürüyor. Ne konuşulursa konuşulsun, ne yazılırsa yazılsın, Cumhuriyet’in simgesi olan bu yapının en kısa zamanda eski günlerine geri dönmesini umutla bekliyoruz.

* * *

Bu sayımızda, 1960-80 dönemi faal olarak çalışan mimarlarımızı bir araya getirerek, dönemin mimarlığını ve çalışma şartlarını konuştuk. Önemli bir arşiv niteliğindeki söyleşimize katılan mimar büyüklerimiz, o dönemdeki çalışma koşullarını ve yerel yönetimlerin mimari beklentilerini anılarıyla destekleyerek aktardılar. Bizleri kırmayıp, söyleşimize katılan ve görüşleri ile katkı sağlayan mimarlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Keyifle okumanız dileğiyle...

Derya Yazman Noyan

01

02

03

SPOR KOMPLEKSİ

TASARIMLARI

Ekrem Bahadır Çalışkan

01 Çorum Belediyespor Tesisi - Çorum

Proje Müellifi: Ekrem Bahadır Çalışkan

Tasarım Ekibi: Emre İmİK

Statik: Metin Başaran

Mekanik: Melih Özöner

Elektrik: Hasan Çelik

İşveren: T.C. Çorum Belediyesi

Projenin Alınış Yöntemi: İhale

Proje Yılı: 2015

İnşaat Alanı: 3.750 m²

Proje yaklaşık 20 dönüm üzerinde planlanan Çorum Belediyespor futbol takımı için nizami ölçülerde futbol sahası, antreman sahası ve tesis binası içermektedir. Binada kottan faydalanarak oluşturulan iki giriş katı bulunmaktadır. Biri açık saha kotundadır ve sporcular için soyunma, ısınma, sağlık-terapi hizmetlerini verirken, diğeri ana yol cephesi ve kotundan girilerek binanın yönetim, basın ve misafir kullanımını sağlamaktadır. Kamp dönemi süreli sporcu konaklarını için üst katlarda konaklama, yemek ve dinlenme alanları planlanmıştır.

02 Kapalı Yüzme Havuzu ve

Açık Sahalar - Kırıkkale

Proje Müellifi: Ekrem Bahadır Çalışkan

Tasarım Ekibi: Emre İmİK, Fatma Akay

Statik: Metin Başaran

Mekanik: Melih Özöner

Elektrik: Kemal Aykaç

İşveren: T.C. Kırıkkale Üniversitesi

Projenin Alınış Yöntemi: ihale

Proje Yılı: 2015

İnşaat Alanı 9.250 m²

Kırıkkale Üniversitesi kampüsü içinde spor alanı olarak ayrılan 50 dönüm arazinin stadyum, açık sahalara ve kapalı yüzme havuzu yerleşimi düşünüldük master planı yapılmış ve kapalı yüzme havuzu bina projeleri tamamlanmıştır. Bina içerisinde 550 seyirci kapasiteli yarı olimpik yüzme havuzu, jimnastik ve antreman sahalara (bir adet basketbol oynamaya uygun), grup ve bireysel eğitim odaları, fitness salonu, masaj ve sauna birimleri bulunmaktadır.

İDARİ YAPILARIN PARSEL

ÖLÇEĞİNDEKİ YER SEÇİMİ

Ayşin Sevgi Karakurt

03 Pekintaş İnşaat Genel Merkez Binası -

Ankara

Proje Müellifi: Ayşin Sevgi Karakurt

Tasarım Ekibi: Ayşin Sevgi Karakurt,

Sevdi Aydoğan, Fatma Turan

Statik: İbrahim Öztürk

Mekanik: Abdullah Bilgin

Elektrik: Koray Yücesoy

İşveren: Pekintaş Yapı Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Projenin Alınış Yöntemi: Teklif

Proje Yılı: 2014

İnşaat Alanı: 2.400 m²

Pekintaş İnşaat Genel Merkez Binası, Ankara'nın Çankaya bölgesinde yer alan İlkbahar semtinde, bir cephesi Doğukent Bulvarı'na bir cephesi ise Turan Güneş Bulvarı'na dönük olacak şekilde konumlanmaktadır. Yapı beş adet ofis katı ve bir adet kapalı otopark katı olmak üzere toplam altı kattan oluşmaktadır.

Proje fonksiyonunun yoğun bir kurgudan ziyade, konforu, refahı ve deneyimi ifade edecek öğeleri barındırma gereksinimi, tasarım ekibinin tecrübeleri, işveren beklentileri ve teknik kriterler üçgeninde kolaylıkla çözümlenebilen bir sürece olanak sağlamıştır. Bununla birlikte, yapının iki yönlü olarak konumlandırılması ve bu iki yönlü hareketin yapının içerisinde yaratılan şeffaflık sayesinde hissedilebilir olması, aynı zamanda mevcut ölçeğin de uygunluğu tasarım sürecindeki deneyimi zenginleştirmiştir. Böylelikle, ilk önce arazinin genellikle cephe içermeyen ve dışarıdan algılanmayan noktalarında konumlandırılan sirkülasyon merdiveni dinamik bir öğe olarak ön cepheye yerleştirilmiş ve iki kat boyunca devam eden, ferah bir giriş alanı ile desteklenerek bina-cadde-iç mekan ilişkisi vurgulanmıştır. Aynı kurgu çerçevesinde kullanılan şeffaf bölücüler yapı içerisine adım atıldığı andan itibaren iç ve dış dünyanın zenginliğini birbirine bağlayan bir algıyı ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, cephe kurgusu ön planda tutularak, cephenin ısı ve ışık performansını dengeleyecek elemanlar tercih edilerek, tüm bu elemanlar cepheyi ölçeklendiren ve üç boyutlu derinlikli bir yapıya kavuşturan çerçevenin içerisine yerleştirilmiştir. Bu doğrultuda, giydirmeye cephe tekniği uygulanarak, porselen seramik cephe kaplaması kullanılmıştır. Aynı zamanda, cephe üzerinde hem fonksiyonel hem de estetik bir bütünlük yaratmak amacıyla güneş kırıcı elemanlar ve ızgara sistem paneller tercih edilmiştir.

Projenin iç mekan tasarımı mevcut fonksiyonun gerektirdiği kurgu çerçevesinde, geniş VIP ve yönetici odalarını, personel bölümlerinde ise özel ofis bölümlerini barındıracak şekilde planlanmıştır. Açık ofis sistemleri yerine özel ofis düzenlemesi ile kırk kişinin çalışmasına imkan sağlanmış fakat açık ofislerden oluşan bir düzenlemenin tercih edilmesi halinde yönetici ofisleri de dahil olacak şekilde toplam seksen kişilik bir çalışma ortamı yaratılması öngörülmüştür.

04

05

06

TEK KATLI KONUT TİPOLOJİSİ

İlhan Selim Kural

04 Çeşme-İlca'da Üç Konut

Proje Müellifi: İlhan Selim Kural
Tasarım Ekibi: İlhan Selim Kural
Projenin Alınış Yöntemi: Teklif
Statik Proje: Kemal Özkan
Mekanik Proje: Arda Erşan
Elektrik Projesi: Ozan Özenir Yıldız
İşveren: Saffet Kanpak
Proje Yılı: 2015
Yüklenici: Fatih Aykut

İzmir'in Çeşme ilçesi, İnönü Mahallesi, 7471 ada, 3,4 ve 5 nolu parseller üzerinde tasarlanan üç bağımsız konuttan oluşan bu ev grubunda, konutların birisi 200 m², diğer ikisi ise 250 şer m² olarak tasarlandı.

Son yıllarda Çeşme'de, İlca'nın 1950'lerde yapılmış olan "Şantiye Evleri"nin tek tatlı karakterini devam ettirmeye çalışan yeni bir ev mimarisi oluşmaya başladı. Bu tek katlı tipoloji, gerek tüm odaların bahçe ile görsel ve fiziki ilişkisi kurması, gerekse de iki katlı evlerin üst katlarında yer alan yatak odalarının günlük hayattan fazlasıyla kopuk olmasından dolayı, giderek daha çok tercih edilir oldu. Daha önce yine Çeşme'de yaptığımız 7 adet tek katlı villanın alıcılar tarafından çok beğenilmesi üzerine, bu çalışmada da aynı tipolojiye devam edildi.

Evlerin yaz güneşine karşı geniş saçaklı, geniş sürgülü doğramalı, yer yer lokal taş duvarların kullanıldığı, ferah ve aydınlık olmasına özen gösterildi. Evlerin yatay hatları, salonlardaki tavan yükselmesi ile dengelenmeye çalışıldı. Çatılarda kenetli çinko, dış duvarlarda fugalı sıva ve taş kaplama kullanıldı.

KENTLE BÜTÜNLEŞEN SAĞLIK KOMPLEKSİ

Burak Peri

05 Ankara Bilkent Entegre Sağlık Kampüsü Projesi Kapsamında Bulunan Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi Projesi

Proje Müellifi: Maviperi Mimarlık-Burak Peri
Tasarım Ekibi: Burak Peri, Arzu Gençer, Kaan Özgiray, Mikail Sarı, Olca Ayvalı, Ece Özcan, Kaan Sinan Sarıtaş, Harun Savlak
Statik: İkiz Yapı Mühendislik - Özgür Tuğra
Mekanik: OTM Mühendislik - Onur Tuğra
Elektrik: OEL Mühendislik-Sedat Kapancı & Cüneyt Çetinel
İşveren: DİA Altyapı ve Yatırımları İnşaat A.Ş.
Projenin Alınış Yöntemi: Teklif
Proje Yılı: 2014 - 2016
İnşaat Alanı: 33.000 m²

Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastaneleri, adli bir süreçten sonra hastaneye gelen psikiyatri hastalarının burada gözetim altında tutulduğu ancak toplumdan uzaklaştırmaktansa, topluma kazandırılmak amaçlı tedavi edildikleri hastanelerdir.

Bilkent Entegre Sağlık Kampüsü'nde bulunan YGAP Hastanesi, doğudan batıya doğru eğimli bir arazi üzerinde farklı servislerin böyle zor bir araziye yerleşmesi açısından başarılı bir çözümdür. Temelde bay, bayan ve ergen olmak üzere güvenlik derecelerine göre ayrılan 10 farklı servise sahip olan bu hastane, hem hastaların kendilerine zarar vermelerini (intiharı) önleyecek şekilde hem de çalışanların güvenliklerine önem verilerek tasarlanmıştır. Personele ait mekanlar, hastanın refakatçi eşliğinde girdiği mekanlar, hastanın gözetim altında kullandığı mekanlar, hastanın uzun süre yalnız kaldığı mekanlar ve kontrol edilmekte zorlanılan hastaların kullandığı mekanlar olarak çeşitli güvenlik seviyelerinde kullanım alanları tasarlanmıştır.

Her servis farklı aktivitelerin hayat bulduğu avlular etrafında konumlanmış gündüz yaşam alanlarına sahiptir. Farklı işlevi bulunan servislerden oluşan hastanedeki her servis biriminde doktor odaları, yoğun bakım odaları, personel destek alanları gibi hizmet birimleri sosyal donatı alanlarıyla birleştirilmiş ve örnek bir hastane olmuştur.

TOPOĞRAFYANIN TASARIMA ETKİSİ

Gül Güven

06 Acatay Karma Yapı, Çayyolu - Ankara

Proje Müellifi: Ven Mimarlık
Mimar: Gül Güven
Tasarım Grubu: Ceren Demircan, Gülistan Durmaz, İrem Kılıç
İşveren: Uzka Yapı
Statik Proje: Levent Aksaray Mühendislik - Levent Aksaray
Mekanik Proje: Ünlü Mühendislik-Volkan Ünlü
Elektrik Projesi: Proma Mühendislik - Mustafa Aksu
Peyzaj Projesi: Promim Proje-Selami Demiralp
Görselleştirme: Ven Mimarlık
Proje Tarihi: 2015
İnşaat Alanı: 41.000 m²
Yapım Türü: Betonarme
Proje Tipi: Karma Yapı

Ankara Ümitköy'de bulvar üzerinde yer alan karma yapı ticaret, konut ve ofis birimlerini içermektedir. Parsel iki yola cepheler verir. Paralel bu iki yol arasında 16 m kot farkı vardır. Bu kot farkı ile konut ve ticaret bloklarının girişleri ayrı yönlerde çözülmüş ve böylelikle birimler bağımsızlaşmıştır.

Binada yer alan üç ayrı fonksiyon yine dikeyde üç ayrı kütleyi barındıran tek yapıda kurgulanmıştır. Kütle geçişlerinde yeşil katlarla peyzaj alanları yaratılmış, sosyal alanlar ile spor alanları bu teraslarda çözülmüştür.

Ticari birimlerin kırıklı ve açılı cephe sistemi gün boyu farklı yansımalar ile dinamik bir cephe algısı oluşturacaktır. Bu kırıklı yapı kulede açılı çıkmalarla devam eder.

Yapı 36 katlı ve 130 m yüksekliğe sahip olmakla beraber 155 bağımsız birimi içerir.

Öner Olcay (1932-2015)

ÖNER HOCA

Yurdanur Sepkin

Geçtiğimiz yıl, 2015'in son günlerinde sevgili Öner Olcay'ı sonsuzluğa uğurladık. Öğrencileri ve birlikte çalıştığı meslektaşları büyük üzüntü yaşadılar.

Benim için Öner; 57 yıllık dostluk, arkadaşlık ve ortaklık demek; ölümü elbette çok daha etkileyici ve yokluğuna alışılması çok zor bir durum.

Güzel Sanatlar Akademisi'ne başladığımızın (1958) 3. gününde, biraz da tesadüfen üç arkadaş yan yana oturduk, yaşamımızın kalan bölümünde çok sıkı dostluk, arkadaşlık ve ortaklığı sürdürmek üzere.

Öner ile Ankara'ya yerleştik ve ortak olduk yaşamın geri kalan döneminde.

Konya, Ankara ve Yozgat'ta birlikte hocalık yaptık. Büro ortakları olarak da tüm proje işlerinde ve yarışmalarda, yan yana çalıştık.

Yapı derslerinden yararlanan öğrencileri çok şanslı olduklarını anlattılar hep. Yorulup usanmadan hazırladığı perspektif destekli detayları da hep hayranlıkla karşılandı. Bir keresinde Bayındırlık'tan "Bu kadarına da ne gerek var, emeğinize sağlık" notu ile onay verdikleri pafta geri geldi.

Tüm yakın çalışma arkadaşları; öğrencileri; onun insancıl, esprili yaklaşımları nedeniyle onu saygı ile gülümseyerek hatırlayacaklar.

Yumuşak başlılığına ara verdiği nadir durumlardan birinde; dört yıl "yazını düzeltmezsen, mimar olamazsın" dediğimiz bir öğrencinin elle yazdığı staj dosyasını reddetmişti.

Çok yavaş araba kullanan, genellikle kravat ve gri ceketli tek tip giyinen, karakalem resim, F. Kafka ve André Rieu hayranı hocam, ilk kez yurtdışına çıkıp, babaannesinin doğduğu Tırnova'ya gitmeye hazırlanıyordu.

Orhan Veli, onun için mi yazmıştı ki?

"Kimse duymadan ölmeliyim..." şiirini.

Sevgili Öner, tanıdıkların seni hep sevgi ile hatırlayacaklar.

Prof. Dr. Rauf Beyru (1923-2016)

BİR KENT AŞIĞIYDI PROF. DR. RAUF BEYRU

İzmir SMD

İzmir Serbest Mimarlar Derneğimizin onur üyesiydi. Değerli hocamızı bu yılın Şubat ayında kaybettik.

Rauf Beyru, 1923'de Artvin'de doğdu. İzmir Atatürk Lisesi'ni, İTÜ Mimarlık Fakültesi'ni bitirdi. Bayındırlık Bakanlığı Şehircilik Fen Heyetinde yüksek mühendis mimar olarak göreve başladı. Fransız hükümetinin sağladığı bursla altı ay Fransa'da çeşitli araştırmalarda bulundu (1956). Aynı yılın sonlarında Birleşmiş Milletler bursu ile ABD Pennsylvania Üniversitesi'nde kent planlaması yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Dönüşte İmar ve İskân Bakanlığı'nda görev aldı. 1961'de ODTÜ'ye geçti. Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanlığı ve bir dönem Mimarlık Fakültesi Dekanlığı yaptı. 1968 yılında doçent olan Rauf Beyru, ertesi yıl mimarlık ve şehircilik bölümlerini oluşturmak üzere Ege Üniversitesi'ne geçti.

1973'de profesör oldu. 1975-1981 yılları arasında yeni kurulan Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığını yürüttü. Mimarlık ve Şehircilik proje yarışmalarında çok sayıda ödülleri olan Beyru'nun yine çok sayıda jüri üyelikleri, kitap, makale ve bildirileri vardır. İzmir kentine ilişkin araştırmalarını uzun yıllar sürdürmüştür.

Değerli Hocamız ışıklar içinde uysun.

Yakınlarının, öğrencilerinin, üyelerimizin ve tüm sevenlerinin başı sağ olsun.

VitrA Çağdaş Mimarlık Dizisi Sunar: “Kent ve Mimarlık Üzerinden Kültürü Okumak”

VitrA ve Türk Serbest Mimarlar Derneği'nin (TSMD) işbirliğiyle Ankara'da, “Kent ve Mimarlık Üzerinden Kültürü Okumak” adlı bir panel düzenlendi. Yekta Kopan'ın moderatör, yazar ve akademisyen Murat Belge ile mimar Nevzat Sayın'ın konuşmacı olarak yer aldığı panel, VitrA ve TSMD iş birliğiyle sürdürülen VitrA Çağdaş Mimarlık Dizisi'nin “Kültür Yapıları” konulu çalışmaları kapsamında 14 Ocak 2016 tarihinde TSMD Mimarlık Merkezi'nde gerçekleştirildi. Kent, mimarlık ve kültür ilişkisini yeniden düşünmeye ve tartışmaya açan panel; kent kültürünün parçası olarak nitelendirilen “kamusal alan” kavramına tanım aranması ve günümüzde bu alanlara örnek olabilecek mekânların sorgulanmasıyla başladı. Ardından şehirlerde öne çıkan kültür yapılarının oluşum sürecini, kente etkilerini ve mimari değerini tartışan konuşmacılar, Yekta Kopan'ın sık sık söz verdiği dinleyicilerle Ankara'daki kültür yapıları hakkında fikir alışverişinde bulundu.

Panelde söz alan Murat Belge, “Kamusal alan, kamunun birbiriyle iletişim kurduğu yerdir. Antik Yunan'da ‘fora’ adı verilen meydanlar buna örnektir. Bu alanlar, mecazi ve gerçek anlamda ‘saydamlık’ taşır.” dedi. Kültür yapıları hakkındaki sözlerine ise “kültür” sözcüğünün çok geniş bir alanı kapsadığını belirterek başlayan Belge, “Ben ‘kültür’ kavramını olduğundan daha iyi olma çabası taşıyan bir tavır olarak tanımlıyorum. İstanbul'daki kültür yapılarını düşündüğümde ise aklıma Süleymaniye Camii, Emek Sineması, Zeyrek gibi yerler geliyor. Bugün kültür yapıları üretiminin devam etmesi için, kültür-sanat üretiminin gerekliliği ortaya çıkıyor. Teknolojiyle birlikte artan bilgi ve donanım, beraberinde kalitesizliğin de yayılmasına neden oluyor. İyimser bakış açısıyla, iyi ve kaliteli bilginin, doğru olmayanı, kalitesiz olanı yeneceğine inanıyorum. Kültür-sanat alanında da benzer bir eğilim yaşanacak. Kişiler ‘edilgen alıcı’ konumundan, kendilerinin de ‘üretici’ olduğu bir konuma geçecek. Belki Leonardo da Vinci kalitesinde, zor ulaşılan, eşsiz üretim yapılması zorlaşacak. Ancak daha çok üretimin olduğu, daha kolay ulaşılabilen bir kültür-sanat ortamı oluşacağına, bunun da kentleri ve mimariyi iyi yönde etkileyeceğine inanmak istiyorum.” şeklinde konuştu.

Mimar Nevzat Sayın ise “Birbiriyle olma ve bunun için herhangi bir bariyerle karşılaşmama, kamusal alanın gereklilikleridir. Tarihimize baktığımızda, elimize kalan en önemli kamusal alan ‘sokak’lardır. Bu doğrultuda, alışveriş merkezleri örneğinde olduğu gibi, girişi izne bağlı olan her yer ‘özel kolektif alan’ tanımına girer. Buna göre İstiklal Caddesi kamusal iken, AVM’ler özel kolektif alandır. Kuzguncuk’ta yaşıyorum ve her sabah iskeleye varana kadar 10 kişiyle selamlaşıyorum. Yeni şehirleşme düzeninde bu paylaşım mümkün kılınıyor, bu da yeni düzendeki mekânların ‘hakiki’ olmasını engelliyor.” dedi.

Kültür yapıları tanımıyla ise mimari açıdan kültürün üretildiği ve gösterildiği yerlerin kastedildiğini belirten Sayın, halk eğitim merkezlerini, sinemaları, tiyatroları örnek gösterdi. Kültürü gösterebilmek için öncelikle üretebilmek gerektiğini vurguladıktan sonra sözlerine, “Yüksek lisans öğrencilerimle Eyüp’te bir çalışma yaptık, aralarında İstanbulluların da olduğu, mimarlık okuyan bu çalışkan çocukların hiçbiri Eyüp’e daha önce gelmemişti. Fark ettim ki, içlerindeki ‘merak’ duygusu harekete geçirilmeyi bekliyor. Bence bu herkes için geçerli, bu ‘sevimli merak’ duygusunu uyandırmak, onun peşinden koşmak halâ çok anlamlı. Bu bizi ileriye taşıyabilir.” diye konuştu.

TSMD Eğitim Seminerleri Başladı

Türk Serbest Mimarlar Derneği, 2016 yılı itibari ile çeşitli konularda eğitim seminerlerine ev sahipliği yapıyor. Seminerlerin ilki Zorlu Sigorta iş birliği ile “Mimarlıkta Mesleki Sorumluluk Sigortası” konusuyla 16 Ocak 2016 tarihinde, ikincisi “Mimarlıkta Telif Hakları” konusuyla 9 Şubat 2016 tarihinde TSMD Mimarlık Merkezi’nde yapıldı.

Mimarlıkta Mesleki Sorumluluk Sigortası

TSMD Mimarlık Merkezi Yürütme Kurulu Başkanı Berna Tanverdi’nin açılış konuşmasını yaptığı seminerde, TSMD üyesi Nami Hatırlı moderatör, Zorlu Sigorta ve Reasürans Brokerliği Kurucu Ortağı Haluk Berberoğlu ile sigortacı gözüyle “Mimar Mesleki Sorumluluk Sigortası” açısından davet edilen Zürich Sigorta Finansal Riskler Müdürü Sevil Ertürk konuşmacı olarak yer aldılar.

Mesleki Sorumluluk Sigortası belli bir süreden beri ülkemizde uygulanmakta ve gerek yurt içinde ve gerekse de yurt dışında bazı idareler tarafından talep ediliyor. Proje tasarımı, mesleki kontrollük ya da danışmanlık hizmeti veren mimarlık ofisleri bu talep ile karşılaşmakta ancak hem konunun yasal mevzuat tarafında mimarlık için özel şartların olmaması hem de konuyu bilen ve çözüm üretebilen sigorta firması sayısının sınırlı olması nedeni ile sorunlar yaşanıyor.

Buradan hareketle, Zorlu Sigorta ve Reasürans Brokerliği iş birliği ile TSMD üyeleri ve yapı sektörünün diğer paydaşlarına yönelik bir seminer düzenlenerek konu hakkında temel düzeyde bilgi verildi ve karşılaşılan sorunlar ile ilgili deneyimler paylaşıldı.

Haluk Berberoğlu, Türkiye’deki mevcut mevzuattan, Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, Özel Sözleşmeler Hukuku, vb. konularda bilgi vererek, yasal çerçeveyi tanımladı. Tasarımcıya iddia edilebilen sorumlulukları aktaran Berberoğlu, tasarımcının ve danışmanın hukuki süreçteki konumundan bahsederek, konuya yönelik sigorta sektöründeki çözümleri paylaştı.

Sevil Ertürk, tasarımcının ve danışmanın sorumluluklarının sigortalanmasına ilişkin Türkiye ve gelişmiş ülkelerdeki örnekleri aktararak, ödenen tazminat türleri hakkında genel bilgi verdi.

Seminere katılan TSMD üyeleri arasından, Hatırlı Mimarlık’tan Nami Hatırlı, Uludağ Mimarlık’tan Orhan Uludağ, A Tasarım Mimarlık’tan İlgin Öztürk kendi çalışma hayatlarında konuyla ilgili olarak karşılaştıkları sorunları aktardılar.

Mimarlıkta Telif Hakları

Mimar ve mühendislerin eserleri üzerindeki telif hakları konusunda hem bilgi eksikliği bulunuyor hem de yanlış uygulamalarla karşılaşılıyor. Buradan hareketle, Av. Dr. Cahit Suluk tarafından TSMD üyelerine, mimarlara ve mühendislere yönelik düzenlenen seminerle konu hakkında temel düzeyde bilgi verildi ve karşılaşılan sorunlar ile ilgili deneyimlerin paylaşılması sağlandı.

Av. Dr. Cahit Suluk sunumunda ilk olarak koruma kavramından bahsederek, telif konusuna giriş yapıldı. Eser tanımını açıklayan Suluk, eser olabilmek şartlarını ve eser çeşitlerini aktardı. Seminerin temel konusuyla ilgili olan Mimari Eserler tanımını alt başlıkları ile aktaran Suluk, bu konuyla telif haklarının ilişkilerini örneklerle açıkladı.

Seminerin ikinci bölümünde ise İmar Kanunu’nda Telif Hakları ile ilgili maddelerden bahsederek, kanundaki kapsamın çerçevesini çizdi. En son olarak da, mahkeme uygulamalarını örneklerle açıklayarak, plan-projelerde değişiklik, mimarlık eserini yok etme konularında nelerle karşılaşıldığına yönelik bilgi verdi. Av. Dr. Cahit Suluk’un seminer kapsamında aktardığı bilgilere ve sunumuna web sitemizde (www.tsmd.org.tr) yer alan linklerden ulaşabilirsiniz.

ACE Mimarlık 30. Yıl Sergisi TSMD Mimarlık Merkezi'nde Açıldı

TSMD üyesi Can Ersan ve Orçun Ersan'ın mimarlık ofisleri ACE Mimarlık'ın 30. Yıl Sergisi "Patika 30+" 22 Ocak 2015 tarihinde TSMD Mimarlık Merkezi'nde açıldı.

Sergi, ACE Mimarlık'ın kuruluşundan başlayarak, günümüze kadar geçen zamanda, süreç içinde yaşanan değişim ve dinamikleri 1985, 1995, 2005 ve 2015 yıllarını birer mihenk noktası olarak ele alıp, mimarlık meslek pratiğinin ana başlıklarını sadece ürün üzerinden değil, ACE Mimarlık'ın kendi deneyimi üzerinden izlenebilir kılıyor. Mimarlara, yapılar, kentlere ve mesleğin kendisine dair çeşitli hikâyelerin anlatıldığı sergide, dönemsel olarak kullanılan çizim araç ve gereçlerinden, ACE Mimarlık tarihinde yer alan özel objelere, farklı sunum ve ifade biçimlerinden, ofise ait fotoğraflara, eskiz, proje ve maketlere kadar geniş bir içerik tarihsel arka plan izleyicilere sunuluyor.

Patika 30+ Sergisi, 5 Şubat'a kadar TSMD Mimarlık Merkezi'nde izleyicileri ile buluştu.

Kurumlarla İş Birliğine Yönelik Görüşmeler Devam Ediyor

Türk Serbest Mimarlar Derneği, 2016 yılı itibari ile kurum ve kuruluşlarla iş birliğine yönelik görüşmelerine devam ediyor. 14 Ocak 2016 tarihinde Mimarlar Odası Ankara Şubesi Başkanı Tezcan Candan Karakuş ve Yönetim Kurulu üyeleri, 3 Şubat'ta Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TürkMMMB) Yönetim Kurulu derneğimizi ziyaret etti. TSMD, 2 Şubat'ta Altındağ Belediye Başkanı Dr. Veysel Tiryaki ile makamında görüştü.

Size Gelenler Var!

TOBB-ETÜ Mimarlık Bölümü Yapı Teknolojileri – 1 dersi kapsamında öğrencilerin yaratıcı çalışmalarından oluşan “Size Gelenler Var” Sergisi 24 Şubat’ta TSMD Mimarlık Merkezi’nde açıldı. Birbirinden farklı ve özgün fil tasarımlarından oluşan sergideki çalışmanın amacını şu şekilde tanımlıyorlar: “Fil yapımı, tasarımcının kendi soyut düşünme alanını ve onun kavram ve araçlarını geliştirmesi ve kişisel yapma biçimine ve bunun alt alanlarına yönelik (malzeme, teknik, geliştirilen detaylar) ifadeleri/üretimleri gerçekleştirmesi burada sergilenen fillere; bunların farklılaşmış malzeme, biçim, büyüklük ve yapım tekniklerine bizleri ulaştırmıştır. Her bir fil, tasarımın sınırsız özgürlükler alanında, tasarımcının seçimleri, yapma yöntemi, biçime ulaşmada uyguladığı detaylandırmalar olarak “konstrüksiyonun” yeni anlamlarını tanımlamaktadır.” Sergi, 24 Şubat - 6 Mart 2016 tarihlerinde TSMD Mimarlık Merkezi’nde yer aldı.

Koleksiyon / TSMD Mimarları Ağırlıyor Sergileri 2016 Yılında da Devam Ediyor

TSMD ve Koleksiyon iş birliği ile hayata geçirilen sergiler, 2016 yılında Tümay Korucuoğlu’nun mimarlık ofisi proje sergisi ile başladı. 10 Şubat’ta Koleksiyon Ankara Mağazası’nda açılan sergi 7- 14 Mart 2016 tarihlerinde TSMD Mimarlık Merkezi’nde sergilendi. Üniversitelerde de sergiler açılmaya devam ediyor. 25 Şubat’ta Çankaya Üniversitesi Celal Abdi Güzer’in proje sergisine ev sahipliği yaptı.

- 01/ Ceren Oykut, Ev için çizimler, 2016
 02/ İdil Ergün, Pencereden, 2016, Video yerleştirme, 4'57"
 03/ Hayat Dergisi'nin 43. sayısında yayımlanan ilan
 (Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul 1957)
 04/ İhap Hulusi'nin 1950'li yıllarda yaptığı afiş,
 Kaynak: Gökhan Akçura Arşivi

01

03

04

VitrA Çağdaş Mimarlık Dizisi Sunar: GEÇ OLMADAN EVE DÖN Konutun Serüveni Üzerine Bir Sergi

VitrA ve Türk Serbest Mimarlar Derneği (TSMD)'nin işbirliğiyle gerçekleştirilen VitrA Çağdaş Mimarlık Dizisi'nin 5. sergisi 31 Mart'ta İstanbul Modern'de başlıyor. "Geç Olmadan Eve Dön" adlı sergi 26 Haziran'a kadar ziyaretçilerini konutun serüveni üzerine bir yolculuğa çıkaracak.

Cem Sorguç'un küratörlüğünü üstlendiği sergi, insan-mekân arakesitindeki en eski ve temel barınma/yaşam mekânlarımıza, evlerimize odaklanıyor. Barınma serüveni, binlerce yıl önceye giden tarihsel ve karmaşık bir konu olarak karşımıza çıkıyor. Epeydir cevapsız kalan konut sorununun kime ait olduğu; barınmaya, kente, mimari tasarıma ya da yaşanılan mekânlara dair bir sorun olup olmadığı konusu ise serginin çıkış noktası olarak belirtiliyor. Sergi, konuta dair yanıtsız kalan soruları cevaplamaya değil, soruların çıkış nedenlerini ve insanın aradığı cevapları, kent ve çevre dahilinde ortaya koymaya çalışıyor.

VitrA Çağdaş Mimarlık Dizisi kapsamında 2000 yılından bu yana üretilen konut yapılarının seçkisini sunan kitap, sergiyle eşzamanlı olarak yayımlanıyor. Kitapta, tek aile evlerinden çok katlı ve karma yapılara dek, değişen yaşam tarzlarını yansıtan farklı konut tiplerini içeren 51 yapı yer alıyor. Kitapta yer alan konut yapılarını, sektörün önde gelen akademisyen ve mimarlarından oluşan bir grubun nomine ettiği projeler arasından Banu Binat, Müge Cengizkan, Hüseyin Kahvecioğlu, Neslihan Şık ve Brigitte Weber'den oluşan seçici kurul belirledi.

İstanbul SMD'nin Görsel Kimliği Değişti

İstanbul Serbest Mimarlar Derneği, 2003 yılından beri kullandığı logoyu ve görsel kimliği revize etti. Bülent Erkmén tarafından tasarlanan İstanbul SMD kurumsal kimliği geçen 13 yıl boyunca kullanıldı ve diğer Serbest Mimarlar Dernekleri tarafından da benimsenerek uyarlandı. İstanbul SMD'nin yedinci yönetim kurulunun aldığı kararla, mevcut kurum kimliği derneğin faaliyetlerini daha iyi yansıtmaları için güncel gelişmelere ve iletişim teknolojilerine daha uygun olacak şekilde revize edildi.

Orijinal kurum kimliğinin çalışmaları sürecinde bulunan ve şu an kendi tasarım ofisinin yöneticiliğini yapan grafik tasarımcı Emre Çıkınoğlu tarafından tasarlanan yeni logonun yanı sıra seçilen renk paleti ve yazı tipi ile yenilenen görsel kimlik İstanbul Serbest Mimarlar Derneği'nin bundan sonraki tüm faaliyetlerinde ve iletişiminde kullanılacak. Görsel kimliğin revizyonunda "değiştirmeden değiştirmek" yaklaşımı ile eski logodaki yazı karakteri yeni bir yazı karakteri ile değiştirildi. Renk olarak daha çok holding ve kurumsal şirketlerce benimsenen mavi renk ise konferans, sergi gibi etkinliklerle öne çıkmaya başlayan dernek için işaret ve iletişim gücü yüksek olan sarı renkle değiştirildi.

Çapraz Yansımalar/Mimarlık, Fotoğraf ve Metin

İstanbul Serbest Mimarlar Derneği (İstanbul SMD), modern mimarlığın önemli isimlerinden Le Corbusier'in yarım asra yayılan yapıtlarından bir bölümünü, Mart ayında açılacak "Çapraz Yansımalar/Mimarlık, Fotoğraf ve Metin" isimli sergiyle izleyicilere açıyor. Fondation Le Corbusier'nin desteği ve Seranit Grup'un sponsorluğunda açılacak sergi, mimarlık fotoğrafçısı Cemal Emden'in son beş yıldır oluşturduğu Le Corbusier portfolyosu içinden yeni bir seçki olarak sergiye dönüştürülüyor. 9 Mart 2016'da Teşvikiye Galeri Işık'ta açılan ve 8 Nisan'a kadar izlenebilecek olan sergide, Emden'in fotoğraflarının yanı sıra, Türkiye'den ve yurtdışından, Le Corbusier üzerine araştırma ve çalışmaları olan akademisyenlerin yazdığı metinler de yer alıyor.

İstanbul SMD, Mimarlığı Müzik Ekseninde Yorumladı

İstanbul SMD'nin iki ayda bir düzenleneceği "Mimarlık Ve..." adındaki paneller serisinin ilki 11 Ocak Pazartesi günü Salt Galata'da gerçekleşti.

Mimarlık dışındaki alanlarda çalışanlarla, mimarlığı ve kentleşmeyi bir arada tartışmaya açan ve yüksek izleyici katılımıyla gerçekleşen 'Mimarlık ve Müzik' paneline, Baba Zula grubunun kurucularından Murat Ertel, Bulutsuzluk Özlemi grubunun kurucularından ve aynı zamanda İstanbul SMD üyesi Nejat Yavaşoğulları ve ses ve mekan ilişkisi üzerine çalışmaları ile de bilinen, Nekropsi grubunun kurucularından Cevdet Ereğ panelist olarak katıldı. Panelin moderatörlüğünü ise İstanbul SMD Yönetim Kurulu Üyelerinden, Açık Radyo'da Ah-ıtapotun Bahçesi adlı müzik programını hazırlayıp sunan mimar Cem Sorguç gerçekleştirdi.

İstanbul SMD Başkanı Ertun Hızıroğlu'nun açılış konuşmasını yaptığı panelde konuklar, mimarlık ve müziğin ortak noktalarını mesleki bakış açılarıyla yorumladı. Mimarlık ve müziğin, yetenek ve yaratıcılık gibi iki önemli birleştirici unsur olduğunu açıklayan Nejat Yavaşoğulları, mimarlık eğitiminin farklı disiplinlerde uğraşmayı sağladığını ve bütünsel bir bakış açısı oluşturduğunu vurguladı.

Murat Ertel: "Müzişyen olarak, mekânın ses etkisine bakarım, mekân karakteri müziğe yansır. Konser verdiğim yerlerde, mekânın yapısı benim için önceliklidir ve sese karşı duyarlıyım. Ses ve mekân birbirinden ayrılmaz iki önemli faktör" dedi. Ses ve mekân ilişkisinde sahne hakimiyetinin mekân ve sese göre etkisinin değiştiğini ifade eden Cevdet Ereğ kariyerinde ses ve mekânın bütünsel anlamda anlamada mimarlık eğitiminin etkisinin olduğunu sözlerine ekledi.

Modern müzik ve mimarlık konusunda, Nejat Yavaşoğulları, her mekânın farklı bir sesi olduğunu ve yapıdaki estetiğin ve matematiğin müzikte de oluştuğunu belirtti. Cevdet Ereğ, mekândaki yerel ve yapısal özelliklerin modernite kavramında önemli unsurlar olduğunu belirtti. Tekno ve endüstriyel olanın mimarlık ve müzikte de benzer anlamlar taşıdığını, modern müzik ve mimarlığın benzerlikler taşıdığından bahsetti.

Murat Ertel, enstrümanların sesleriyle mimari yapılarının ilişkilerinin olduğunu ve bazı seslerin, hafızada yer eden bazı yapıları hatırlattığını belirtti. Ritmin, kentlere ve coğrafi konumlandırmalara göre etkisinin değiştiğini açıkladı. Cevdet Ereğ ise mimarlık öğrencilerine; müzik, sessizlik ve gürültü tanımlarına bakmalarını ve seslerle ilişkiyi kurmalarının mesleki süreçte önemli bir etken olduğunu hatırlattı.

Film müziklerinin, mekânla ilişkilerinin etkisinin de konuşulduğu panelde, Tabutta Röveşata, Dondurmam Gaymak gibi filmlerin müziklerini yapan Baba Zula grubundan Murat Ertel ve Sivas ve Abluka filmlerinin müziklerini yapan Cevdet Ereğ; mekânın sesine ve senaryo akışına göre film müziği yaptıklarını, oluşturulan mimari kompozisyonun, müzik olarak da yapılabileceğini anlattı.

Yaklaşık iki saat süren ve izleyicilerden gelen sorularla devam eden konferansta, Nejat Yavaşoğulları PTT'nin Önünde Taksim'de parçasına Murat Ertel ve Cevdet Ereğ enstrümanlarıyla eşlik etti. Deneyisel müzik performansının gerçekleştirdiği panel büyük ilgi gördü. Herkese açık ve ücretsiz olan İstanbul SMD'nin düzenlediği "Mimarlık Ve..." adlı konuşmalar serisinde, ilerleyen aylarda sinema, edebiyat, medya, ekonomi pencerelerinden mimarlığa bakılacak.

KOLAY KES KOLAY VIDALA SIVAMADAN HEMEN BOYA

tepePAN®'la İşi Uzatma!

Cephede kolay kesilen ve vidalanan **geni nesil fibercement levha tepePAN®**, alçı esaslı levhaların aksine siva gerektirmez. tepePAN®'ın ustası işleri zamanından önce bitirir.

TOZSUZ KESİM

A1
Yanmaz

Kolay
Kesilebilir

Kolay
Vidalanabilir

Sivamadan
Boyanabilir

tepePAN® Değişimi gördüğün an; Tepe Betopan...

TEPE BETOPAN YAPI MALZEMELERİ SAN. VE TİC. A.Ş.

APARTMAN PARSELİNDEN KENT YAPMAK

Prof. Dr.
Celal Abdi Güzer

ODTÜ
Öğretim Üyesi

Türkiye 1950’li yıllardan başlayarak savaş sonrası dünyasında görülen değişikliklerin etkilerini yaşamaya başladı. Sanayileşmeye eklenen tarımda makinalaşma olgusu kırdan kente göçü ve giderek ivmelenen bir nüfus artışını getirdi. 1956 yılında uygulamaya konulan imar yasası ve onun belirleyicisi olan kat mülkiyeti yasası yeni bir planlama anlayışını, kentlerde tek aile konutu yerine birden fazla birimin konuşlandığı böylece toprağın paylaşımına ve ortak kullanımına olanak tanıyan kentsel yapı tipolojilerinin gelişmesini getirdi. Popüler adı ile mimarlık ve planlama alanında “apartman” olarak adlandırılan bu yapı türü her şeyden önce daha küçük birimlerde, daha az toprak kullanarak daha çok sayıda insanın barındırılmasını hedefliyordu. Apartmanlara olanak tanıyan bölünmüş mülkiyet alanları ise o dönemin inşaat olanakları ve sermaye birikim gücü ile orantılı olacak biçimde büyüklükler öngörüyor, genellikle 500-1000 m² arasında tutuluyordu. Türkiye’de 1950-80 arası kentleşmesinde apartman olarak adlandırılan yapı türünün büyük ölçüde kent merkezlerini oluşturduğunu, bunun çeperinin ise barınma sorunu çözilemeyen göç dalgalarının kendi yaptıkları ve yasal olmayan gecekonduardan ve sanayi tesislerinden oluştuğu söylenebilir.

Avrupa örneklerine göre oldukça gecikmeli ve ivmelenmiş biçimde yaşanan kentleşme süreci içinde Türkiye kentlerinin çoğu gerçek anlamda bir merkez oluşturma ve iş alanları ile konut alanları arasında planlı ve dengeli bir ilişki kurma şansına sahip olamadılar. Zaman içinde özellikle kent merkezinde büyümeye çalışan iş yaşamı kendini merkezde dokulaşmış bir apartman stoğu içinde buldu, bu mevcut stoğu kendine yer açacak biçimde dönüştürmeye başladı. Önce konut olarak tasarlanmış, içinde şömine, küvet gibi donatıları bulunan işyerlerine alışmak zorunda kaldık bir sonraki aşamada ise bunların yıkılıp yapılması ile elde edilen bu nedenle apartman büyüklük ve tipolojisini esas alan eklektik iş yerlerine. Kentin içinde, merkezi bölgelerinde yer almak zorunda olan yeni işlevler ve eskisine göre farklı ölçeklerde örgütlenen ticaret apartman tipolojisi içinde var olmaya çalıştı. Ofis işlevinin yanı sıra özel hastaneler, özel okullar, dersaneler, bakkalın yerine geçen marketler, otomobil galerileri, zaman zaman sanat ve kültür yapıları hatta devlet kurumları apartman parseline sığmaya, apartman cinsinden mekanlaşmaya zorlandılar. Dünyanın hemen hiçbir yerinde, özellikle model aldığımız batı coğrafyalarında görmeye alışmadığımız kendimize has bir iççelik, karmaşıklık ve eklektik bir yapı oluştu. Kent merkezi parsel sınırlarını, yollarını genişletmeden, altyapısını iyileştirmeden yükselmeye ve yoğunlaşmaya başladı.

1980 sonrasında bir yandan liberal ekonominin tanımladığı yeni ve esnek sermaye oluşumu, gelişen inşaat yapım teknikleri öte yandan daha da ivmelenen göç ve nüfus artışı kentlerin alt merkezler oluşturmalarını, merkeze eklenen alanlarda apartman tipolojisinin dışına çıkabilen planlı alanlar oluşmasını getirdi. Gecekonduarın yer değiştirdiği sosyal konutlar yeni yerleşim alanlarının açılmasına olanak tanıdı. Oluşan yeni merkezler kentin eski merkezlerindeki baskıyı azaltmasına rağmen mevcut yapı stoğu ve altyapının niteliği çağdaş bir kent merkezini sürdürülebilir kılmaktan uzak kaldı. 2000’li yıllarda gündeme gelen dönüşüm yasası ise özellikle kent merkezlerinde, kent ölçeğinde alternatif bir planlama ve iyileştirme olanağı olarak işlevselleştirilmek yerine daha çok benzer tipolojinin yapı ölçeğinde sağlıklılaştırılmasını hedef

Dosyada yer alan yapılar, yapım tarihi sırasına göre yayınlanmıştır.

alan ve ekonomiye girdi sağlayacak bir yık-yap süreci olarak işlevselleştirildi. Kentsel ölçekten çok yapısal ölçeğe indirgenen bu süreç kent merkezlerinde sadece işlev ve yapı değişimi ile değil, aynı zamanda bu alanlarda yaşayan kesimlerin bir bölümünün kent çeperine taşınması, kent belleğinin, aidiyet ilişkilerinin aşınması ile sonuçlandı. Bu anlamda şu ana kadarki uygulamaları ile özellikle kent merkezlerinde kaçırılmış bir fırsat olan kentsel dönüşüm uygulamaları çok özel koşullarda üretilmiş olan ve aslında ne mimarlık ne de planlama için vazgeçilmez olmayan apartman tipolojisini sürdürülebilir olmaya zorladı.

Bugün gelinen noktada kentlerin özellikle eski merkezleri ve onun çeperinde yer alan büyük konut lekeleri hala ancak apartman tipolojisine olanak tanıyan bir mülkiyet ve plan düzeni içinde yer alıyor. Bu nedenle merkezde yer almaya çalışan yeni işlevlerin ya da bunların yıkılıp yapılması ile elde edilen yeni yapıların çoğu büyüklük, dil, altyapı anlamında ve yasal yönetsel kısıtlar içinde jenerik bir tipoloji olarak apartmanı kullanmaya, yeniden işlevselleştirmeye, dönüştürmeye çalışıyor. Planlamanın bıraktığı boşluk mimarlık tarafından ve mimari ölçekte doldurulmaya, apartman parselinin kısıtları içinde farklı tipolojiler oluşturulmaya yeni kullanım türlerine yer açılmaya çalışılıyor. Böyle bakıldığında, Türkiye mimarlık ortamında çalışan mimarlar bağlamsal bir yaratıcılık sorunu ile başetmek, kısıtların uç noktada yoğunlaştığı alanlarda tasarım ve çözüm geliştirmek zorunda kalıyor. Konuta göre daha yoğun ulaşım, altyapı, otopark sorunları ve insan yoğunluğu barındıran ofis, hastane, okul, ticarethane ve benzeri işlevler ile yeni kuşak konut yapıları apartmanın kurduğu bir dünyada onun kurallarına göre varolmaya çalışıyor. Bu nedenle bugün Türkiye’de özellikle başka batılı ülkelerde görülmeyecek biçimde yoğunlaşan, pek çok sorunu devşirme ve eklektik olarak çözülen, jenerik tipolojilerinden oldukça farklılaşan kent merkezleri ve yapı türleri ile karşı karşıya kalıyoruz. Beş, altı katlı okul yapıları, giriş çıkışları kısıtlanmış hastaneler, çok sayıda bodrum kata yerleşmeye çalışan işlevler, birkaç metrelik bahçe ve yeşil alanlardan medet uman zemin katlar, buna rağmen korunmaya çalışan mülkiyet ve güvenlik sınırları ve giderek yürünmez hale gelen yollar, araba ile ulaşamayan yapılar bu çıktıların bazıları.

Mimarlık bütün bu sorunlar yumağının içinde alternatif çözümler bulmaya, yaşanabilir yapılar oluşturmaya çalışıyor. Az sayıda da olsa özgün ve “her şeye rağmen” değer üretmeye çalışan örnekler bulmak olası. Bu yazı ekinde sunulan ve bağımsız olarak tanıtılan örneklerin

çoğu bu anlamda özgün tasarım çabalarını temsil ediyor. Sadece parsel bazındaki idari binaların yer aldığı bu derlemede küçük ve orta ölçekli ofis yapıları yer alıyor. Bu yapıların çoğu “apartman” parseli olarak ayrılmış alanlarda yapılmış ya da eski apartman yapılarının dönüşümünün sonucu olarak gerçekleşmiş yapılar. Bir bölümü bağlamsal bir dönüşümün parçası olarak kendi ile birlikte yenilenmiş bir dokunun parçası olarak yer alıyor. Bir bölümü ise hala ağırlıklı olarak konut işlevine ayrılmış bir doku içinde kendine yer açmaya kaçınılmaz dönüşümün habercisi olmaya çalışıyor. Örneğin Dormak, Egemen, Eltem ofis yapıları gibi örnekler geleneksel doku içindeki dönüşümü temsil ederken, Pimeks, Seçkin ofis yapıları yeni gelişen bölgeler içinde ama inatla sürdürülen bir parsel bölünmesine uyum sağlamaya çalışıyor. Örnekler içinde yer alan Teskomb yapısı ise gerek kentsel konumu gerekse bir yarışma sonucu olması nedeni ile özel bir örnek oluşturuyor. Ankara’nın en önemli akslarından biri olan Atatürk Bulvarı’nda yer alan yapı, köşkle havaalanını bağlayan bu protokol yolunun bile “apartmanlar” tarafından tanımlandığı bölümünde yıllar sonra olması gereken dil ve ölçeği, barındırması gereken kamusalılığı temsil etmeye çalışıyor. Örneklerin öne çıkan ortak özelliği bir yandan daha kamusal ve tekil bir yapı dilini sürdürmeye, özgün bir kimlik oluşturmaya çalışırken, öte yandan kendi ölçekleri içinde mekansal bir zenginlik yaratmaya çalışmaları.

Türkiye ortamında modernizmin her şeyden çok tekrarlara ve kolay üretime olanak tanıyan, indirgenmiş ve basitleştirilmiş bir mimarlık dili olarak işlevselleştirilmiş olması bugün kent merkezlerinde var olan yapı stoğunun büyük bölümünün niteliksiz, dayanıksız ve sağlıksız yapılaşma olarak sınıflanmasını getiriyor. Bu saptama yık-yapları ve kentsel dönüşümü meşrulaştıran ve kaçınılmaz kılan bir zemin oluşturuyor. Kentsel dönüşüm ise bir yandan bakıldığında altyapı sorunlarının çözüldüğü, nitelikli yapıların üretildiği daha iyi bir kentleşme için bir fırsat, başka bir yerden bakıldığında ve bugün sürdürülen uygulamalar gözetildiğinde ise varolan altyapı sorunlarını arttıran ve kentsel belleğimizi kesintiye uğratan, ama hepsinden önemlisi ekonomik, fiziksel ve sosyal yeni sorunların zemini olacak, rant öncelikli bir uygulama olarak görünüyor. Bu ikilem içinde kentsel dönüşümü nitelikli bir kent için fırsata dönüştürmenin öncelikli gereği ise kendi döneminin gerçeklerinden türemiş olan “apartman parseli” olgusunu kaçınılmaz bir planlama girdisi olarak kabul etmektir.

TESKOMB Hizmet Binası

Proje, 2000 yılında açılan Ulusal Mimari proje yarışmasına katılan 162 proje içinden 1. Ödüle değer görülmüştür. 2000 yılına kadar açılan yarışmalar içinde en fazla katılımlı yarışmalardan biri olarak değerlendirilebilir. Kent parseli ölçeğinde bir projenin yarışma yoluyla elde edilmesi yarışmalar süreci dikkate alındığında mimarlık mesleği için önemlidir. TMMOB mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği esaslarına göre açılan yarışmanın Şartnamesi de o güne kadar yarışma şartnamelerinde pek rastlanmayan; Birinci ödülü kazanan müellife işin yaptırılmasını kesin bir ibare ile belirtmesi, Uygulama Projesi bedellerinin nasıl hesaplanacağını tariflenmesi, Mesleki kontrollük hizmetlerinin müellife yaptırılması, gibi özellikleri taşımakta idi.

Proje arsası, Ankara'nın önemli caddelerinden Cinnah Caddesi ile Göreme Sokağı arasında iki imar parselinin birleştirilmesi sonucu iki farklı özellikteki yola cephelidir. Proje arsası ve Göreme Sokağı'nın doğusunda kent parseli büyüklüğünde Aşıklar Parkı bulunmaktadır.

Yarışma aşamasında ihtiyaç programı, büro mekanları ve Ankara dışından gelecek kurum üyelerinin konaklama ihtiyaçlarını karşılayacak iki temel işlevin yanında sosyal ve kültürel birimlerden (yemek salonu, kütüphane, sergi alanı ve konferans salonu) oluşmakta idi. İki farklı temel işlevin bir program içinde yer alması tasarım sürecinde birimlere girişler ve mekanların bina içindeki kurgusu, düşey ulaşım çekirdeklerinin organizasyonu açısından çok belirleyici olmuştur.

Sözleşme aşamasında Kurum konaklama işlevinin bu bina içinde yer almaya-çağını belirtmesi ile tasarımın ana mekanı olan İÇ BOŞLUK, Cinnah Caddesi ile Göreme Sokağı'nı hem görsel hem de mekansal olarak bağlayacak şekilde tasarlanarak etkisi oldukça kuvvetlendirilmiş, daha özgür bir özelliğe taşınmış ve bina yüksekliğince devam eden bu boşlukta serbest olarak merdivenler yer almaktadır. İÇ BOŞLUK batı ve doğu cephelerinden bakıldığında YARIK olarak algılanmakta ve binanın gece iç mekan aydınlatma özellikleri de dikkate alınarak bu etki masif cepheler ile desteklenmiştir.

Konaklama birimlerinin iptal edilmesi bina girişlerinin ve düşey dolaşım elemanlarının yeniden organizasyonunu gerektirmiştir. Göreme sokaktan giriş konaklama girişi iken personel girişi olarak, Cinnah Caddesi'nden giriş ise temsili protokol girişi olarak düzenlenmiştir.

Yapının Cinnah Caddesi cephesi, doluluk ve boşluklar, çıkımlar ve geri çe-

kilmeler ile Cadde boyunca yer alan yapılardan farklılaşması amaçlanmış ve kurumun temsili ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Göreme Sokağı cephesi ise sakin, yalın ve masif yüzeyleri ile sokağın yaya ve oto trafiği açısından mütevazî özelliğini ifade etmektedir.

Bodrum katta yer alan 250 kişi kapasiteli konferans salonuna her iki yoldan da bina girişlerinden bağımsız küçük bir çukur avlu ile ulaşım sağlanmıştır.

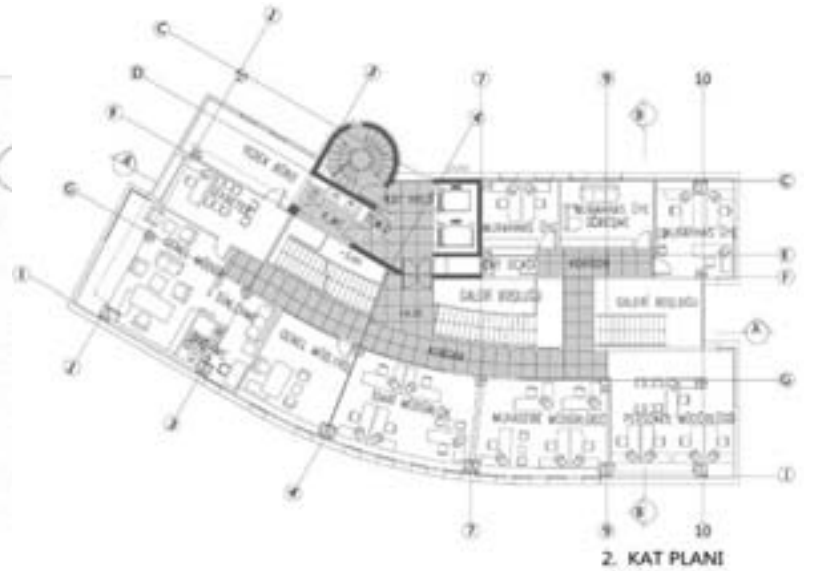
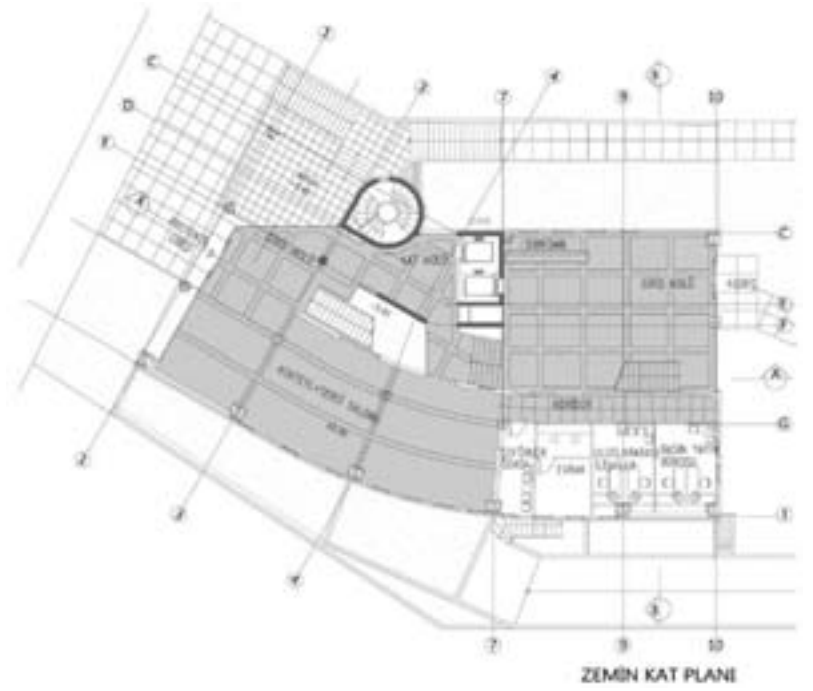
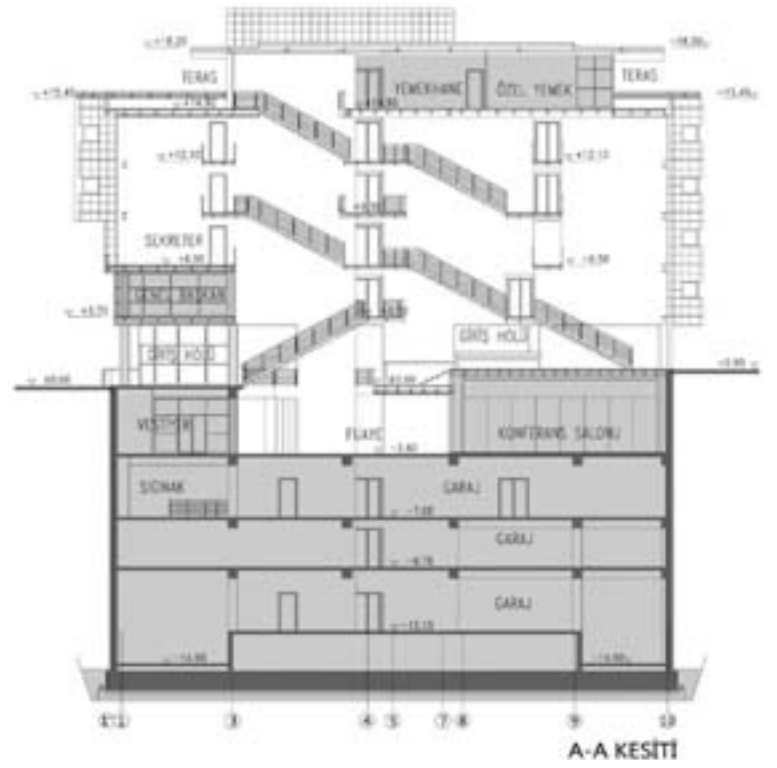
Uygulama projeleri çalışmaları sırasında mevcut İmar Yönetmeliği şartlarının (kat yüksekliğinin 3.00 m' den fazla yapılamaması gibi) konfor düzeyi yüksek (havalandırma, soğutma ve kaliteli iç mekan arayışları) yapıların yapılmasına olanak tanımadığı görülmüştür.

Yapı, TMMOB Mimarlar Odası 2008 yılı Ulusal Mimarlık Ödülleri kapsamında Yapı Dalında Ödüle aday gösterilmiştir.

Yapıda konferans salonu dışında büyük açıklık olmamasına rağmen binanın taşıyıcı sistemi, zemin (zemin kat döşemesi dahil) ve üst katlarda çelik, bodrum katlarda ise betonarme olarak seçilmiştir. Uygulama projesi aşamasında taşıyıcı sistem belirleme çalışmaları sonucunda yapının ortasında yer alan boşluğun yapıyı tek açıklıklı iki ayrı blok haline getirmesi ülkemizde yürürlükte olan Deprem Yönetmeliği açısından betonarme taşıyıcı sistemin uygun olmadığı, iki bloğun birbirlerine döşemeler ile bağlanması gerektiği teknik ekip tarafından belirtilmiş, ancak bu durumun mekan olarak önemli görülen iç boşluğun tamamen yok olacağı sonucunu doğuracağı, ayrıca bodrum katta tasarlanan kısa yönde 11.00 m. açıklığı olan konferans salonu tavanında yüksek kirişler gerektirdiği için çelik sistem seçilmiştir.

Maliyet olarak pahalı olan çelik sistem (o zaman ki İmar Yönetmeliği'nin kent parselinde büro yada konut kullanımı için kat yüksekliğini 3.00 m. olarak sınırlaması) katların kullanımında bazı avantajlar sağlamıştır. Çelik kolonların (T ve + planlı kolonların) boşlukları çok sayıda tesisat şaftı olarak kullanılarak yatayda havalandırma kanal geçişleri en aza indirilmiştir.

Yarışma şartnamesinin sağladığı iyi koşullardan olan mesleki kontrollük hizmetleri kurumun ve müşavirin olumlu ve uyumlu yaklaşımları ile iyi bir şekilde tamamlanmıştır. Yapı ne kadar küçük, uygulama projeleri çok detaylı hazırlanmış olsa da inşaat sırasında mutlaka müellifin çözmesi gereken sorunlar gündeme gelmektedir. Bu süreçler hem müellifin deneyim ve görgüsü-nü artırmakta hem de yapının daha iyi sonuçlanmasını sağlamaktadır.

Proje Adı: TESKOMB Hizmet Binası
Proje Süresi: 2000/2002
İnşaat Süresi: 2003-2005
Projenin Yeri: Ankara
İşveren: TESKOMB
Mimari: UZ Mimarlık Atölyesi Ltd.Şti.
Tasarım Ekibi: Ümit Öz, Mete Öz, Mehmet Soylu
Statik: Kompozit Müh. Ltd. Şti.
Mekanik: Razgat Müh. Ltd. Şti.
Elektrik: Yurdakul Müh. Ltd. Şti.
Yüklenici: Feka İnşaat Sanayii Ve Ticaret A.Ş.
Müşavir: Orhan Gönülal
Toplam İnşaat Alanı: 5000 m²
Yapım Türü: Betonarme+çelik

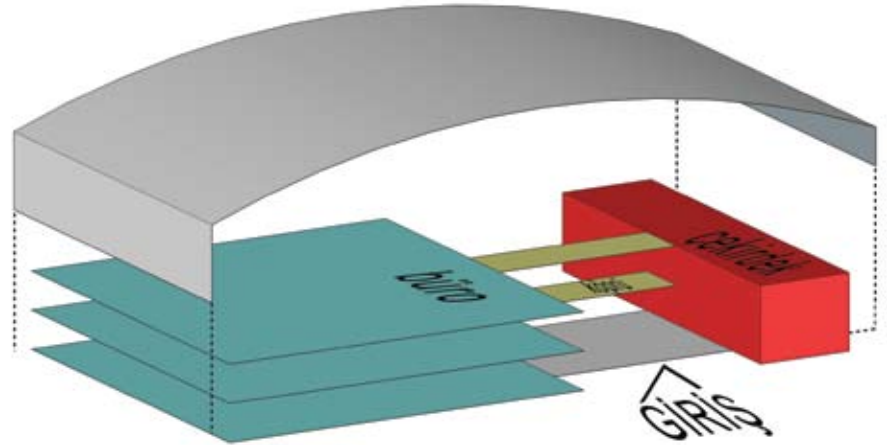

Onur Taahhüt Yönetim Binası

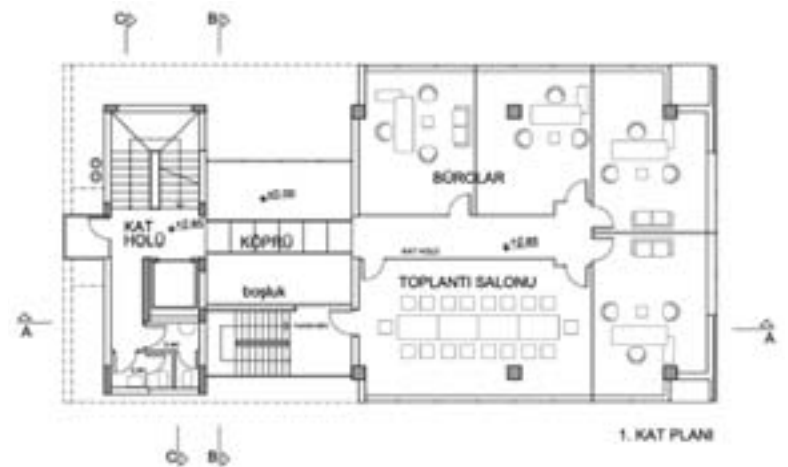
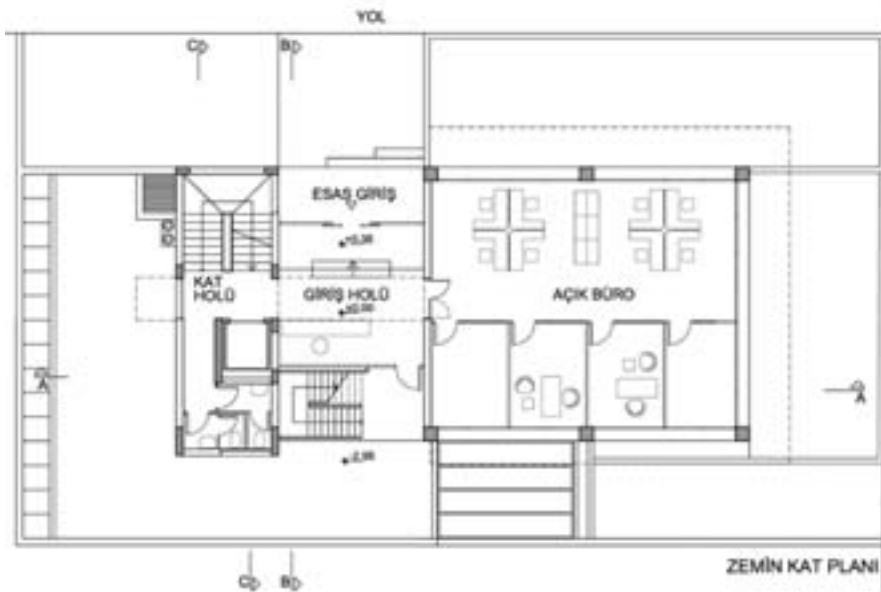
İnşaat firması olan Onur Taahhüt'ün Ankara ili, Çankaya ilçesi sınırları içindeki Mühye mahallesinde yer alan yönetim binası toplam 1.400 m² kapalı alana sahiptir. Yapının yapıldığı yer 2 katlı bahçeli imar nizamına sahiptir ve aslında villa bölgesi planlanmıştır. Ancak bölge orta çaplı işletmelerin yönetim binalarının yer aldığı bir kullanıma dönüşmüştür.

Küçük olması yanı sıra ince ve uzun bir parselde sahip olan yapının tasarımında esnek bir büro kurgusu amaçlandı. Bu amaçla ofis alanları ve sirkülasyon / ıslak alanlar birbirinden giriş holü ve boşluğu etrafında net olarak ayrıldı. Servis alan ve veren bu bölümler giriş holü üzerinden geçen köprüler ile bağlanarak plan kurgusu gerçekleştirildi. Bu çözüm yapı içinde ölçeğine göre büyük bir iç mekan hissi sağlanmasına olanak verdi.

Arazideki eğim sayesinde açığa çıkan 1. bodrum kat vezemin kat açık bürolara, 1. kat ise yönetici bürolarına ayrıldı. Çatı arası katı ise firma sahiplerinin çalışma mekanı olarak tasarlandı. Çelik konstrüksiyon olarak tasarlanan, tonoz formulu çatı ise yapının iki cephesinde de devam ettirildi ve aynı zamanda yapı kabuğunu oluşturdu. Çatının cepheden koptuğu arka cephede ise havalandırma tesisatına yer oluşturuldu.

Mimari: Hasan Özbay, Tamer Başbuğ, Baran İdil
Yardımcılar: Arife Özçelik, Akif Yılmaz, Zeynep Damsarsan
Statik: Atilla Eser
Mekanik: Coşkun Lökçe
Elektrik: Ali Gündüz
İşveren: Onur Taahhüt
Yüklenici: Cansın İnşaat
Proje Tarihi: 2004
Yapım Tarihi: 2005-2006
İnşaat Alanı: 1.400 m²

Eltem Mühendislik A.Ş. Yönetim Binası

Yapı Ankara Çankaya'da oldukça küçük bir arsada oluşturuldu (inşaat alanı, dar kenarda 5.70 metre, geniş kenarda 7.80 metre). Toplam inşaat alanı 1.100 m²'dir. Alanda 8.⁰⁰ metreyi bulan önemli bir kot farkı var. Yapının bulunduğu sokakta, büromuz daha önce iki yapı daha projelendirmişti. Bölge, Ankara'da özel firmaların genel merkezlerinin "yarıştığı" bir alan.

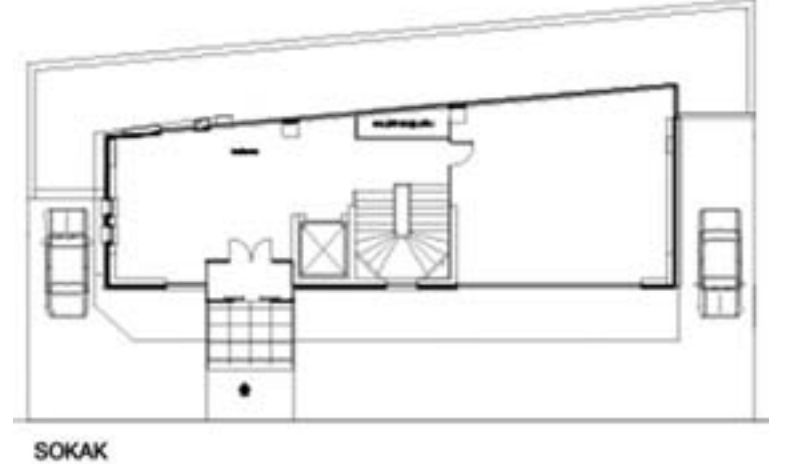
Firma, arsanın küçüklüğüne karşın "imgesel" olarak akılda kalıcı, yapının küçüklüğünü nitelikleri ile aşan bir çalışma istedi. Yol cephesinden 2 kat olan yapıyı, çatı arasını da içine alan tek bir "nesne" olarak projelendirdik. Yapının niceliksel olarak kolaylıkla ölçülemez, ölçeklendirilemez bir biçimde "heykelimsi" oluşmasını hedefledik. Yapının, kuzey cephesi Ankara manzarasına açılırken, güney cephesi giriş / yol tarafında. Projede, alışılmışın dışında bir öneri ile merdiven

/ asansör / tuvaletler gibi kalıcı mekansal öğeler giriş cephesine çekilerek yapıya geniş bir Ankara manzarası olanağı sağlandı. Yapının, biçimini vurgulayacak malzeme, ciddi bir konu oldu. İşverenin kompozit alüminyum istememesi " heykelimsi yapılanmayı " yapabilecek farklı malzemeleri gündeme getirdi. Sonunda, Türkiye'de cephe elemanı olarak denenmemiş vm zink malzemesinde karar kılındı.

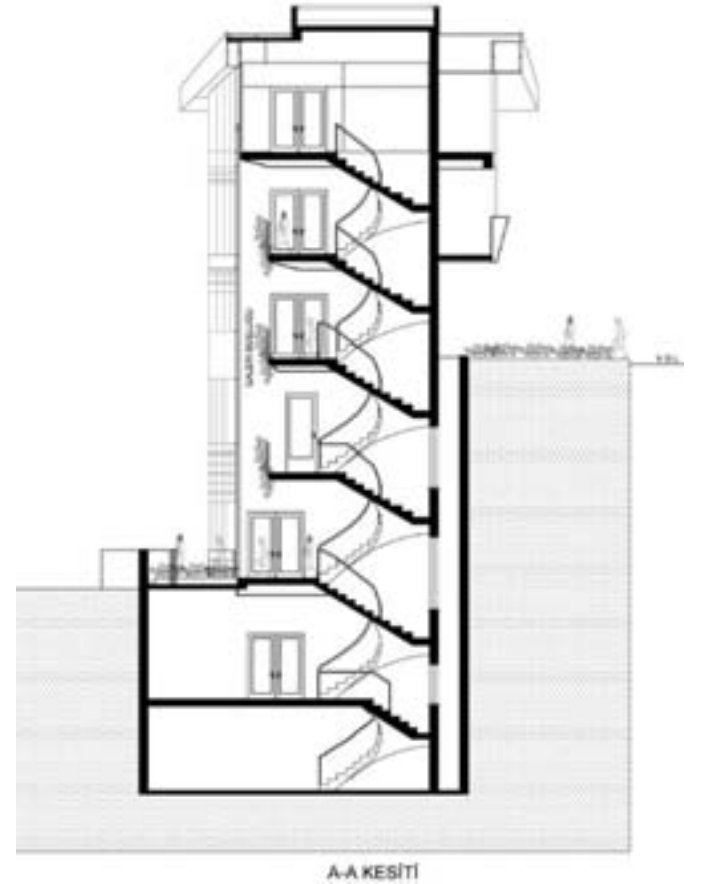
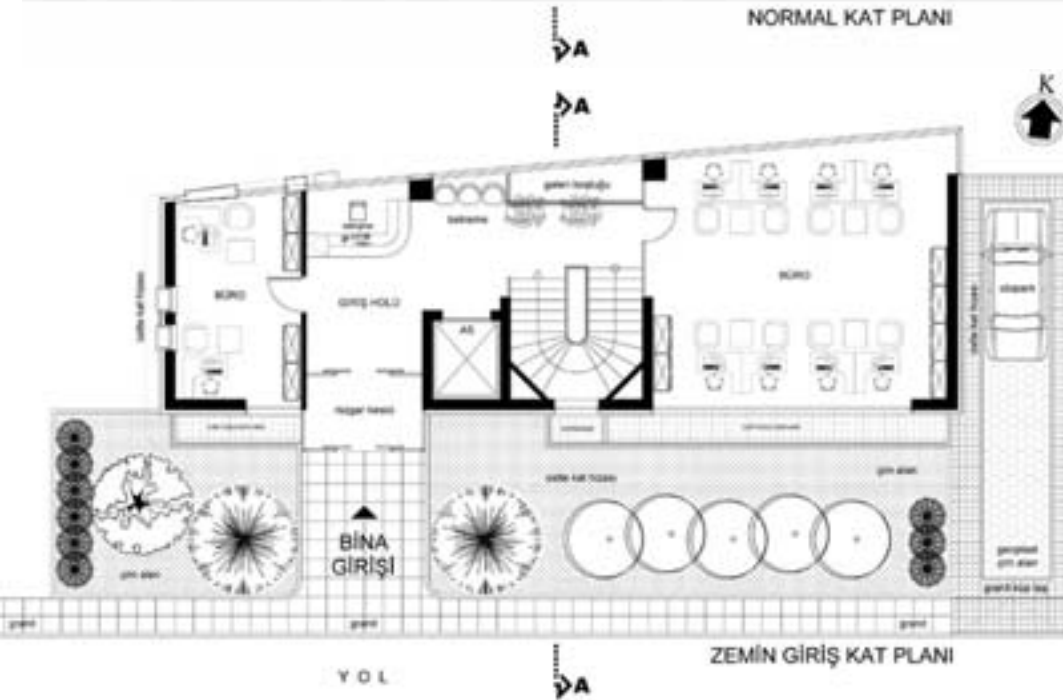
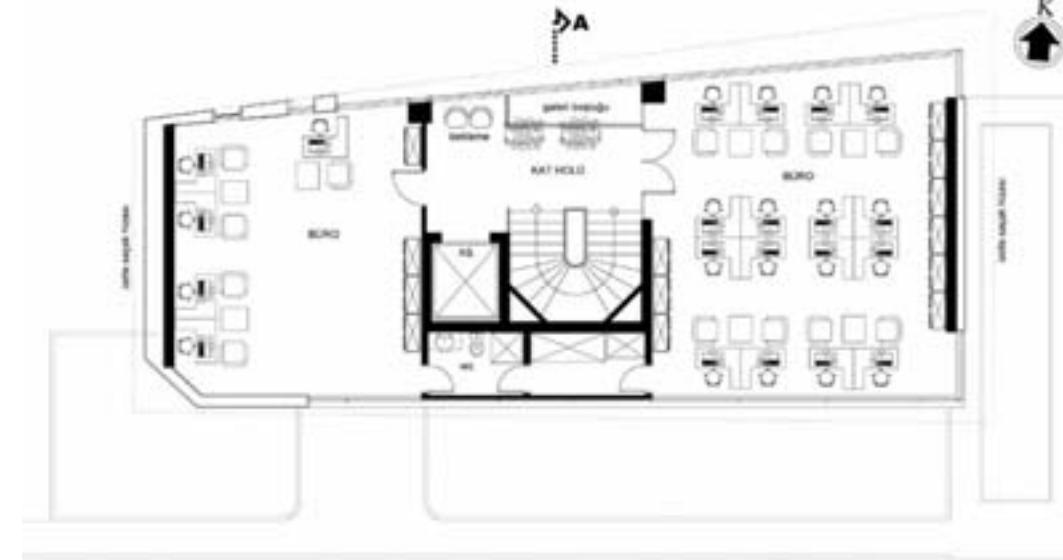
Malzemenin niteliklerinin teknik belgelerinden farklı olması yanı sıra, ithal eden ve uygulama desteği vereceğini belirten temsilcilerinden yeterli destek gelmemesi de ciddi sorunlar yarattı.

Malzemenin işlenmesi, detay çözümleri bile, hem bize hem uygulayıcı firma olan Panel Cephe'ye, yeni sıkıntılar yarattı, ama bedeli yüksek oldu.

Sonuç: Farklı mimari + farklı malzeme = deneyim + sıkıntı...

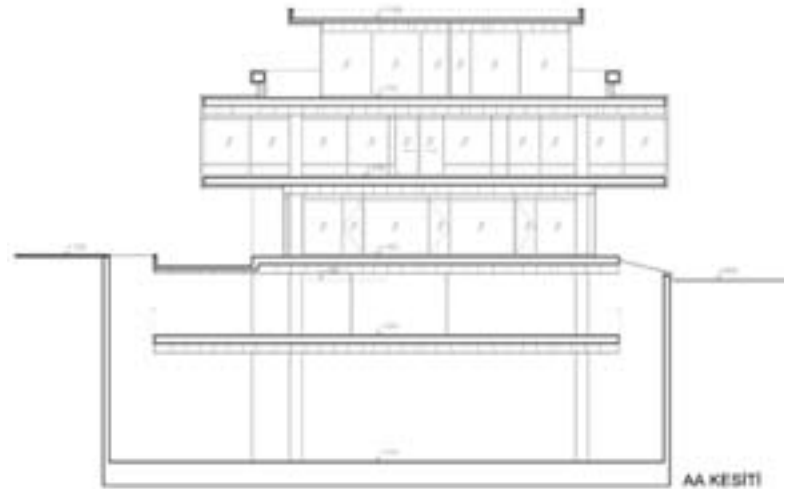
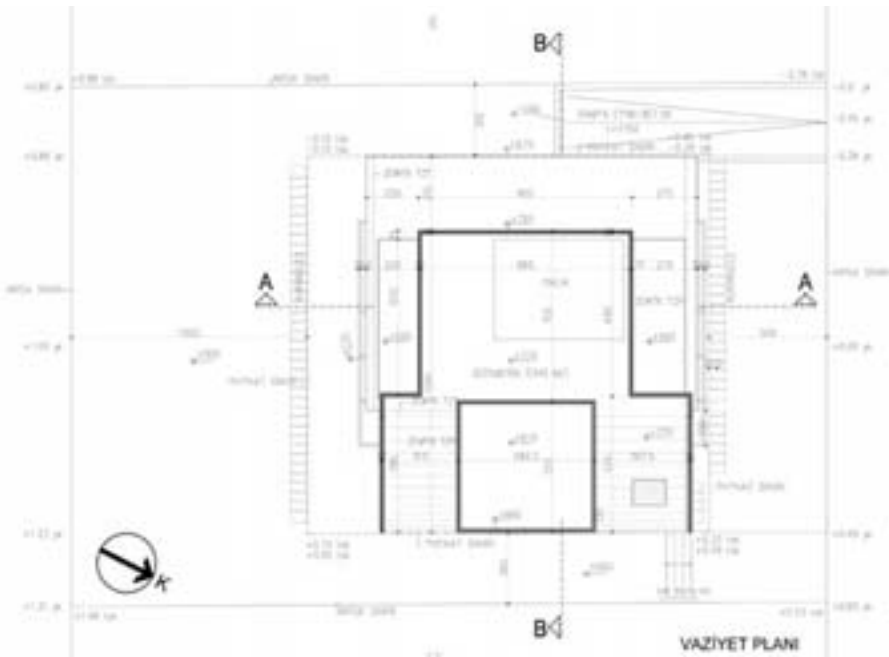
Proje Adı: Eltem Mühendislik A.Ş. Yönetim Binası
Mimari Avan ve Uygulama Projesi: Atabaş Mimarlık + ABÜ
Tasarım Ekibi: M. Kadri Atabaş, İdris Kırman, Bekir Ünivâr,
 Ali Balkaya, Ali Ergin (İç Mimar)
Proje Sorumlusu: M. Kadri Atabaş
Statik Proje: Yunus Sarıkaya
Elektrik Projesi: Cengiz Öktem
Tesisat Projesi: Mahmut Ayık
Teknik Ekip: Kutluhan Kon, Erol Kalaycı, Faruk Çalışkan
İşveren: Eltem Mühendislik Şirketi
Proje Tarihi: 2008
İnşaat Tarihi: 2010 -2013
Toplam İnşaat Alanı: 1100 m²

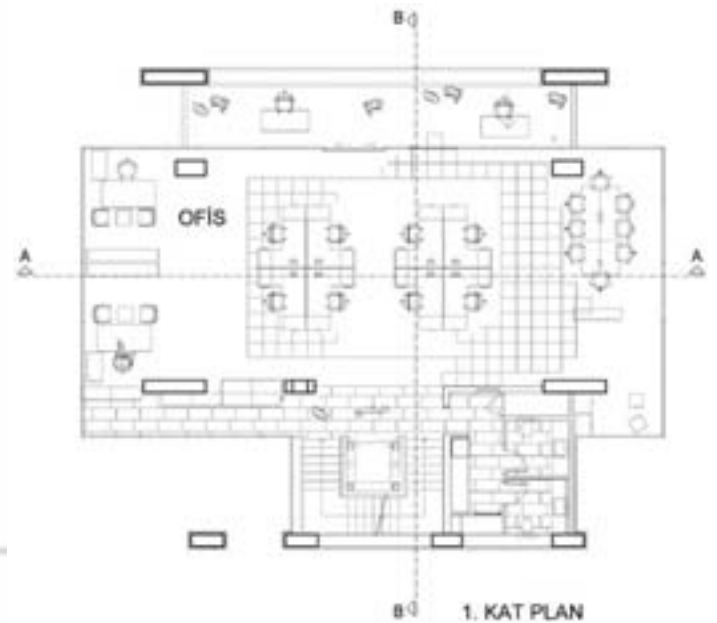
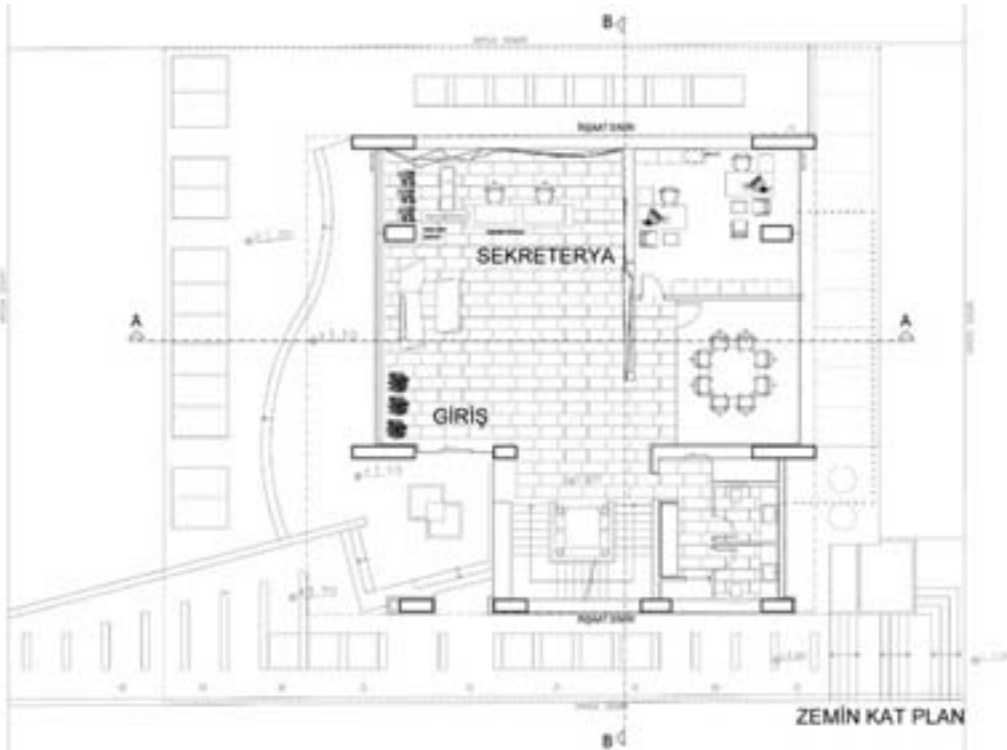
Pimeks Yönetim Binası

Arsanın yoğun bir bulvar (İncek Bulvarı) üzerinde bulunması ve yatırımcı grubun (Pimeks) marka yüzü olabilecek bir yapı öngörüsü projenin ana unsurunu oluşturmaktadır. Ana bulvara paralel kurguda gelişen projede, üst katlarda yönetim hacimleri önerilirken alt katlarda ise yatırımcı grubun ürünlerini sergileyebileceği geniş, ferah mekanlar önerilmiştir. Mekanların optimum ölçüde ışık almaları sağlanmış gerekli görülen mekanlarda ışık kontrolü sağlanmıştır. Ayrıca yapının cephe kurgusu, son derece sade bırakılarak yatırımcı grubum ürünleriyle kurgulanmış, yapının kendisi bir sergi hacmine dönüştürülmüştür.

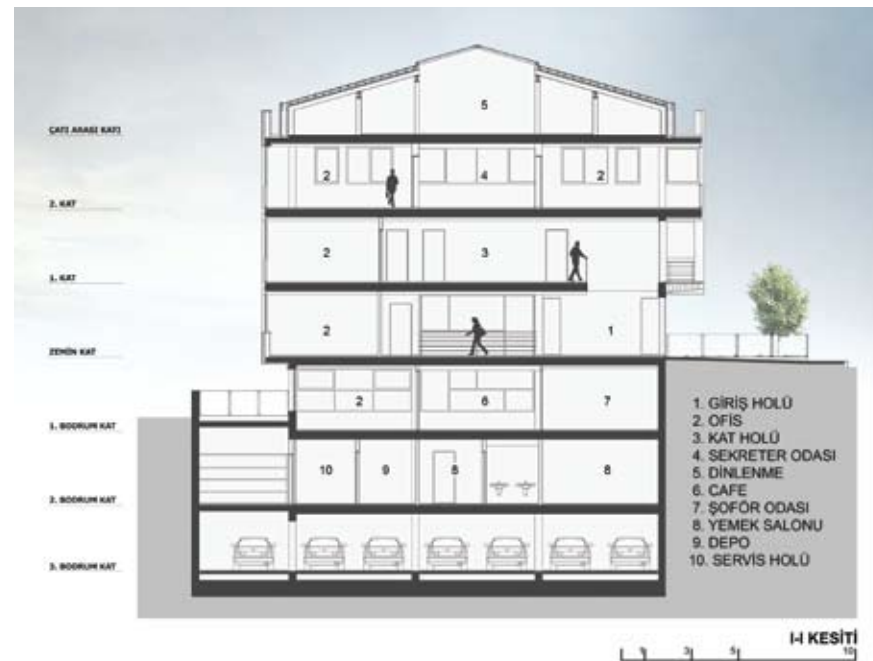
Projenin Adı ve Yeri: Pimeks Binası,
Ankara - Çankaya Lodumu
Proje Müellifi: Salih Z. Salalı
Tasarım Ekibi: Salih Z. Salalı
Statik Proje: Pro-gen Abdulkadir Evirgen
Mekanik Proje: Bayhan Mühendislik-
Gökçen Bayhan
Elektrik Proje: Özer Mühendislik-Hadi Çelebi
İşveren: Haluk Tümer Yavuz-Pimeks
Projenin Alınış Yöntemi: Teklif
Proje Yılı: 2010
İnşaat Alanı: 1.020 m²

Ösak Yönetim Binası

Komşu yapıya bakan sol yan cephe binanın merdiven ve servis hacimlerini çevreleyip olabildiğince sağırlaşırken, eğim yönünde yer alan sağ yan cephe, işlek bir cadde olan Reşit Galip Caddesi' ne bakan ön cephe ve komşu yapıya bakan arka cephede çalışma alanları gizliliği ve hakim Ankara manzarası göz önünde bulundurulmuştur. Yapının altı metre mesafeden yan parsel bakan galeri boşluğundaki dış cephesinde hem mahremiyet sağlamak hem de iç mekan zenginliği için çağdaş bir vitray tasarımına yer verilmiştir.

Proje Adı: Ösak Yönetim Binası
Proje Yeri: Çankaya, Ankara
Proje Grubu: Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
Yardımcı Mimarlar: Başak Çevik
Mimarlık Ofisi: Hatırlı Mimarlık Ltd. Şti.
İşveren: Ösak İnşaat Ltd. Şti.
Proje Tarihi: 2011 - 2011
Yapım Tarihi: 2011 - 2013
Arsa Alanı: 500 m²
Toplam İnşaat Alanı: 1.700 m²
Statik Proje: Portal Mühendislik Ltd. Şti.
Mekanik Proje: Otm Mühendislik Ltd. Şti.
Elektrik Proje: Özay Mühendislik Ltd. Şti.
İç Mekan Tasarımı: Artı İç Mimari Ltd. Şti.- İpek Toplu Bilgiç, Nihan Caner
Peyzaj Projesi: Doruk Peyzaj
Yapımcı: Ösak İnşaat Ltd. Şti.
Proje Tipi: Ticari, İş Merkezi - Ofis
Fotoğraflar: Fethi Mağara; Kasım 2013

Deha Ofis Binası

Ankara – İncek'te villa yerleşimi içinde yer alan yapı bir mühendislik firmasının merkez binası olarak hizmet verecektir. İşverenin temel kriteri binanın çevre binalardan farklılaşarak firma vizyonunu öne çıkarması ve bulunduğu çevrede sosyal donatılar olmaması nedeniyle çalışanları için mola zamanlarında motivasyonu arttırıcı keyifli mekanlar yaratılmasıdır.

Yapıyı iki kütle oluşturmaktadır; bunlardan biri opak yüzeyli lineer kütle ve diğeri geçirgen yüzeye sahip şeffaf kütle. Bu iki kütlelerin iç içe geçmesiyle iç ve dış mekanda dinamik hacimler ve formlar yaratılmıştır. Parsel ölçeğinde yeşile maksimum alan bırakılmış, üst örtüyle tanımlanan yarı açık giriş alanı ile ön ve arka bahçelerdeki yeşilin sürekliliği sağlanmıştır. Arka bahçede, üst katta yer alan kütüphane/toplantı odası konsolunun altındaki gölgeli alan yaz günlerinde bahçenin korunaklı kullanım mekanıdır. Bu büyük konsol, geometrik olarak bir küptür.

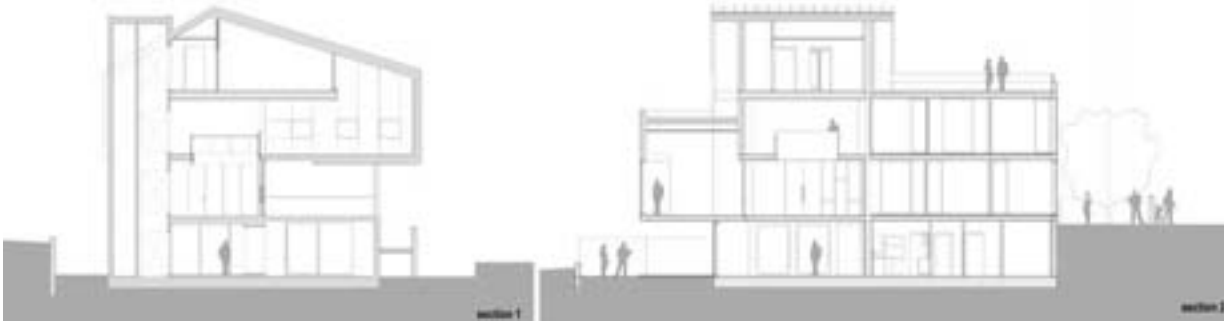
Arsanın sınırlı alanında tasarlanan yapının her katında boşluklarla ge-

nişletilmiş ve/veya yükseltilmiş farklı mekanlar yaratılarak hacimsel ve görsel derinlik sağlanmıştır. Yapı, bahçe katı, giriş katı, birinci kat ve çatı kullanımı katı olmak üzere, toplam 4 katlıdır. Giriş katında yer alan galerili bekleme/karşılama alanına bir yönde farklı yüksekliği ile kütüphane/toplantı konsolu diğer yönde ise çalışma ofislerinin bulunduğu kütle bir koridor ile bağlanır.

1. katta bekleme/karşılama alanı üzerinde konumlanan galeri stüdyo ile bütünleşir. Çatının formu stüdyodan algılanır ve değişken yüksekliği ile ferahlır. Zemin kattaki çalışma ofislerinin bulunduğu kütle ise bu katta da kendini tekrar eder.

Çatı katında yönetici ofisleri ve büyük bir teras bulunmaktadır. Yönetici ofisleri ile 1. katta yer alan stüdyonun iç mekanda görsel bağlantısı da ayrıca sağlanmıştır.

Çalışanların keyifli zaman geçirebilecekleri ve öğle yemeklerini yiyebilecekleri yemekhane ile sosyal alan bahçe katındadır ve şeffaf kayar kapıların açılmasıyla bu mekanlar bahçe ile bütünleşmektedir.

ground floor plan

first floor plan

Proje Adı: Deha Ofis Binası
Proje Müellifi: Ven Mimarlık
Mimar: Gül Güven
Tasarım Grubu: Gülistan Durmaz, Gamze Güven, Recep Aygün, Zeynep Aydın
Proje Yeri: İncek / Ankara
İşveren: Deha Proje
Statik Proje: Konkan Mühendislik - Yüksel Konkan
Mekanik Proje: Ünlü Mühendislik - Volkan Ünlü
Elektrik Projesi: Ram Mühendislik - Koray Yücesoy
Peyzaj Projesi: Promim Proje - Selami Demiralp
Görselleştirme: Ven Mimarlık
Proje Tarihi: 2013
Yapım Tarihi: 2013-2014
İnşaat Alanı: 530 m²
Arsa Alanı: 660 m²
Yapım Türü: Betonarme
Proje Tipi: Ticari – Ofis
Fotoğraf: Gürkan Akay

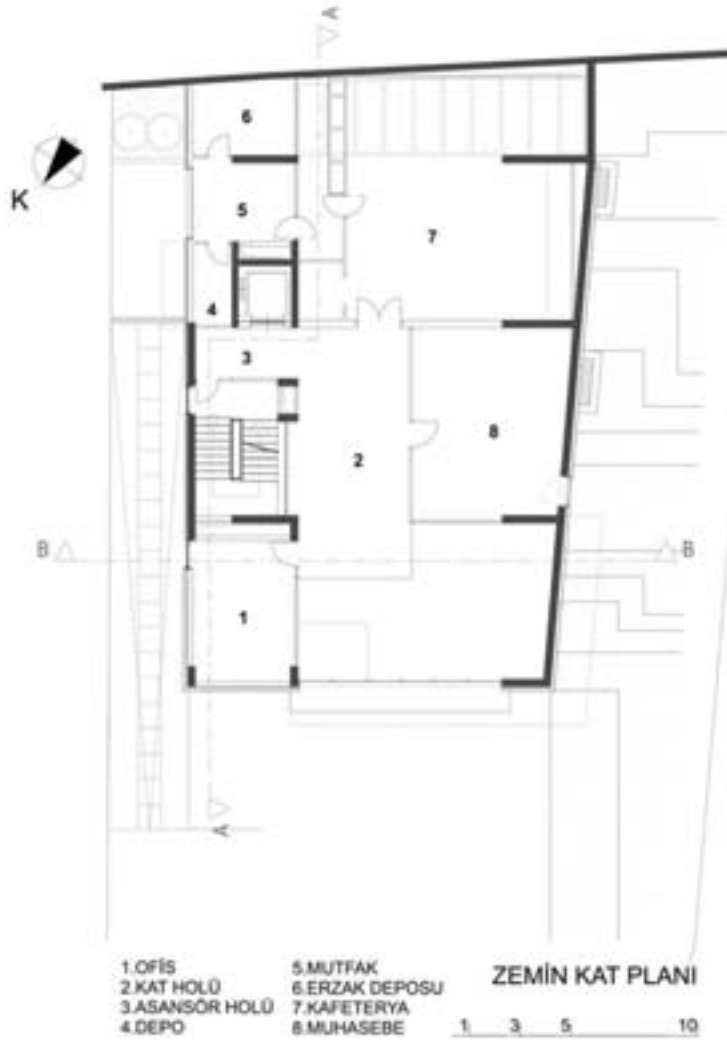
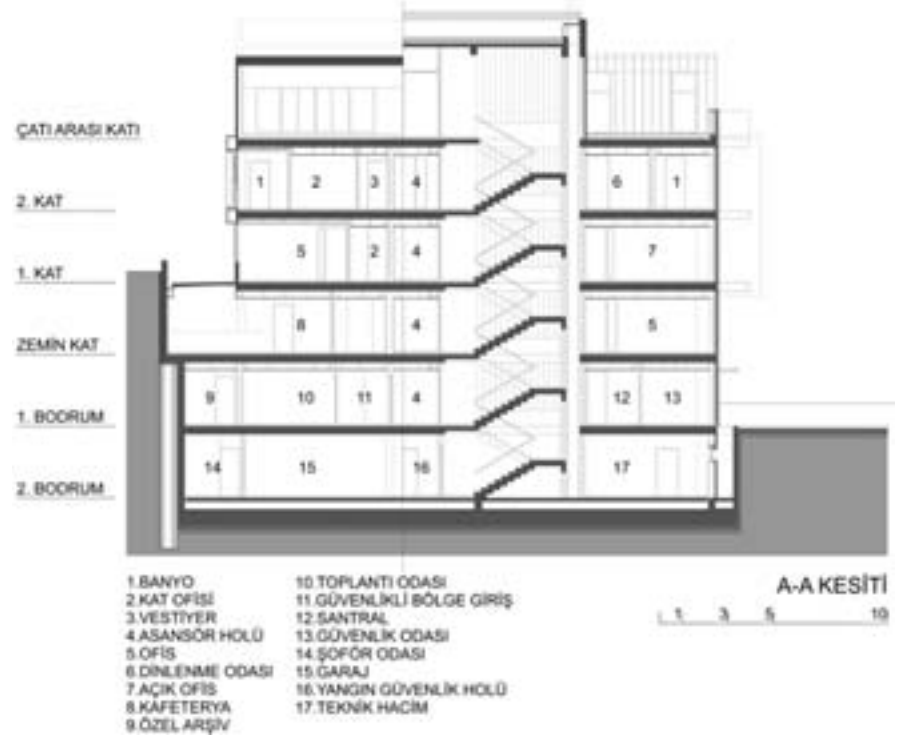
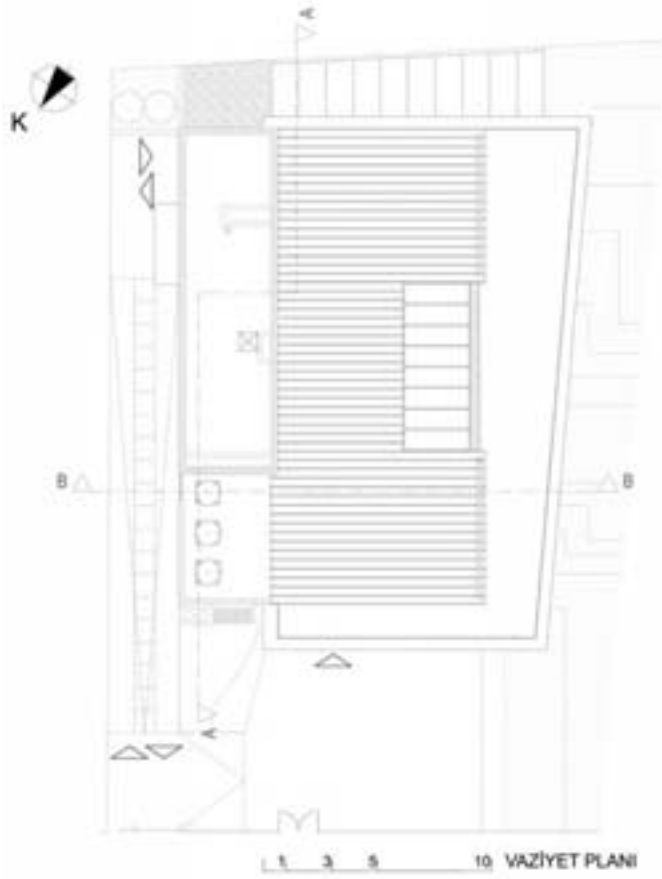

Dormak Yönetim Binası

Klasik bir kent parseli olan arsada, köşebaşı konumunun getirdiği avantaj ile oldukça eğimli yan yol cephesinin getirdiği dezavantajın dengelenmesi ile oluşturulan bir sarmal kademeli formun ana cephe dilini oluşturması ile şekillenen sade bir yapı tasarlanmıştır. Yol cephelerinde gerek mahremiyet sağlamak gerekse güneş perdesi olarak görev yapan, fonksiyonel strüktürel renkli camlar bu sarmal formu güçlendirmektedir.

Proje Adı: Dormak Yönetim Binası, Çankaya - Ankara
Tasarım Ekibi: Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
Yardımcı Mimarlar: Tuğçe Şahin, Gökhan Başpınar, Egemen Berker Kızılcın
Mimarlık Ofisi: Hatırlı Mimarlık Ltd. Şti.
İşveren: Mehmet Dora
Proje Tarihi: 2012 – 2013
Yapım Tarihi: 2013-2014
Arsa Alanı: 804m²
Toplam İnşaat Alanı: 2.100 m²
Statik Projesi: Portal Mühendislik Ltd. Şti.
Elektrik Projesi: Özay Mühendislik Elektrik İnşaat Tah. Ltd. Şti.
Mekanik Projesi: Otm Mühendislik Ltd. Şti.
İç Mekan Tasarımı: Hatırlı Mimarlık Ltd. Şti.
İç Mekan Uygulama: May Yapı Tasarım
Ana Yüklenici: Elit Yapı
Proje Tipi: Ofis
Yapım Türü: Betonarme
Engelli Erişimine Uygunluğu: Uygun
Fotoğrafları Çeken: Gürel Kutdular, Yeşim Hatırlı

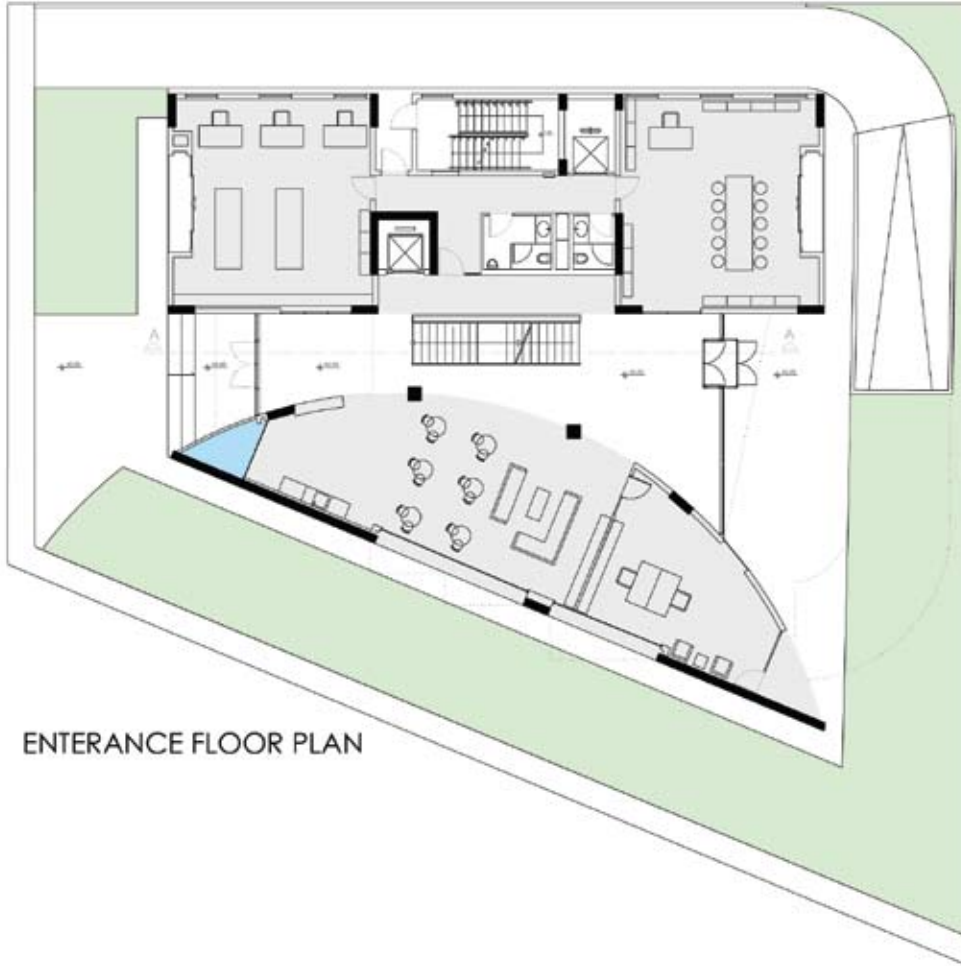

Seçkin Yayıncılık Merkez Ofisi

Yeni gelişen bir iş ve ticaret bölgesi içinde konumlanan bu ofis yapısı içinde bulunduğu bağlamdan mimari dili ve tektonik/kütle kompozisyonu ile farklılaşıyor. Çevresindeki alışageldik kutu-formlu ofis yapılarına karşılık bir atrium ve köprülerle birbirine bağlanan iki ayrı kütlede oluşan alternatif bir şema sunuyor. Atrium dolaşım alanı olarak kullanılıyor, gün ışığı ve görsel süreklilik sağlıyor ve giriş kapısı ile arka avlu arasında bir aks oluşturuyor. Bu boşluk aynı zamanda işlevsel dağılımı örgütüyor ve programda verilen ofis birimleri arasındaki fiziksel sınırları azaltıyor. Sonuç ürün çalışanların hem iş hem sosyal iletişim içinde olabilecekleri ofis ve sosyalleşme mekanlarını bir araya getiren bütünleşik ve dinamik bir tasarım sunuyor. Yapının iç ve dış cephelerini saran tuğla kaplama ve demir kirişler iç mekan ve dış mekan arasında süreklilik oluşturuyor ve bütünleşik tasarımı destekliyor. Malzeme kullanımı hem özgün bir mimari dil oluşturuyor hem de kütlelerin tektonik kompozisyonunu vurguluyor.

Mütevazi programı ve arazi büyüklüğüne rağmen proje çevresindeki konvansiyonel mimari uygulamalara bir alternatif sunuyor ve program, arazi ve imar kısıtlarını biçim, hareket, ışık ve malzeme kullanımı açısından zengin mekanlara sahip bir ofis ortamı yaratmak için yorumluyor.

ENTRANCE FLOOR PLAN

OFFICE FLOORS PLAN

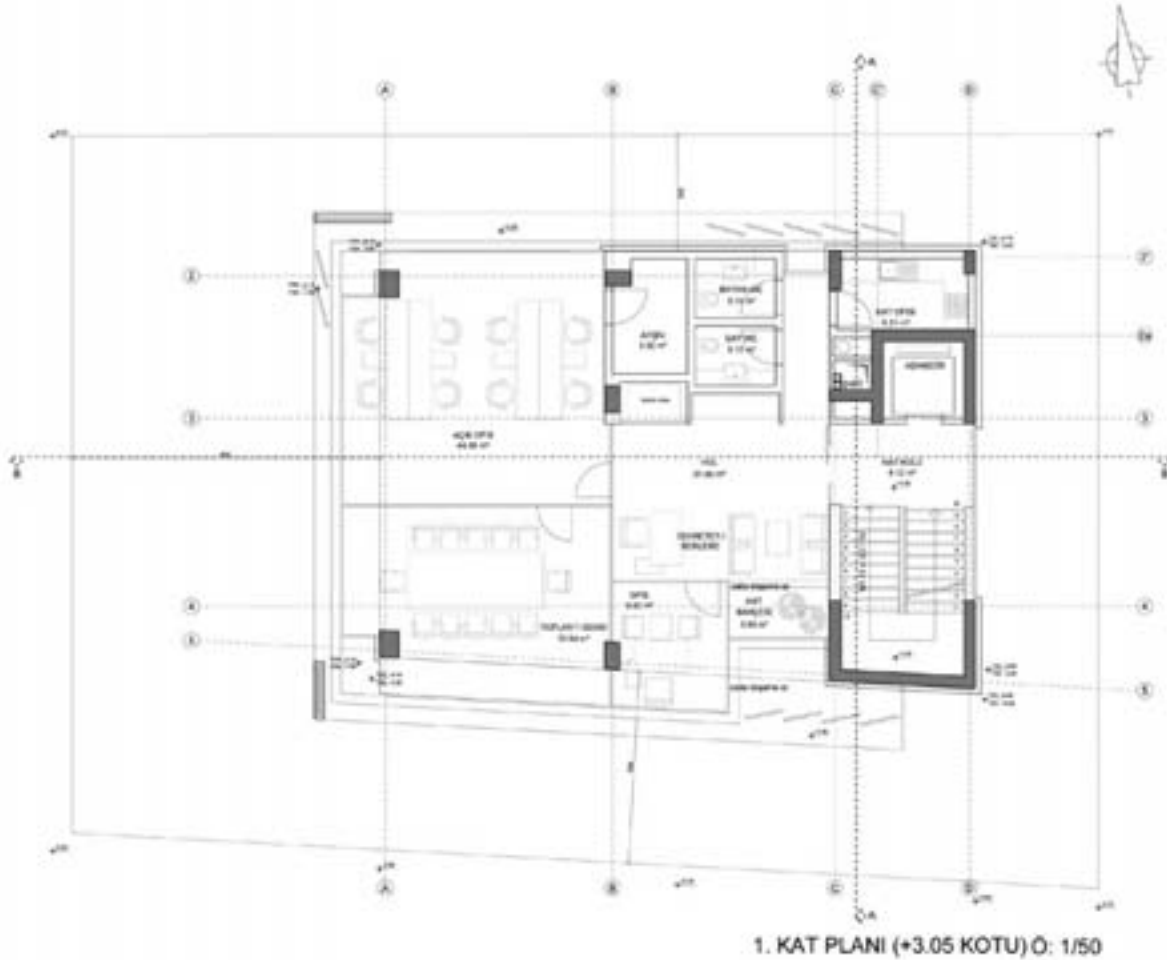
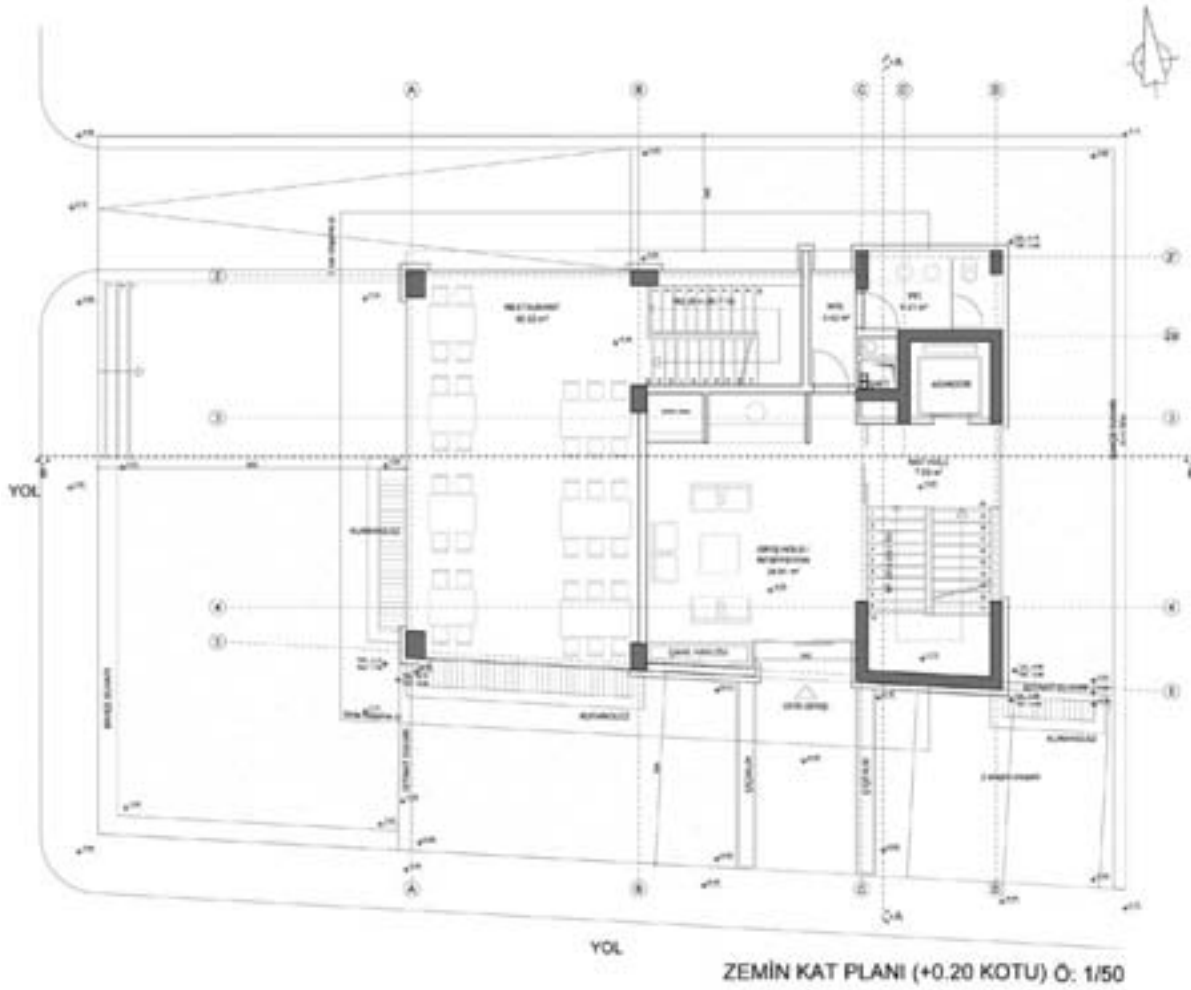
Proje Adı: Seçkin Yayıncılık Merkez Ofis Yapısı / Ankara
Mimari Tasarım: Celal Abdi Güzer / CAG Mimarlık Atölyesi
Mimari Uygulama: Emre Demirci
Tasarım Danışmanı ve İç Mimari: Lale Özgenel
İşveren: Seçkin Yayıncılık
Yer: Ankara, Türkiye
Proje Tarihi: 2013
Yapım Tarihi: 2015
Arsa Alanı: 969 m²
İnşaat Alanı: 3.745 m²

Egemen İnşaat Yönetim Binası

Ankara Çankaya'da bulunan 507 m²'lik eğimli ve köşe bir arsa üzerinde, 6 katta yaklaşık 1.300 m² inşaat alanına sahip Egemen İnşaat Yönetim Binası, Gökhan Aksoy Mimarlık tarafından 2013 yılında tasarlandı. İç ve dış mekan ilişkilerinin özenle kurgulandığı tasarımda, çalışanların sosyal ihtiyaçları gözetilerek oluşturulan mekan ilişkileri ön plana çıkmaktadır. Açık ofis şemalarıyla zenginleşen yönetim binasında yönetici odaları, toplantı mekanları ve çift katlı bir restoran mekandan maksimum düzeyde yararlanacak şekilde konumlandırıldı. Arazinin doğal eğimini bir avantaja çeviren tasarım kararları ile binaya birden fazla noktadan giriş sağlandı. Aydınlık düzeyinin gözetildiği tasarımda kullanılan paneller ile yarı geçirgen yüzey elemanları cephe mimarisine hareketlilik getirmektedir. Halen yapımı devam eden Egemen İnşaat Yönetim binası, genel mimari anlayışında ön planda tuttuğu mekan ilişkileri ile örnek bir projedir.

Proje Adı: Egemen İnşaat Yönetim Binası
Yapım Yılı: 2014
Yüklenicisi: Egemen İnş. ve Tic. A.Ş.
Yeri: Çankaya/Ankara
Toplam İnşaat Alanı: 1308 m²
Proje Yürütücüsü: Gökhan Aksoy
Proje Ekibi: Canan Türkaslan, Ekin Atalay
Statik Proje: Portal Proje- Gökhan Beşbaş
Mekanik Proje: Bahri Türkmen Mühendislik-Bahri Türkmen
Elektrik Proje: Ovacık Mühendislik-Kemal Ovacık

Çağdan İnşaat Yönetim Binası

Ankara Çankaya'da bulunan, 630 m²'lik bir arsa üzerinde, 6 katta yaklaşık 2.000 m² inşaat alanına sahip Çağdan İnşaat Yönetim binası, 2013 yılında Gökhan Aksoy Mimarlık tarafından tasarlandı. Kuruma ait tüm idari ihtiyaçların karşılanması hedeflendiği binada, kullanım programına göre yönetim birimleri, toplantı odaları, ofisler ve çalışanların sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik alanlar, uyumlu ve akıcı bir plan şeması gözetilerek konumlandırıldı. Aydınlık iç mekanlar hedefleyen tasarımda transparan cephe elemanları ile bina çekirdeğinin bütünlüğünü ve sağlamlığını vurgulayan opaklık, mekan tasarımındaki dengenin cepheye yansımasıdır. Çağdan İnşaat Yönetim Binası, çalışma bantlarının özenle oluşturulduğu plan kofigürasyonu ile örnek bir yönetim binası olmaya adaydır.

Projenin Adı: Çağdan Yönetim Binası

Yüklenicisi: Çağdan Mühendislik Müt. San. Ve Tic. A.Ş.

Yeri: Çankaya/Ankara

Toplam İnşaat Alanı: 2621,83

Proje Yürütücüsü: Gökhan Aksoy

Proje Ekibi: Canan Türkaslan, Işıl Demirci, Erçin Karayün

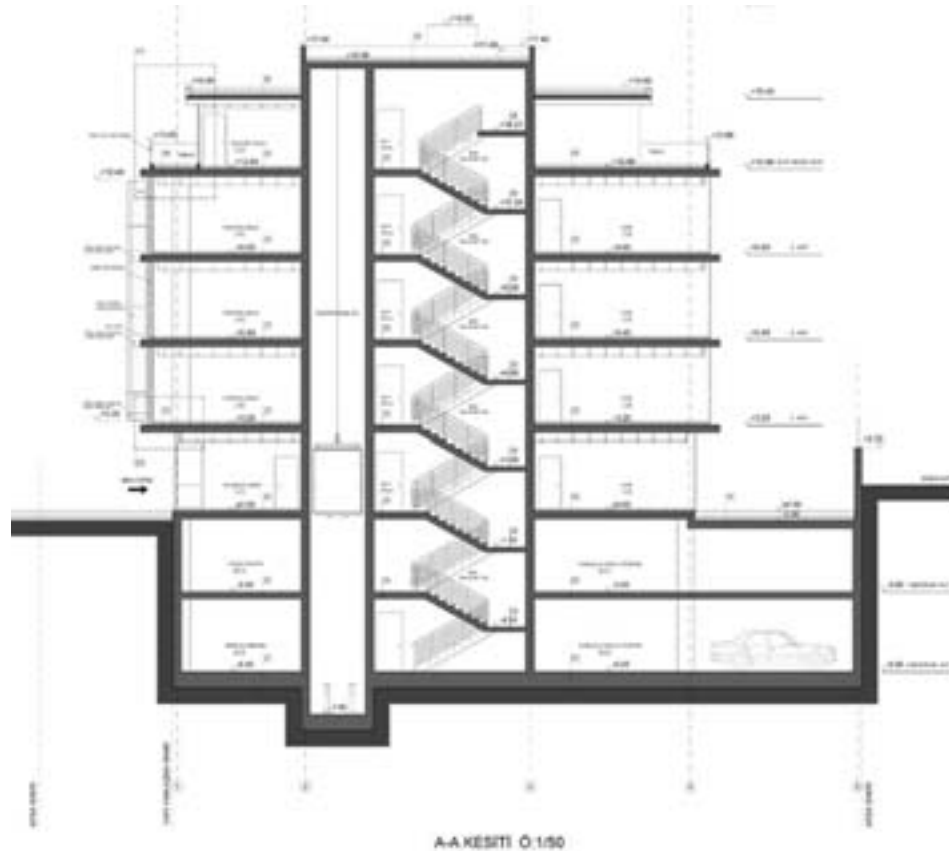
Statik Proje: Denge Mühendislik-Saim Yılmaz

Mekanik Proje: Otm Mühendislik-Onur Tuğa

Elektrik Proje: Ovacık Mühendislik-Kemal Ovacık

Yapım Yılı: 2015

1960-80 DÖNEMİ MİMARLIĞI

1960-80 arasındaki dönem, Türk Mimarlığı'nın özellikle kamu yapıları açısından en sorunlu dönemidir. Yeterli yapma birikiminin olmaması, kötü inşa edilen yapıların faturasının tasarım sürecine çıkarılması ve basit inşa yöntemleri ile "akmayan, kokmayan" yapı elde edilmesi yoluna bu dönemde girildiği görülür. Dönemin mimarlık ortamını değerlendirmek amacı ile zamanın faal tasarım yapan mimarlarını bir araya getirdik ve konuyu tartıştık.

Katılımcıların ağırlıklı kesimi 1960'lı yıllarda aktif olan meslektaşlarımız olmasına karşın, 1970'lerde meslek ortamına katılan sonraki kuşağı da söyleşimize davet ettik. Meslek ortamına yeni katılan gençlerinin süreci nasıl değerlendirdiğini öğrenmeye çalıştık. Orhan Dinç, Yalçın Oğuz, Ünal Tümer, Özgür Ecevit ve Yurdanur Sepkin 1960'lar dönemini, Nesrin Yatman, Erkan Çoban ve Azize Ecevit de 1970'ler dönemini temsilen aramıza katıldılar. Toplantıya katılmayan meslektaşlarımızdan da yazılı olarak görüşlerini aldık.

Ancak bu toplantıyı yapmakta çok geciktiğimizi fark ettim. Davet ettiğimiz meslektaşlarımızdan önemli bir kısmı sağlık nedenleri ile katılamadı. Dönemin faal mimarlarından Yıldırım Parlar'ı da bu toplantıdan kısa bir süre sonra kaybettik. Konuşmacılardan Orhan Dinç de sağlık sorunları nedeniyle söyleşiye çok aktif olarak katılamadı. Tek tesellimiz kendisi ile birkaç sayı önce bir söyleşi yapıp, yayınlamış olmamız idi. Özellikle o dönemde kamuya iş yapan mimarların bir kısmının ise artık Ankara'da değil, İstanbul'da çalışıyor olması ise katılımı sınırlandıran diğer bir engel oldu. Şaziment- Neşet Arolat, Tülay- Adnan Taşcıoğlu, Erdoğan Elmas- Zafer Gülçur- Ertur Yener, Umut İnan, Cengiz Bektaş ve Oral Vural gibi, bu çerçevede akla gelen mimarların, artık İstanbul'da olmaları da önemli bir eksiklikti.

Söyleşi dönemin ortamını belgelemeyi amaçlamaktaydı. Ancak konuşmalarda meslektaşlarımız, biraz da kıdemlerini kullanarak, aralarında tartışarak söyleşiyi geliştirdiler. Belki de böylesi daha keyifli bir metin ortaya çıkardı.

Hasan Özbay

01

02

01-02/ Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurumu, Yalçın Oğuz

Hasan Özbay: Sizlerden bir dönemin mimarlık ortamını bize anlatmanızı bekliyoruz. Sizin kuşağınızın, 1960'lardan başlayarak 1980'lere kadar olan zaman dilimi, Bayındırlık Bakanlığı'nın mimarlık ortamında çok etkili olduğu, sizin kuşağınızın yarışmalarda çok aktif olduğu, uygulama yaptığınız bir dönem. Fakat bu dönemi örneklerle gözlediğimiz zaman da, şöyle bir şey görüyorum, konuşmaya da aslında oradan başlamak istiyorum. Doğan Tekeli- Sami Sisa'nın '68 yılında yapmış olduğu Karadeniz Teknik Üniversitesi Akademik Merkez yarışmasında birinci olan projeleri o dönemin mimarlık anlayışını temsil etmiyor belki, ama teras çatı kullanımı ve yapı diliyle dünyadaki mimarlık ortamından etkilenen bir tasarım. Aynı yılda Kars Hükümet Konağı yarışmasında, Umut İnan'ın birinci ödülü kazandığı yapı da yine benzer bir mimari dile sahip. Umut İnan'ın 1971 yılında kazanmış olduğu Gümüşhane Hükümet Konağı projesi ise bambaşka bir mimari dile sahip. 1968 yılında Erdoğan ve Sevinç Elmas'ın kazanmış oldukları Muş Göğüs Hastalıkları Hastanesi de aynı değişimin bir örneği. 1950 ve 1960'lı yıllar ortamında Bayındırlık Bakanlığı'nın ve diğer kurumların açmış olduğu yarışmalarda daha evrensel mimarlığa yakın tasarımlar varken, 1960'ların sonunda birdenbire kiremit çatının yapı dilini etkilediği, hatta yarışma şartnamelerinde de vardı, 8 sıra fayans, ahşap muntabık pencere, dökme mozaik döşeme gibi malzemenin kısıtlandığı gibi bir dönüşüm var. Merakım şu; ne oldu da birdenbire Bayındırlık Bakanlığı yapı normlarında bu kadar yön değiştirdi? Bayındırlık Bakanlığı şimdiki gibi değil, çok yapı üretiyor ve tüm kamu kuruluşlarında etkili. Bu durumu nasıl değerlendirirsiniz? O dönemde çalışma şartları, büroların ayakta kalması, genç kuşakların yetiştirilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yalçın Oğuz: Yapılan binalarda alınan neticeler iyi sonuç vermedi. O zaman kontrollükleri belli şartlar altında alabiliyordunuz.

HÖ: Kontrollük yapabiliyor muydunuz?

YO: Yapılabiliyordu. Türkiye'de bugünde öyledir. Mesleki kontrollüğü yapan mimar meslek adamı ister istemez müteahhitle karşı karşıya kalır. Orada hep siz kaybedersiniz. Eninde sonunda müteahhit kazanır. Tabii sende yaptırmayabilirsin ama çok yıpranırsın. Ama bazı konularda Bayındırlık Bakanlığı'na hak verdim. Çok aşırı masraflar oluyordu. Düz çatı yapılan yerlerde tam netice alamıyorduk, müteahhiden akıyordu. O dönemde sanayide çok yeterli değildi. Bilhassa iklimi sert olan yerlerde, çatı kullanılsın, çatıya uygun mimari yapılsın. Her yerde olduğu gibi Türkiye'de bu konu da suistimale uğradı. Mesele iki binayı ayıran bağlantı köprüsünü düz yapmışsın, onun üzerinde kiremit olsa ne olur, olmasa ne olur? Bu bir kaide haline geldi. Düz bir yerini bıraktığında hemen dışında kalıyordun. O yüzden davalar açıldı.

HÖ: Davayı kim açtı?

YO: Ferhan Yürekli açmıştı ikinci olduğu bir yarışma sonrasında. Gerçi bu kısıtlamaların da bir faydası oldu. Çatı ne demek onu da öğrendi o zamanki mimarlar. Almanya'da şöyledir: Orada herkese her istediğini yaptırmazlar. Şu şu malzemeleri kullanmayın derler. Kullanım garantisi olmadan herhangi bir malzemeyi kullanamazsınız. En azından 5-10 sene kullanılmış olması lazım. Orada da fiyat kısıtlaması vardır. Ancak çok özel projelerde bu kısıtlamalar değişir. Bayındırlık Bakanlığı'nın bir yerde mimarın kaprislerine uymaması hakkıdır diyebiliriz.

O zaman da aslında fena binalar yapılmadı. Erzurum Üniversitesi'nin bütün binalarının çatıları aktı. Çatı istenmesinin haklı bir sebebi vardı ama ondan sonra bu tamamıyla kural haline geldiğinde ve yaratıcılık açısından mimarı kısıtlamaya başlayınca, işler ters tepmeye başladı. Bazı sınırlamalar ufak ufak başlar, sonra kural haline gelir ve kural haline gelince de biraz şirazesini kaybeder. Ben olayı o şekilde görüyorum. Bu süreç en az 10-15 sene devam etmiştir. Hatta bizim projelendirdiğimiz Sivil Savunma Koleji'nde başladı. Ondan evvel bu kural yoktu. Ama Bakanlık'ın pek hoşuna gitti, hatta jüri tavsiyelerde bulundu. Ondan sonra Bakanlık bir iki yarışma şartnamesinden sonra bunu kural olarak koydu. Bu yalnız çatılarla ilgili kalmadı. Yerlerin mozaik olması, duvarların kireç badana olması geldi. Kısıtlayıcı şeylerin haklı tarafları olmasına rağmen, bu kadar da olmamalıydı. Bakanlık kendi teşkilatıyla da doğru dürüst kontrol yapamıyordu. Şimdi nasıl yapıyor hiç bilmiyorum.

Mehmet Soylu: Yapılmıyor.

HÖ: Yarışmayı şundan önemsedim. Sizin döneminizde, Cebeci'de Vedat Dalokay'ın yaptığı PTT Binası yarışmaya çıkmış. O zamanlar kamunun yapılarını yarışmayla elde etme geleneği varken, bu günümüzde çok azaldı. En son 1980'lerde, Orhan Dinç'in Bayındırlık Bakanlığı'nda Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yaptığı dönemde yoğun bir yarışma furysı vardı. Sonra da bakanlıkta kadrolar değişince, '90'lardan sonra yarışmaları çok nadir yapmaya başladı.

Yurdanur Sepkin: O dönemde Bayındırlık Bakanlığı'nda görev yapan Orhan abi vardı. 60'lı yıllarda da ben görev aldım. Bunu da konuşma sırasında değerlendirseniz sevinirim.

Özgür Ecevit: Eski döneme ve şimdiye bakarsak çok açık bir çizgi var. Biz şahsen bugüne kadar yaptığımız işlerin % 80-90'ını yarışmalardan aldık. Ama bugün bu yöntemle mimarlık yapmaya kalksak aç kalırız. Çünkü artık yarışma falan kalmadı. Yarışmalar tabii ki eleştirilebilir. Bu iyi yapıldı, bu kötü yapıldı diye. Fakat Orhan Dinç'in zamanında

Bayındırlık Bakanlığı her ay yarışma çıkarırdı ve bu Türk mimarlığını çok olumlu katkılarda bulunmuştur. Şimdi genç bir mimarsınız, eskiden ne oluyordu, başka bir mimarın yanına giriyordu, orada biraz çalışıp yarışmalar giriyordu. Böyle yarışmalara girip tanınmış meslektaşlarımızdan olan bir sürü insan var. Fakat son dönemlerde, biraz politik olarak görüyorum, artık yarışma hiç çıkmıyor. Aslında bizim Serbest Mimarlar Derneği olarak buna parmak basmamız lazım. Neden yarışma çıkmıyor diye. Bina yapılacaksa birini çağırıp yaptırıyorlar. Hangi kriterler var ben bilmiyorum. Kendilerine göre bir kriterleri vardır. Şu anki Türk mimarisinin en büyük sorunlarından biri, bizim Cumhuriyet döneminde almış olduğumuz yarışma döneminin sona erdirilmiş olması.

HÖ: Kendi kazandığınız dönemdeki deneyimlerinizi aktarır mısınız?

ÖE: Bizim yaptığımız işlerin %95'i yarışmalardan alınmıştır. Ama bunların bir kısmı inşa edildi, bir kısmı inşa edilmedi. Almanya'dan döndüğümüzde, kimseyi tanımıyoruz, kimseden iş alma ihtimalimiz yok, yarışma yaptık.

HÖ: Siz Almanya'dan geldiniz. Almanya'dan bir bilgi birikimiyle geldiniz. Burada nasıl bir ortamla karşılaştınız?

ÖE: Almanya'ya hiç benzemeyen bir ortamla karşılaştık. Çünkü oradaki mimari uygulamayla buradakiler çok değişik. Orada bir mimarı çağırıp iş verebilirsiniz ama bir sürü de yarışma vardır. Adamlar her ay 30-40 sayfalık yarışma mecmuası çıkarıyorlar. Yarışmayla yapılıyor her şey. Yarışmayla yapıldığında en fazla yarışmanın masrafı olabilir. Onun dışında kazancınız daha çoktur. Maalesef son dönemde yarışmalar az değil, yok. Serbest Mimarlar Derneği ülkemiz için çok önemli bir dernektir. Önemimizi bilerek tedbirler almamız lazım. Zor bir dönem. Zor dönemde de yapacağımız şeyler vardır. Dernek olarak çok fazla şey yapamıyoruz ama yapacak ortam yaratmamız gerekiyor. Türk mimarisi diye bir şey kalmadı. Yarışmaları çok eleştirdik hala da

03-04/ Devlet Mahallesi, Yurdanur Sepkin
05/ Devlet Mezarlığı, Özgür Ecevit
06/ ASKİ, Özgür Ecevit

06

eleştiriyoruz. Hiçbir yarışmada mükemmel sonucu alacağız diye bir iddiada bulunamayız ama daha iyi bir sonuç alma olanağı diğer sistemlerden daha fazladır. Ben Serbest Mimarlar Derneği olarak şunu önereceğim toplantıda; bizim bu yarışmalar konusunda bir kampanya başlatmamız lazım. Ben bundan sonra yarışmaya gireceğimden ötürü değil ama bu Türkiye için çok önemli. Yarışma sistemi kaybeden bir mimari tabii ki başka yollara gitmek zorundadır. Ve bu başka yollarda mimariyi ilerletecek yollar değildir.

HÖ: Bundan 4-5 sene önce yarışmalarla ilgili bir panelde, konuşmacı olan alman mimar, Almanya'da yılda 800 tane yarışma çıktığından bahsetti. Türkiye'de ise yıllık ortalama 15'i geçmiyor.

ÖE: Bizim zamanımızda daha farklıydı.

HÖ: O zaman kamu yapılarının büyük bir kısmı yarışmayla elde ediliyordu. Şimdi yarışmaya çıkaranlar yerel yönetimler görünüyor. Mesela şu an girebileceğiniz 5 tane yarışma var. Bayındırlık Bakanlığı kalmadı, merkezi yönetim proje elde etmek için artık bu yöntemi kullanmamaya başladı. O yüzden de bu sayı çok düştü. Kamu artık başka yöntemler kullanıyor. Ya ihaleyle veyahut başka yöntemlerle bir şekilde yaptırıyorlar. Başkanlık binası denen Beştepe'deki bina yasalara uyan bir yöntemle elde edilmedi. Bu noktaya nasıl geldik? Bu noktaya nasıl geldiğimiz anlamak içinde geçmiş bilmemiz gerekiyor.

MS: Hasan Özbay'ın bahsettiği Ankara Cebeci'deki PTT binası yarışmayla elde edildiğine göre, demek ki bu ülkede olanaklarımız kısıtlıyken bir mimari miras vardı. Alman, Avusturyalı, İtalyan mimarlar gelmiş. Batıdan bir mimari kültür almışız. Yarışmalarda batıya bu kadar açık olmamız sonucunda ülkemizde o kadar kısıtlı imkan varken o kadar yarışma çıkıyordu. Bunu neye bağlayabiliriz?

ÖE: Eskiden, bundan önceki dönemlerde Bayındırlık Bakanlığı, bu yarışmaları çıkaran ve bu konudan sorumlu olan tek bakanlıktı. Ve ister beğenelim ister beğenmeyelim korkunç yarışma çıkıyordu. Biz aralarından seçerdik. Birden bire yarışma olayı ortadan kalktı. Bizim

de Serbest Mimarlar Derneği olarak yapmamız gereken şey bu yarışma ortamını geri getirmek. Şimdi belli kesime yakınsanız iş alabiliyorsunuz.

MS: O dönemde yöneticilerimiz sanata ve kültüre daha mı çok önem veriyordu? Mimarlığın daha iyi bir itibarı mı vardı? Şimdi ülke politikası olarak baktığımızda hep sayısal veriler üzerinden konuşuyoruz: Şu kadar metre kare bina yapıldı, şu kadar metre küp beton döküldü.

YO: Mesela 1935-36 seneleri arasında Cebeci Asri Mezarlığı uluslararası yarışmaya çıkmıştır. Bir mahalleye yapılacak mezarlık da yarışmaya çıkıyor, Ankara Hastanesi, Yüksek İhtisas Hastanesi de. O zaman ki yöneticilerin böyle bir anlayışı vardı.

Ünal Tümer: "1960-80 arasındaki şartları biz hiç bilmiyoruz, o günkü mimarlık neydi nasıldı, bunları konuşmak istiyoruz" dediniz. Sadece yarışmayı konuşmamalıyız. Bir kere neredeydik, nasıldık. 1960 senesinde bizler daha yeni taze mimarlardık. O dönemde ilginç bazı durumlar vardı. Bunlardan bir tanesi; mimar ve mühendisler yüksek derece yevmiye ve maaş alma imkanları yaratılmıştı. Toplumda önemli bir kesim mimar ve mühendis olma çabasıındaydı. O zamanki çabayla birçok mimar yetiştirildi. Benim ilk kaydımı yaptırdığım zaman mimar sayısı 2 bindi. Sayısal azlığa bakın.

Nesrin Yatman: Hem öyle hem de on sene sonra 4 bine geliyor. On sene içindeki şeyde çok önemli.

ÜT: Mimar oldunuz, mimarlık yapmak istiyorsunuz, nasıl mimarlık yapabilirsiniz? Devlet yapıları ve devletin çıkardığı yarışmalar mimarlık ortamının önemli konularıydı. O yarışmalardan aklımda kalan Togrul Devres ve Vedat Özhan'ın projelendirdiği Eti Bank Genel Müdürlüğü, hastaneler, Milli Eğitim Bakanlığı Binası. Orhan Dinç'in binası yapılmadan evvel Kızılay'daki o karede yine Vedat Özhan ve Yılmaz Sanlı'nın yaptırdığı bir otel çarşı projesi vardı. Sonra o da iptal edildi. Bir canlanma vardı. Fakat bunun arkasında şehir yeni yapılıyor, nüfus artıyor, imar müdürlüğünden geçecek yapılar da yapılıyordu.

07

07-08/ Kızılay Alışveriş Merkezi, Nesrin-Affan Yatman
09-10/ Merkez Bankası Trabzon Şubesi, Nesrin-Affan Yatman

08

Apartman olsun, çarşı olsun ve otel olsun. Buna benzer yapılar. O zaman inşaat mühendislerinin de iki katlı yapıya kadar mimari projelere imza atma olanağı vardı. İnşaat mühendisleri ve bir kısım imzacı, şarapçı, kahve köşelerinde oturan sadece imza atan, kalfaya veren mimarların arasında bizlerin bu işleri yapma imkanımız yoktu. Bütün uğraşımız bu imzacıları yok etmektir. Hatta bir gün öyle bir duruma geldi ki, "Ben gidip imza atacağıma gider limon satarım, mimarlığımı ayaklar altına almam" demişimdir. Mimarın varlığını ve mimarın imzasının geçerliliğini ispatlamak için çok uğraş verdik. Git gide bunlar azaldılar. O günlerden bugüne geliste Türk Mimarlığı çok aşama kaydetti. O günler hakikaten çok kara günlerdi. Şevki Vanlı'nın abisi rahmetli Muzaffer Vanlı, bir de imar müdürlüğünde mimar abimiz vardı. Onlar uğraşıyorlardı. Dolayısıyla o günden bugüne gelmemizde bu çabaların çok büyük faydası oldu. Bayındırlık Bakanlığı'nı da yarışmaya teşvik etmekte çok zorluk yaşadık ama sonunda mecbur olduk. Bu mecburiyetin dışında yine de istismara kalkıyorlardı. Yarışma jürilerinde karşımıza Bayındırlık Bakanlığı'nın müsteşarı ve yetkilisi gelir. Adamlarla konuşuyor ve program tartışması yapıyorsunuz, yarışmanın şartnamesini hazırlayacaksınız. Mimarlar Odası'nın bir asgari ücret tarifesi var. Bunu kabul ettirmek mümkün değildi. Büyük zorluklarla, büyük tartışmalarla bunu yaptırmak zorundaydık. Bir tanesini gayet iyi hatırlıyorum. Müsteşara "bu niye gerçekçi değil" diye sordum. Maliyeti, birim fiyatları belli, binanın kaç yapılabacağı belli, oradan çıkarmak lazım. "Bizim metrekare fiyatlarımız var" diye ısrar etti. Burada da mimarı sürekli baltalama çabası vardı. Sonra bir dönem geldi. Mimarlar arası açık arttırma eksiltme yoluyla proje elde etme başladı. Burada da amaç %40'lara varan tenzilatlarla birbirine kırdırmak. Ama gide gide bunlar oturmaya başladı. Bugün bile mimarın ne olduğunu bilen yüksek tahsil sahibi insanlar yok. Mimar ne iş yapar diye soruyorlar. Mühendisi ezberlemişler, ama mimarın ne olduğunu bilmiyorlar.

NY: Mimar diye gidiyorsun, mühendis hanım sen şöyle otur diyorlar,

mimar bile demiyorlar adamlar. Bugün bile böyle. Hala mimarlığın tanımını yok.

HÖ: Ciddi indirimler, kırımlar isteniyor muydu?

ÜT: İlk başlarda yoktu, ondan sonra başladı. Bedi Görkem pırl pırl bir adam, iyi bir mimar. Yarışmalar giren bir insan. Bayındırlık Bakanlığı'nda memuriyet yapıyor. Gel otur derdi, arkalarındaki masalarda oturur, çay içerdi. Bir iş yapmak istemezdi. Onu sonra genel müdür yardımcısı yaptılar. 180 derece değişti. Disiplinli, geç gelmeyeceksin vs. kök söktürdü. Teras çatıyı ortadan kaldıran, kiremiti şartnameye koyan başta Bedi'dir. Hatta münakaşa bile ettiğimiz olurdu. Sonra Bayındırlık Bakanlığı yarışma yerine başka yöntemler arayışına girdi. Bir kaçına şahit oldum. Neriman Birce ile üzerinde çalışıyorlardı.

NY: Herkes aşıkta kadına.

ÜT: Eski yapılmış projelerin ozalitlerini açıp, keserek birbirlerine yapıstırarak tip projeler çıkarıyorlardı. Yarışma olmasın tip projeler olsun diye.

NY: Hakikaten o tip projeler çok korkutucu, ürkütücüydü. Bizim zamanımıza kadar geldi ve hiç iyi netice elde edilmemiştir. Toplum Polisi için 500 kişilik tip proje yapmıştık. Seyahate gidiyoruz, her geçtiğimiz yerde tanıdık binalar görüyoruz ama yarı yarıya uygulanmış. Kontrollük yapamadığımız için, arazi hiç ilgisiz, bina yanlış konumlanmış. Memlekete bir kazancı da yok. Tesisat projeleri yapılmadığı için ısınmayan yapılar oluyordu. Bizi ve mimarlığı zora sokanlardan biri de bu tip projelerdir.

HÖ: Bir de o dönemde iç dağıtım diye bir müesseseleri vardı. İhaleye çıkmak istedikleri zaman Oda'ya başvuruyorlar. Oda onlara beş adet büro ismi veriyor, ihale onların arasında yapıyor ve oda işin yapıldığı bedel üzerinden bir miktar prim alıyor. Odadaki kayıtlarda bir dönem böyle çalışan bir komisyon ve listeler var.

YS: Öyle bir komisyon vardı ama uzun süreli çalışmadı benim hatırladığım.

09

10

NY: O dönemler de çok matah, özlenecek bir dönem değildi.

Ercan Çoban: Bugünden iyi olduğu kesin ama.

NY: Bayındırlık Bakanlığı bizim için bir okul olmuştur. O yönü de var. Tasarım yapamazsın, elini kolunu oynatamazsan, belli aks açıklıkları var onların dışına çıkarsan kazanma şansını kaybedersin. En son Bolu Kültür Merkezi Yarışması'nda 7,20'ye çıktık. Onun haricinde 6 metrelerin dışına çıkamadık.

HÖ: Bolu Kültür Sitesi yarışmasında Yalçın Oğuz birinci olmuş. Mansiyonlar Ünal Tümer, Orhan Dinç, Yurdanur Sepkin ve Öner Olcay. Özgür Ecevit dışında herkes ödül almış.

ÖE: Ben girmedim o yarışmaya herhalde.

ÜT: Biz iki projeyle katılmıştık. Bir tanesi mansiyon alan, diğerini de Çokşen Zerenler hazırlamıştı. Birbirimizle iddialaştık, uyuşamadık.

Azize Ecevit: O devirden benim hatırladığım bir şey de, ben o zaman daha mimar değildim. Jüri listeleri açıklanır ve kimlerin birinci olacağı karşısında yazardı.

ÖE: Tutar mıydı yazdıkları?

AE: Tutardı.

EÇ: Ben öyle bir şey olduğuna inanmıyorum.

NY: O İstanbullu mimarların Ankaralı mimarları suyun başını tuttuklarını iddia ettikleri bir durumdur.

EÇ: Bu tür duyum ve dedikoduları konuşursak, yarışmaları ve mimarlık mesleğini sarsarız. Bu görüşünüze hiç katılmıyorum.

AE: Görüş değil, gerçek.

EÇ: Belli bir bilgi birikiminden sonra jüriyi değerlendirebiliyorsunuz, belki ona göre bir tasarım yapabiliyorsunuz.

YS: 1963'te Bayındırlık Bakanlığı'nda çalışmaya başladım. 2 sene çalıştım, askere gittim, tekrar döndüm. Geçmiş dönemi bugüne kıyaslarken, "çok kötü" ya da "ne kadar iyiydi" diye tanımlamalar ne

haksızca bir tanım ne de tersi. Dolayısıyla her dönemin getirdikleriyle götürdükleri arasında farklar olabilir. Ama çok, ama az. Mehmet'in sorusuna cevap vereyim istiyorum. Kısıtlı olanaklara rağmen neden o zaman çok yarışma çıkmış? 1950 öncesinde de çok yarışma vardı. Bir sürü kurum yarışma çıkarmış Türkiye'de. Ünal Abi ile Orhan Abi'nin oda sicil numaraları benden eskidir. Benim ki 2069.

ÜT: 1523.

Orhan Dinç: 667.

YS: Cumhuriyet'in ilk yıllarında yeni yapılan yapıların eskiye öykünen dilleri sonucunda modern mimariyi Türkiye'ye getirmek görevini Atatürk yüklendi. Onun diğer yöneticilerinde etkilemiş olması muhtemel diyorum. Kısıtlı bütçelere rağmen yarışma yapılmış ve bunun çok doğru olduğunu hepimiz kabul ediyoruz. Hatta bunun sürmesini de hep beraber istiyoruz. Bir ilginç not ise Bayındırlık Bakanlığı'ndaki mimarlar yarışmalara da giren, yarışmalara saygısı olan kişilerdi. Proje-cim mimarlardı. Bir süre sonra Bayındırlık Bakanlığı'ndan ayrılıp kendi bürolarını kurmaya çalışmışlar. Bizim de yolumuz aynı oldu. Dolayısıyla yarışmaya fazla para gidiyor gibi bir düşünce olmadı. Ve devlette proje yarışmasına verilen para pek göze batmadı. Bir başka yönü de yarışmalarda Bakanlık'ta çalışanların da görev almasıyla denge kurulmuş ve onlar da bu çabanın içinde maddi olarak yararlanabilmişlerdir. Yarışmaların değişme süreci, özellikle çatıya bağlı olarak değişme süreci Bedi Gökem'in büyük oluşmuş bir durumdur. Ama buna karşı Bayındırlık Bakanlığı'nın kendi içinde de buna karşı tepkiler oldu. Belki dışarıdakilerden daha da fazla tepki doğdu. Ben bir tanesini hatırlıyorum. Çatı ve onun peşinden gelen tip detaylar için Sami Anolay, "böyle şey olmaz, bu konfeksiyon mimariye götürür" dedi. Bunun etkilerini hep beraber gördük. Daha fazla konuşmak mümkün. 60 ve 80 arasında çıkan yarışmalarda bu masadaki gençler hariç herkes derece aldı ve bina gerçekleştirdi. Kontrollük konusu özellikle mimarların yapıları koruması hem de bir ölçüde de projenin dışında yaşamlarını sürdürebilmeleri adına onlara destek anlamını taşıyor.

11

12

13

11/ İMÇ, Doğan Tekeli
12/ Lassa Lastik Fabrikası, Doğan Tekeli
13/ Yeni Delhi Büyükelçiliği, Doğan Tekeli

Bu arada Orhan Abinin birinci olduğumuz Devlet Mahallesi Yarışması'nda proje aşamasında %5 indirim kabul etmesine karşın kontrollük söz konusu olduğunda %15 indirim yaptırdığını hatırlıyorum.

HÖ: Orhan Bey'e soru soralım bu arada. Siz hem Bayındırlık Bakanlığı'nda çalıştınız sonrasında serbest çalışma döneminiz var. Sonra da tekrar Bayındırlık Bakanlığı'na döndünüz. Döndüğünüz zaman Bayındırlık Bakanlığı'nın deminki konuştuğumuz problemleri değiştirdiğiniz dönem. Siz bize o günleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

OD: O benim kasaplık dönemim. İnsan iktidar olunca işin rengi değişiyor. Bir yerde görevdesiniz ve size bir yetki veriyorlar. O yetkini kullanmanıza bağlı bazı şeyler maalesef. Ama benim hatırladığım dönemlerin çizgisi bunları pek kapsamıyor. Ben aslanım, kaplanım, çok güzel yaptım diye ortaya çıkamam. O dönemin kalıntılarını ister istemez götürmek, sürdürmek gibi bir zorunluluğumuz vardı. Ne yapacaksınız? O kuralları maalesef tümüyle değiştiremedik.

NY: İş alma müessesesi olarak, bir tek Bayındırlık Bakanlığı karşımıza çıkıyor. İş alabileceğin yer Bakanlık. O yüzden bizim İstanbullu arkadaşlarımız bize hep suyun başındasınız derlerdi. Ankara'da mimar olmanın bir takım işleri alabilme önceliği tanıyormuş gibi düşünürdüler İstanbullular. İstanbul'da şimdiki gibi değildi. Müthiş yapılar yapılmıyor, müthiş iş alma olanakları yok. Şimdi İstanbullularla para birimi-

miz bile aynı değil. Bizim burada 3 kuruşa yaptığımızı, onlar orada 333 kuruşa yapıyor. Bir de öyle bir fark var. Ve de tek yer yarışma, girersin, kazanırsan, Bayındırlık Bakanlığı'ndan işi alırsın. Hem bu işi öğrenirsin hem de tekrar bir daha iş alma şansın olur. Mimarlığın gelişimi buydu.

EÇ: Ama tasarladığın yapı o dönemin şartlarıyla 5 senede biterdi ve sen de o binayı tanımazdın.

NY: Bütün yapılarımız öyle olmuştur. Özellikle hastane yapıları. 3 tane müteahhit değiştirmiştir. Hastane bittiği gün, başhekime teslim edildiği gün, başhekim o hastaneyi kullanamaz durumdadır. İhtiyacına cevap vermez. Bizim yaptığımız iki tane, yarışmada birinci olduğumuz hastane projemiz var. Başhekimleri hala bir şeyler ekler, ilave yaparlar, devamlı değişiklik isterler. Bayındırlık Bakanlığı'nda Onur Bezirci varken, hastane yönetimine mimarının ismini verir, onlar size yardımcı olur derdi. O zamanki mimarlığı anlatırken şartların çok sınırlı olduğunu anlatmak istiyorum. Mimarlık yapanların, gençlerin hayalleri çok sınırlıydı. Çok fazla şey düşünme şansımız yoktu, malzememiz yoktu. Dökme mozaik kullanırdık. Çok sonraları da fameriti tanıdık.

HÖ: Siz bir sonraki jenerasyonsunuz. Siz mimarlık ortamına atıldığınız zaman, o sistem içinde var olmak için, yarışma kazanmak için

de olabilir bu, farklı bir şey mi yapmak gerekiyordu yoksa var olanı devam ettirmek mi?

NY: Okuldan mezun olunca seçeneğiniz ya Bayındırlık Bakanlığı'na veya belediyeye girip çalışacaktın ya da okulda kalacak akademisyen olacaktın, master yapacaktın. Seçeneğin yoktu.

HÖ: Ben tasarım açısından soruyorum.

NY: Şimdi şöyle bir durum vardı. Okuldayken de hocalarımızın bürolarında çalışıyorduk. Müthiş bir usta çırak ilişkisiyle de eğitim aldık. Sadece akademik eğitim almadık. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ve mimarlık eğitiminde de çok gerekli olduğunu düşünüyorum. Hocan da mimarlık yapıyor, o da tasarımcı sadece akademisyen değil ve sen onunla birlikte yetişiyorsun. Bürosunda çalışıyorsun, geceleri paylaşıyorsun, o bile işini yaparken ufak bir yerini sana veriyor. Merdiven çizmeyi bilmiyorsun, okulda da öğrenme şansın yok, şöyle bir anlatır geçerler, ondan sonra kendi kendine öğrenirsin. Ama onun bürosunda çalışırken ikinci bir okuldur, her şeyi öğrenirsin. Bir kere yetişmemizin şimdikilerden çok farklı olduğunu düşünüyorum. Bütün hocalarımızla, sadece tasarımcı hocalarımızla değil, bina bilgisi hocası, statik hocamızla bile hep bire bir ilişkide, usta çırak ilişkisinde bulunduk. Çok şey paylaştık. Bunun da mimarlık eğitiminde çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden de çok farklı bir eğitim almış şanslı kişilerden görüyorum kendimi. Bizim dönem öyleydi. Demin bahsettiğimiz Bolu Kültür Yarışması'nda biz öğreniydik. Yalçın Bey'e yardım etmiştik. Hatta kazanınca, büro o zaman Şili Meydanı'ndaydı, dışarıda Çingeneler geçiyordu. Eşekleri vardı, sevinçten onları aldık, bindik. O kadar birlik beraberlik, o kadar bir sevinç vardı ki, yarışma ruhu o anda giriyor içine. Okul bittikten sonra ne yapacağını düşünmüyorsun. Zaten hayatın böyle biçimlenecek gibi. Görmeyi öğrenmişsin onlardan. Etrafa bakmayı öğrenmişsin. Onun için kendine ait bir düşünce değil, usta çırak ilişkisinin getirdiği bir süreklilik içinde diye noktalayabiliriz.

HÖ: Peki Ercan sen nasıl baktın? Genç bir mimarsın, hayata atılıyor, neydi durum, nasıl görüyordun ortamı?

EC: Şimdi ben bu toplantı davetini alınca, 60-80 arası deyince kafamdan şu düşünce geçti: rahmetli Yüksel abiye "siz dinazor oldunuz" dediğimde, "hadi oradan köftehorlar, biz tecrübeli gençleriz" derdi. Tecrübeli gençler hep burada. Nesrin'in söylediği gibi, ben gece okudum. '68'de okula başladığımda, gözümü de hep ustaların bürolarında açtım. '72'ye kadar böyle sürdü. Yarışma zehirini de orada kaptık. Bir heyecan vardı ve o heyecanı hala yitirmedim diye bakıyorum. Fakat 60-80 öncesi bu işin biraz saygınlığı vardı. Mimar sayısı da azdı. İhalede olsa, yarışmada olsa bir denge unsuru vardı. Hiç unutmuyorum, Sivas Hükümet Konağı yarışmasına 32 proje geldiğinde camia hop oturup hop kalktı, yarışmaya bu kadar proje gelir mi diye. Bugün 250 tane geliyor. Şimdi ağabeylerden ustalardan öğrendiklerimle, okulu bitirdiğimde 5 yıllık tecrübeye sahiptim. Ve de yolumu çizmiştim. Ben mimarlık yapacaktım, başka seçenek bir aklıma gelmiyordu. Fakat '77'den beri de kendimi part-time eğitimin içinde buldum, hala da devam ediyorum. O da bir heyecan. Hep gençlere de dışarıda çalışmalarını öneriyorum. 60-80 öncesi saygınlığı var derken, bunu sayının azlığına da bağlıyorum. O dönem, biraz önce Ünal Abi bahsetti, kurumdaki meslektaşlarla, bu biraz jenerasyon sorunu belki, diyalog kurma şansımız vardı. Dertlerimizi gidip anlatabiliyorduk. Onlar da dinliyor ve anlıyorlardı. Uygulamaya koyuyorlardı veya koymuyorlardı. Şu anda öyle bir dirsek temasımız yok. Ben Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olduğundan beri kapısını açmadım. Açı var mı içinde bilmiyorum.

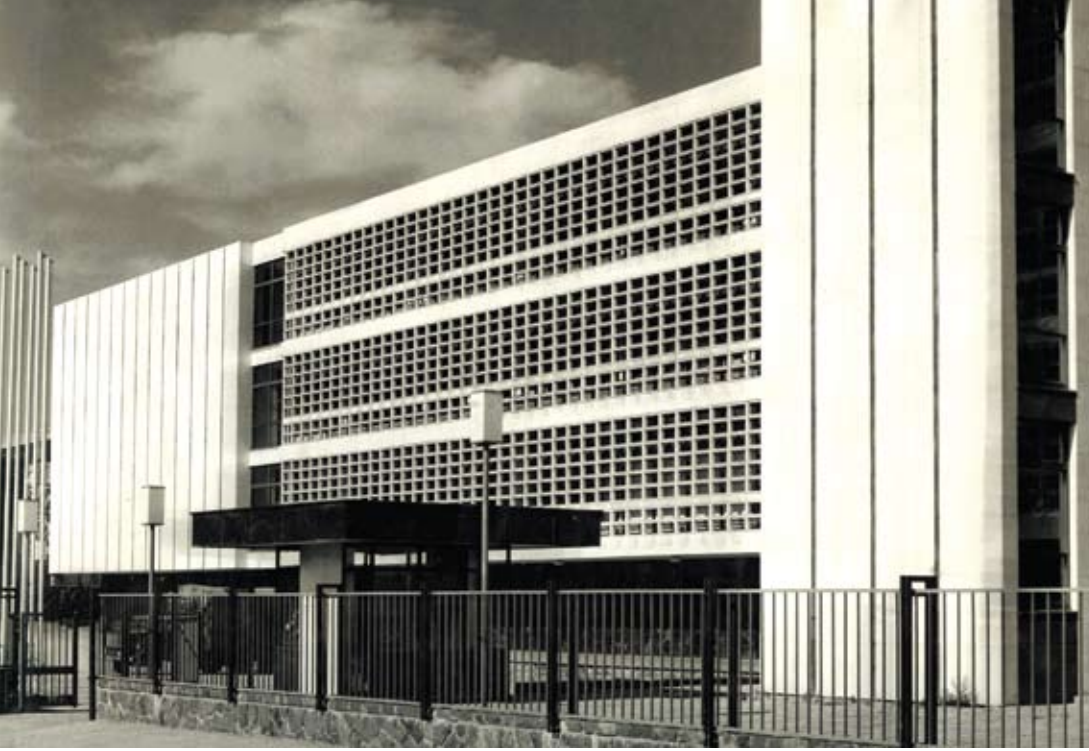
NY: Açamazsın zaten.

EC: Tanıdık kimse yok. Bayındırlık Bakanlığı'nı seven sevmeyen meslektaşlarımız var ama Türkiye'deki inşaat sektörünün şartlarını, proje kurallarını koyan bir kurumdur. Hepimiz o tezgahtan geçtik.

Mimarlığa nasıl baktınız dediniz. Yarışmada iş de alsan hep daha farklı şeyler yapmayı ön planda tuttuk. Tip proje yarışmalarına girmedik mi, onlara da girdik. Ağabeylerden duyduğumuz kadarıyla, eskiden Bayındırlık Bakanlığı'nda proje teslim edildiğinde, siz projeleri bırakın, tasdik olacak ve çekiniz ile birlikte gelecek derlermiş. Ve hak edişleri o sırada yapılır ve Bulvar Palas'a gidermiş. Şu anda öyle bir şey mümkün değil. Bitti artık. Olay dönüyor dolaşıyor ve yarışmalara geliyor. Bizim için ikinci bir eğitim. Ben okulda da bunları gençlere aşılamaya çalışıyorum.

Tenzilat olayları ne zaman başladı? Biz 1983 yılında hastane projesini kazandığımızda birini %3 ile birini %4 indirim ile yaptık. Sonradan ipin ucu kaçtı. Şu anda yarışmalar yönetmeliğinde şöyle bir şey var, ki en büyük hata burada, kurum birinciyle anlaşılmazsa ikinciyle ya da üçüncüyle görüşme hakkına sahip. Biz bu maddeyi değiştirmedik, sürece işverenler tasarıma hiçbir zaman mimari olarak bakmayıp, tamamen ekonomik olarak bakıyorlar. Ve de biz meslektaşlar da gidip, ikinci de yapıyor, mansiyon alanı çağırıyorlar o da yapıyor. Bu saygınlığı aslında bizim yaratmamız lazım. Burada da kabahatli aramayalım. Bu eskiden de böyleymiş. Doğan Tekeli'nin "Mimarlık Zor Sanat" isimli bir kitabı var, geçenlerde onu okuyorum. Erzurum Atatürk Üniversitesi'ni İstanbul'da Boğaza nazır yaptık ve de ikinci olduk diyor. Ve de o dönemin Bayındırlık Bakanı sergiyi gezerken, bakın ikincide de bir şeyler var, buradan da bir şeyler alalım, yapalım diyor. Fakat süreç içerisinde Bakan değişiyor. Bunlar İstanbul-Ankara arası tren seyahatlerinde bir vekil ile tanışıyorlar, sohbet ediyorlar. Anlatırken vekil diyor ki, ben bakanı tanıyorum, sizi tanıştırayım diyor. Hemen atlıyorlar konuya, bizi götür diyorlar. Bakan'a gidip randevu alıyor. Sizden önceki Bakan, bizim projemizi beğenmişti, bizden de bir şeyler yapın demişti, bizi de çağırın biz de yapalım diyorlar. Şimdi işin saygınlığını ta o zamandan bizler biraz yitirmeye başlamışız. Dolayısıyla burada bizlerin sağlam durması lazım. Ama ben dönemlerin daha saygın olduğu kanaatindeyim. Deminden beri oda sicil numaraları söyleniyor 600'ler 2000'ler. Bunların arasında çok farklar var. Ben '72 mezunuyum. 4936. Yani 10 yılda neredeyse 2000 civarı artmış. Şu anda kaçlarda bilmiyorum. 90 civarında da Mimarlık Fakültesi var. Bunlar 20'şerden 40 mezun verse senede 3.600 mimar yapar. Tamam herkes mimarlık yapmayacak, tasarımcı olmayacak ama bu sayı çok çok fazla. Geçenlerde bir program vardı. Hangi ilimizde üniversite yok diye. Her ilimizde üniversite var şu an. Altyapısı, hocası var mı? Yok. Biz yıllarca Yozgat'a gittik. Çok da sıkı bir kadro ile gittik. Biz orada kadrolaşsın diye dilimizde tüy bitti, şu anda iki tane hoca var orada. Eğitimin içinde olmak da doğru geliyor bana. Akademisyenlerle uygulamacıların bir arada olması gerektiğini düşünüyorum.

ÖE: Eğitim ile ilgili benim de söyleyeceklerim var, çok da önemli bençe. Herkes unuttu bunu. Mimari eğitimin bir dönüm noktası oldu. O dönüm noktası da bir kanunun çıkmasıyla oldu. Bütün dışarıda bürosu olan meslektaşlarımızla hepimiz hocalık da yapıyorduk, yarışmalara da giriyorduk. Fakat günün birinde bir yazı geldi. Bürolarınızı kapatın full time çalışın diye. Bu YÖK kanunu aslında doktorlar için çıkmış. Bu bize de dokundu. Ben büromu kapatırsam okuldan aldığım maaş ile yaşamam mümkün değil. Ben istifa ettim. Sonunda ne oldu biliyor musunuz? Proje yapmayanlar hocalık yapmaya başladılar.

14

15

16

14/ Bifa Alman İlaç Fabrikası, Doğan Tekeli
15/ Oyak Renault Otomobil Fabrikası, Doğan Tekeli
16/ KTU Akademi Merkezi, Doğan Tekeli

Bizim bir komşumuz var, asistanımızdı, onu hoca yapmışlar. Bir gün bize geldi, “hocam” dedi “bana proje dersini verdiler, hangi kitabı okuyayım” dedi. Ben de “Kuran-ı Kerimi oku” dedim. Proje dersinin kitabı mı var? Türkiye’deki mimarlık eğitimin dönüm noktasıdır ve bu olumsuz durum halen devam ediyor. Almanya’daki hocalarımızın büroları üniversitenin içindeydi. Münih Teknik Üniversitesi’nde proje hocası aranıyor, gazeteye ilan veriyorlar. Siz de tanınmış bir mimar-sınız. Projelerinizi gönderiyorsunuz, Akademik Kurul toplanıyor ve şu kişi olsun diyorlar. Eğer yanında asistanların varsa onları da getirebilirsin diyorlar. Bizim hocalarımızın çoğunun teknik üniversitenin üst katında büroları vardı. Bu bürolarda hem üniversitenin işini hem de özel işlerini yaparlardı. Asistanlarına özel iş yaptırdıklarında onu ayrıca hesap ederlerdi. Yani pratik ile teori bir aradaydı. Bizde öyle olmadı. Bize bir gün bir yazı geldi, bürolarınızı kapatın gelin okula full time olun. Ben işimi yapmazsam, ne öğreteceğim?

EÇ: Meslek için yarı zamanlı yapabiliydiniz?

ÖE: Yoktu o zaman öyle bir seçenek. Öyle olsa ben niye çıkayım.

EÇ: Bu durum sadece mimarlıkta değil, bütün branşlarda böyle.

HÖ: Sözü Ünal Tümer’e veriyorum. Sizden bir yapınızın öyküsünü bize anlatmanızı isteyeceğim. Yapmış olduğunuz bir yapının projeden nasıl sonuçlandığını, sürecin nasıl geçtiğini. Bu bilginin gelecek ku-

şaklara bir belge olarak yararlı bir doküman olacağını düşünüyorum.

ÜT: Projesini yapıp da inşaatını da kontrol edebildiğimiz bina sayısı, Türkiye koşullarında tabii çok az. Mesela benim Sosyal Sigortalar Kurumu’nun 250 yataklı Nöroşirurji Hastanesi vardır. Özellikle bir nöroşirurji hastanesi yapmak istediler. Ameliyathane çok önemli. Çünkü o zaman tomografi var, daha MR çıkmamış. Yer sıkışık, o darlığın içerisinde bir proje. Hakikaten çok severek yaptım. Projenin bir saçmalığı da vardı. Bir katı intaniye katı. Nöroşirurji hastanesi içinde intaniye niye olsun? Ama intaniyenin başı illa onu istemiş. Dıştan koridoru olan bir üniteyi de oraya adapte ettik. Ameliyathaneyi çok uğraşarak etüt ettik. İnşaat aşamasında malzemeleri Siemens veriyormuş. Onlarda projeyi tetkik etmişler, Almanya’ya göndermişler. Projede hiçbir değişiklik yapmamışlar, hatta kuruma teşekkür yazısı yazmışlar. Çok severek çalıştım. Kuzguna yavrusu güzel gelirmiş ama bence güzel bir hastane oldu. Ama ne kontrollüğünü verdiler ne de inşaatla yaklaştırdılar. SSK ile nasıl bir ilişki varsa, üç kağıtçı bir müteahhite işi verdiler. Yeri kazdılar kazdılar, ondan sonra çakıl doldurdular. Hâlbuki zemin orada sağlam. Oraya bir ucube bina yaptılar. Bütün bunlar insanı çok yaralayan şeyler. Mimar olarak ızdırıp çektiren şeyler. Bu acıları inşallah gelecekte insanlar yaşamaz. Biraz olsun anlarlar. Eşim, dostum, doktor, profesör, kimyager, “mimar ne iş yapar” diyorlar. Hayatta çok

komik şeylerle de karşılaşılıyor insan. Selanik Caddesi'nde köşe başında, Çokşen ile beraber üstü apartman altı çarşı bir proje yapmıştık. Eğitim ve arsa geometrisi nedeniyle üçgen, biçimsiz yerler çıkıyor. O lüzumsuz üçgenleri çıkarıyoruz. Oranın sahiplerinden birisi tuğgeneral. İkide bir de gelirler, oraya parmak basıyorlar. Anlatıyorum, iki gün sonra yine geliyorlar. Kan kustum. Bir gün burama kadar geldi, paşam bu neye benziyor dedim. Hasbelkader size 3 metrelik kupon İngiliz kumaşı vermişler. Terziye gidiyorsunuz, boyunuz da kısa ama aman ziyan olmasın bir kolu uzun olsun, bir paçası uzun olsun. Yaptığınız bundan başka bir şey değil dedim. Adam kıpkırmızı oldu, kapıdan çıktı ve bir daha uğramadı. Biz de istediğimiz gibi projeyi bitirdik. Bir diğeri der üç katlı bir apartman. Sahibi Kayserili. Modern bir proje çiziyorum. Ünal Bey, "kapıların kolları bronz olsa" gibi şeyler söyledi. Bunlar buraya olmaz diye anlattım, bir gün beş gün. Bir gün burama kadar geldi. "Hani Fiat 124 arabalar var, adam alıyor, direksiyonu değiştiriyor, üzerine bir şeyler yazıyor, kendini yarı arabası kullanıyor sanıyor, siz de ona benziyorsunuz" dedim. Bir de benim şanssızlığımıdır. İki tane otel yaptım Ankara'da. Bir tanesi Tandoğan'da ki Orhan ve Yılmaz'la beraber çalışmıştık. İşveren Diyarbakırlı, Altınel adlı müteahhit. Gayet saygılı duruyor. Brüt beton falan, yapının karkası çıktı. Bir de bir baktım sarı altın yaldızlı alüminyum doğramalar takılmaya başlandı. "Böyle olur mu" dedim. Şaban Bey'e, "adamlar köyden geliyor, bütün dişleri söktürüp kron yaptırıyor, altın görünüyor, sen de ona benziyorsun" dedim. Soyadım Altınel diye altın şeyler mi yaptıracaksın. Ondan sonra çok uğraş verdik. 3 ay falan. Bizim levhamızı indirttik ve işi orada bıraktık.

Bir diğeri de Kayağdı Sokak'ta. Traverten kaplı metruk bir bina vardır halen orada. İki tane Kayserili ortak, apartman yap-sat işi yapıyorlar. Arsa büyük, iki tane apartman, ortadan bir avludan giriyorsun. Adam gibi bir proje. Bir gün Turizm Bakanlığı'ndan bir müsteşar gelmiş. "Buraya yazıktır, biz size kredi verelim, buraya otel yapın" demiş. Geldiler, otel yapacağız diye. Bana göre hava hoş. Neyse projeyi yaptık. Tek koridorlu. Projeyi gördüler, tasdik ettiler, inşaat başladı. Belirli bir kademeye geldi. Yine gelmişler. "Bu rantabl olmuyor. Biz sana kredi vermeyeceğiz. Bunun iki misline çıkmalı" demişler. Sınıf arkadaşım Kurt Doğan vardır. Ona gittim. Bu nasıl olacak diye, bana akıl ver dedim. "Ben İmar İdare Heyeti'nden çıkarırım ama İmar İskan İdaresi'nin de onayı lazım" dedi. İmar İskan'a da tasdik ettirdik. Yeniden betonarme yapıldı, orta koridorlu çift taraflı yatak odalı şekline geldi. Roofunda gazino var. Bütün ahşap işleri bitti. Banyolar, fayanslar her şey yapıldı, halılar döşendi. Alttaki büyük bir restoran var. Artık açılmasına yakın, bu iki Kayserili'nin aralarında bir anlaşmazlık çıkıyor, parasal bir sıkıntıya da girdiler. Alanya Kaymakamı'nı, o sırada işçi karşılığı Mark yardımı getirileceği zamanlarda bunları kandırmış, ortak almışlar. Aralarında gerginlik çıktı. Adam meşhur Diyarbakırlı eroin kaçakçısı bir adam vardı, hissesini ona satmış. Bunlar aşağı tükürseler sakal, yukarı tükürseler bıyık. İnşaat o bitmiş halinde uzun süre durdu. Bir gün büroya içinde inşaat mühendisi ve mimarların da olduğu bir grup geldi, Kayağdı'daki oteli aldıklarını söylediler. Malatyalı bir adam vardı, daha sonra Yunanistan'da yakalandı. O adam almış. Biz burayı şöyle büyüteceğiz falan diye anlattılar. Bunun bize projesini çiz dediler. "Avan projesini yaparım uygulama projesini siz yaparsınız, ben de kontrol eder, gerekirse imzalarım ederim" dedim. "Peki" dediler, gittiler. Gider gitmez bütün fayansları söktüler. Oda arasındaki duvarları çift duvar yerine ortaya koymuştuk, odalarda yer kaybı olmasın diye. Onları genişleteceklermiş. Duvarları yıktılar, ahşap işlerini söktüler, halıları çıkardılar. Karkasa döndürdüler yapıyı.

Metruk hale getirdiler. Meğer tamirat faslından kredi alınıyormuş, onu almak için yapmışlar. Bu halde bırakıp gittiler. O binada böyle kaldı. Benim de şansım buymuş.

NY: Bizim sonundan yakaladığımız devrin en önemli avantajı mimarların paralarını müteahhitten almayıp, işverenden, kullanıcından almasıydı. Mimarlığa en büyük darbeyi, müteahhitlerin devreye girmiş olması, müteahhitlere direkt ihale yapılıp, işverenimizin müteahhitler olması vurmuştur. Bu her türlü binada, konutta da, hastanede de böyle. Bu durum maalesef daha da genişleyerek devam ediyor.

HÖ: Yalçın Bey, sizin bir anınızı dinlesek.

YO: Bolu Kültür Sitesi projeleri yapıldı hatta kontrollüğü verdiler. İşveren Bayındırlık Bakanlığı idi. Başta gayet iyiydi. İş bitmeyince ikinci müteahhit işi yüklendi. Bizi de kontrol edenler var. İdarenin de elemanları var. Biz hiç istihkakımız konusunda sıkıntı yaşamadık. Biz sormadan verilirdi. Bize çok saygılılardı. Müteahhit değişince kontrol da değişti. 5. Bölgeden bir mimar, kabadayı tipli biri. Hatta o zaman Erdoğan Elmas ile ortaktık. Adama gidiyorum istihkakı imzalamıyor. Ertesi gün gelip diyor ki televizyon istiyor "yoksa istihkakı imzalamam" diyor. "Vermem" dedim. Gittik şikâyet ettik. Bir şey değişmedi. Sonunda adama yumruk attım. Mahkemelik olduk. Benden rüşvet istediğini söyledim. Benim kontrollükle hikâyem bu kadardır. Eğer müteahhit ile kurumun arası iyiye kontrollük konusunda, o zaman sizin durumunuz böyle oluyor.

HÖ: Orhan bey siz de Samsun Belediye Binası Yarışması'nda birinci olmuştunuz ama yapılan binaya baktığımda sizin yaptığınız bina ile alakası yok. Sanki iki katlı binayı 5 katlı yapmışlar gibi.

OD: Ben hiç görmedim o binayı.

HÖ: '80'li yıllardaki yarışmalarda yarışmadaki en farklı, özgün proje birinci mansiyon kazanır derlerdi. Farklı bir şey yapılan projeyi ikinci de yapmazlardı. Birinci yapmazsa ne olur ne olmaz ikinci o olmasın diye. Orhan Dinç de bir aralar birinci mansiyon alıyordu hep.

OD: Kaç tane birinci mansiyon aldım bilmiyorum ama pek çok yarışmada derece aldım.

YO: Özel okullar başladığı zaman sen de, ben de hocalık yapıyorduk ama sen benden 2 sene kıdemliydin. O zaman söylemiştin bana, ben 50 tane yarışmaya katıldım diye. Ben o zaman daha 3 tane yarışmaya katılmıştım. Çok kıdemliydi, çok yarışmaya katılmıştı.

HÖ: Peki Orhan Bey, siz kamuda çalıştınız. Sonra o dönem yarışmalara girdiğinizde çalışırken. Sonra kazanınca ayrılmak zorunda kaldınız sanırım.

OD: Yarışmaya kamuda görevliyken de katılabilirsiniz. Ama kazanırsanız kamu görevlisi olarak sözleşme yapıp, projeyi yapamazsınız.

YS: Bana 1,5 yıl izin verdiler, geri dönmek kaydıyla. Ücretsiz izin aldım.

ÖE: Almanya'da Alman Mimarlar Birliği diye bir birlik vardır. Bu birlik Serbest Mimarlar Derneği gibi, herkesi kolay kolay üye olarak almazlar. Alınman için ülke çapında önemli projeleri yapmış ve uygulamış olman gerekir. Almanya'daki mimari politikayı da bu birlik yönlendirir. Hükümet bunlara sorar. Bizim Serbest Mimarlar Derneği'nin de böyle bir dernek olması lazım. Bundan sonraki çabalarımızın bu olması lazım. Yoksa kendi kendimize oturuyor, seviniyor, kızıyoruz. Türkiye'deki mimari hayatla ilgili çözümler üreten, çaba gösteren bir dernek olması lazım. Bizim de BDA gibi Türkiye'de mimari politikayı etkileyen bir dernek nasıl oluruz, onu saptamamız lazım.

17

18

17/ Danıştay, Doğan Tekeli

18/ Stad Otel, Doğan Tekeli

YO: Mimarların en büyük derdi aslında iş alabilmek. İş alabilirsen varsın, iş alamazsan yoksun. Ben çok zor iş aldım. Amerika'daki sistem çok iyi. Eğer sen sisteme kayıtlıysan sana işi de garanti ediyor. Tan Ersoy diye bir arkadaş var Ünal'ın sınıf arkadaşı, 1971 senesinde Amerika'ya gitmiş. Ersoy benim 1941 yılında ilkokuldan da sınıf arkadaşım. Orada yaptığın yapıya göre ayrılıyorsun. Okul yaptıysan o listede, müze yaptıysan ayrı bir listede kayıtlı oluyorsun. Oradaki Mimarlar Odası (veya eşdeğer örgüt) bunu ayarlıyormuş. 20 sene kadar orada bir büroda çalışmış, iyi de para kazanmış. 20 sene sonra patronu işi bıraktığını ve büroyu ona devrettiğini söylemiş. 10-15 sene kadar o da çalışmış daha sonra o da personele devretmiş. İş sahibi Oda'ya müracaat ediyormuş, ben şu işi yapacağım diye. O işi yapanların bulunduğu listeyi sunuyorlarmış. Bunu yapan ve fiyatı ayarlayan Mimarlar Odası. Daha fazlasına yaptırabilirsin ama belli bir fiyat var, onun altına inemezsin. Pazarlık diye bir şey yok. Mal sahibi geliyor, sen gidiyorsun bir de bu organizasyonu yapan Mimarlar Odası'ndan bir yetkili geliyor. İşin olmadığı zaman odaya bildiriyormuşsun, birkaç ay içinde sana iş geliyormuş. Mal sahibi seçenekleri arasında seçimini yapıyor, kontrollükte yapabiliyorsunuz. Ama ekseriyetle kontrollüğü almak istemezlermiş, çok sorunlu iş diye. Kontrollük sorumluluk isteyen bir şeydir.

HÖ: Mesleki sorumluluk sigortaları da var mı?

YO: Var evet. Bizde o yok.

EÇ: Yetkisi olduğu için sorumluluğu da var. Bizde yetki olmadığı için sorumluluğu da yok.

ÖE: Kontrollük yaptığım zaman kesinlikle söylemezdim, yazardım. Şantiyede karar defteri vardı. Sonrasında okur ve hepsine imza attırırdım.

YO: Bizde çok kötü bir şey daha var. Biz yarışmalarla iş alabiliyoruz ama bittiği zaman ortada kalıyorduk. Elemanların parasını ödeyemiyorduk. Biz kaç kere öyle sıfırladık.

HÖ: Yurdanur bey sözü size bırakalım. Siz yarışma kazandığınızda sizi pazarlığa çağırıyorlar mıydı?

YS: Bayındırlık Bakanlığı sonradan pazarlığa çağırmaya başladı. Önceden %1,5 kırım vardı. O da iş ihale kanuna bağlı olduğu için. Daha sonraları kırımlar % 5- 15'e çıktı.

YO: En son yarışmayla aldığım işte %13 kırım ile almıştım.

HÖ: İdare eskiden önceden bildirirdi, işin bedeli şu kadardır, kaç kırırıyorsunuz derdi. Şimdi kalmadı. Sen şu fiyata yaparım diyorsun.

YS: 1967 yılında Milli Savunma Bakanlığı'nın Harp Akademileri

Sitesi, Bayındırlık Bakanlığı tarafından yarışmaya çıkarıldı. Ama işin devamını Milli Savunma Bakanlığı yürüttü. Bende o zaman Bayındırlık Bakanlığı'nda çalışıyordum. Az önce söylediğim yarışmada birinci olduktan sonra işin yapılma sürecinde, Bayındırlık Bakanlığı önce bir yıl sonra yarım yıl, Bakan onayıyla bana izin verdi. Boğaz'da çok önemli noktada bir yapıydı. İki etaplı bir yarışmaydı. İlk etapta 10 proje seçildi. Sonra o 10'un içinden bir proje seçildi. Bizimkini beğenmişler. Biz bir 6-7 sene o işi yaptık. Bir taraftan da acil dedikleri Kara Harp Akademisi projesini bitirdikten sonra ihale edildiği için kontrollüğünü de biz aldık ama o oranları hatırlamıyorum. Yalnız hatırladığım ilginç nokta şuydu: Harp Akademisi komutanı diğer Akademi komutanlarıyla bizi bir toplantıya çağırdı. Biz orada, "artık vaziyet planını kesinleştiriyoruz, bundan sonra bir daha değişimin olması çok zor, siz bir taraftan inşaatlara başlayacaksınız, başka hangi binalara ihtiyacınız olabilir" diye sorduk. Akademi komutanı olan Turgut Sunalp paşa fikrimizi sordu. Biz de o zaman ODTÜ IBM merkezini düşünerek, "bir IBM merkezi olamaz mı diye" önerdik, cevap çıkmadı. Projeler bittikçe de ihaleler yapıldı. İnşaat sürecinde müteahhit şikayet etti. Bunlar Türkiye'de yapılması zor detaylar hazırladılar diye. Sonra bizi paşa arayıp, "cephye yekpare prekast, müteahhit de çok kırmış yapamıyor" diye rica edince kontrollük sırasında bunları 60x60 karolara çevirdik, ki bu çok yanlış. Aradan birkaç ay geçip bunlar düşmeye başlayınca mecburen askere nöbet tutturdular. Ondan sonraki binaları müteahhitler şantiyede dökerek çok rahat yapabildiler. Bizim için doğrusu çok büyük proje deneyimi olmadan kazandığımız bir yarışmaydı. 1967'de başlayan çalışma 1974'e ulaştığında bir akşam Harp Akademileri Komutanını ziyarete gittiğimizde, "sen bu işe başlarken başka bina yapacak mısınız" diye sormuştun dedi. "Bir bilgisayar binası önermiştin. Sen bunu dediğinde hepimiz birbirimize bakmıştık, keşke seni dinleseymişiz. Çünkü Kıbrıs Barış Harekâtı'nı burası yönetti." Bütün bunlara rağmen Milli Savunma Bakanlığı ile çok rahat çalıştık. Genelde Bayındırlık Bakanlığı'ndaki usullere göre bir projelendirme yapıldı. Ama alüminyum çatıyı Harp Akademilerinde uygulamaya şans bulduk.

YO: Anıtkabir'de bir yapı yapmıştınız.

YS: Anıtkabir'de muhafız alayı binası yaptık. Kimse nereye olacağını kestiremediği için, Anıtkabir'in mimarı olan Orhan Arda'ya danışıldı. Muhafız bölümü şu anki tören alanının altındaydı. Hala orayı bir ölçüde kullanıyorlar. İlk önce Akdeniz Caddesi düşünüldü. Üç teklif hazırlandı. Daha sonra Evren ve silah arkadaşları geldi incelediler ve bir başka yer gösterdiler. Orası da daha ileride apartmanların başladığı yerdeydi. Ve sonra projenin onaylanması işini İstanbul Teknik Üniversitesi Profesörler Kurulu'na verdiler. Biz 3 tane teklifi hazırlayıp verdik. Teknik Üniversitede paftaları astık. Profesörler geldi tek tek, hepsi baktı. Oturup şema çizmeye başladılar. Biraz sonra Doğan Kuban geldi. Baktı, "Siz ne yapıyorsunuz?" dedi arkadaşlarına. "Şema çalışıyoruz" dediler. "Nasıl yapmışsınız, bakın" dedi. "Bürolar batıya bakıyor, bakın arkadaşlar o yöne yapmamışlar, sizin yaptıklarınız apartmanlara bakıyor." Yer değişti yine. Bu sefer üçüncü yere, arka tarafta proje yaptık.

EÇ: En azından yapmışsınız artık, oraya da baksa buraya da şuraya uygulayalım dememişler. Değiştirdikçe size ayrı bir proje yaptırmışlar ve yapmışsınız.

YS: Ayrı para ödemediler.

EÇ: Ben parayı da ödemişlerdir diye düşünmüştüm.

Gülüştürmeler....

Doğan TEKELİ

Türkiye'nin siyasi tarihinde, iki büyük askeri darbe arası olarak bilinen 1960-80 döneminin ilk 2-3 yılı, darbenin yarattığı travmalarla geçmiş, son yıllarında ise yeni bir darbenin habercisi olan çatışmalar yaşanmıştır.

Mimarlık tarihimiz açısından bu yirmi yılın; başı, sonu, tanımlanabilir bir "dönem" olduğu söylenemezse de Türkiye'nin; canlı bir mimarlık yaşamı olduğu bilinmektedir. Bu yılları, mimarlık olaylarını yakından izleyerek ve içinde yer alarak yaşadığım için, kendi bakışım ile gözden geçirmem, umarım, mümkün olacaktır.

Bence; dönemi belirleyen askeri darbelerin mimarlık faaliyetine, önemli bir etkisi olmamıştır. Kamuda ve özel sektörde mimarlık çalışmaları, ilk günlerin kısa duraklamaları ve yaşanan traji-komik bir olay dışında kesintisiz olarak devam etmiştir. Darbeden hemen sonra, orduda ve üniversitelerde geniş tasfiyeler yapılmıştı. Bundan ilham aldıkları anlaşılan iki arkadaşımızın da alelacele tasfiye edilecek bir mimarlar listesi hazırlayarak, darbenin güçlü adamı Albay Türkeş'e başvurdukları duyuldu. Listenin 47 mimarı içerdiği, bunların mesleklerini kötüye kullandıkları için meslekten men edilmelerini istedikleri söyleniyordu. Doğal olarak endişeli bir süre yaşandı. Listede olduğu düşünülen bazı isimler vardı. Ama kesin olarak kimler oldukları bilinmiyordu. Zamanla, askerlerin mimarlara dokunmayacakları anlaşıncaya, bir rahatlama oldu. Ama birçok arkadaşımız; "o listede ben de vardım," diyerek bir süre mağdur rolü oynadılar. Bu nahoş olayı, bir kenara bırakacak olursak; döneme genel bir bakışla baktığımızda, aşağıdaki gibi bazı tespitler yapmamız mümkündür.

1-Planlı Yapılaşma:

60-80 yılları arası, o zamanki Devlet Planlama Teşkilatı'nın hazırladığı, kalkınma planlarının uygulandığı ilk planlı yatırım dönemi, olmuştur. Bu bakımdan kamunun; üniversiteler, çeşitli eğitim, sağlık, vb. yapıları gerçekleştirmeye çalıştığı bir dönemdir. İlhan Tekeli, bu dönemdeki inşaatın, plan gereği yapıldığını ve ekonomiye de katkı sağladığını ama son yıllarda ekonomiyi canlandırmak adına yapılan, rant amaçlı yapılardan farklı görülmesi gerektiğini söylüyor.

2-İşveren Olarak Kamu ve Bayındırlık Bakanlığı:

İlk yıllarda, başta Bayındırlık Bakanlığı olmak üzere, tüm kamu yönetimi; mimarların, en büyük işvereni olma niteliğini korumuştur. Orhan Alsaç'ın hazırladığı yönetmeliklerle 1953-54 yıllarında mimarlık mesleği, gelişigüzelikten kurtulmuş, hizmetin niteliği, ücretler, proje yarışmaları, belli kurallara kavuşmuştu. 1960-80 arası, bu kurallara genel olarak uyulan bir dönem olmuştur. Kamu yapılarının neredeyse tümü, yarışmalarla elde edilmiştir. Yarışmalar, her ne kadar; Şevki Vanlı, Enis Kortan gibi yazar meslektaşlarımız tarafından; "Hep iç içe geçmiş karelerden oluşan projeler kazanıyordu" denilerek, hafife alınıyorlarsa da, ben yarışmaları; hem mimarlığımızın gelişmesine düşünsel katkıları, hem adil bir iş verme düzeni olduğu için, gerçekten önemsiyorum.

Mimarlar Odası'nın, 2004 yılında yayınladığı yarışmalar dizinine göre; 1960-70 yılları arasında 164, 1970-80 yılları arasında da 96 yarışma açılmış. Dönemin tümüne baktığımızda, Bayındırlık Bakanlığı'nda Adnan Kocaaslan'ın başında bulunduğu Mimari Projeler Dairesi'nin, 50'li yıllarda oluşmuş, adeta akademik nitelik kazanmış bir mimarlık bürosu karakterinin, 60'lı yıllarda birkaç yıl daha sürdüğünü görüyoruz.

19/ YKB Apartmanı, Doğan Tekeli

20/ Rumeli Hisarı, Doğan Tekeli

21/ Bayramoğlu YKB Dinlenme Tesisleri, Doğan Tekeli

Orhan Alsaç ve Adnan Kocaaslan'ın, Bayındırlık Bakanlığı'ndan ayrılmalarından sonra, Yapı İmar işlerinin başına getirilen Abidin Daver Kıymaz adlı bir zat; anlaşılan mimarların proje ücretlerinin çok yüksek olduğu ve çok para kazandıkları gibi bir ön yargı ile göreve gelmişti. Yarışma kazanan, mimarların, yasal hakları olan, mesleki kontrol-lük hizmetlerini yaptırmıyor; "mimarların, devletin sırtından araba almalarına izin veremem!" dediği söyleniyordu. Bizim büro, bu söylentinin gerçek olduğunu bizzat yaşadı. Ankara'da, yarışma kazanarak projelerini yaptığımız Yüksek Öğretmen Okulu'nun inşaatı başladığında Bakanlık, bize mesleki kontrollük hizmetini vermedi. Yarışma şartnamesine göre, kesin hakkımız olduğuna inandığımız için, Ankara Mahkemeleri'nde, bir dava açmak zorunda kaldık. Elbette, ciddi masraflarımız oldu. Yaklaşık 1 yıl süren dava sonunda inşaatlar da tamamlanmak üzereyken mahkemenin, Bakanlığın savunmasını kabul ederek, davayı reddettiği anlaşıldı. Bakanlığın; "ödenğimiz yoktu" gibi inandırıcı olmayan gerekçesi, devleti kolladığına inanan Hâkim için, yeterli olmuştur.

Bu ve bu gibi yaklaşımlarla, Bayındırlık Bakanlığı Yapı İmar İşleri, giderek zor iş yapılan bürokratik bir büro haline dönüştü. O kadar ki; 1968 yılında kazandığımız Karadeniz Teknik Üniversitesi Akademik Merkez yarışmasından sonra, üç ayda tamamlayıp, teslim ettiğimiz uygulama projelerinin onaylanma süresi bir yıldan fazla sürdü. Bu uzun süre içinde istihkak alamadığımız gibi, en sonunda, işlemleri tamamlayıp, merkez muhasebesine gittiğimizde de, fasılda ödenek olmadığı gerekçesiyle istihkakın ancak %5'i bize önerildi. O istihkakın tamamlanması ise; yine aylar sürdü.

1960-80 arasını, birlikte yaşadığımız Bayındırlık Bakanlığı'nda görev

yapan değerli meslektaşlarımın, bizim yaşadığımız sıkıntıları algıladıklarını sanmadığım gibi, onların, bu olaylarda, doğrudan sorumlu olmadıklarına da inanıyorum.

Bu çok sıkıntılı dönemden sonra, artık Bayındırlık Bakanlığı'ndan, herhangi bir iş almamaya karar verip, bu kararımızı bugünlere kadar uyguladık. Ama, bir yandan da, bizleri eğiten, ilk yıllarda Bakanlığa yaptığımız projeler ile deneyim kazanmamızı sağlayan devletimize; hizmet etme imkanı bulamadığımız için, gerçek bir üzüntü duyuyordum.

3-Endüstri Yapıları

Bu dönemde özel sektörde önemli bir sermaye birikimi olmuş, yürürlükteki kalkınma programına uygun teşviklerin de katkısıyla, çok sayıda endüstri yapısı gerçekleştirilmiştir. Birbiri ardına inşa edilen endüstri yapıları, bu tür yapılarda mimari bakımdan, gerek estetik, gerek teknolojik birtakım gelişmelerin sağlanmasına olanak vermiştir.

4-Mimarlık Akımları

1960-70 yılları arasında modern mimarinin düşünce ve üslubu Türk Mimarları tarafından, neredeyse tartışılmadan kabul görmekteydi. 70'li yıllardan başlayarak modern mimari karşıtı düşünceler gündeme gelmiş, bazı mimarlarımız, post-modern yaklaşımı benimsemişlerdir.

5-İşveren Olarak Özel Sektör

Gene bu dönemde, 1950'lerden başlayarak, 1970'lere kadar süren, Kamunun en büyük işveren niteliği, yerini özel sektöre bırakmıştır. Ne var ki; özel sektörün başlıca işveren olması, meslekte acımasız bir rekabete yol açmış, mimarlığın içerdiği sosyal karakter, büyük ölçüde ticarileşmiştir.

Buraya kadar özetlediğim birkaç genel saptamanın dışında, bu 20 yılda, üç yüze yakın yarışma, yayınlara geçmiş yüzlerce önemli yapı gerçekleştirilmiştir. Mimarlık sevdalıları meslektaşım rahmetli Şevki Vanlı, bunların oldukça önemli bir envanterini, Arredamento Mimarlık'taki makalelerinde ve "20. yüzyıl Türk Mimarlığı" isimli üç ciltlik kitabında, büyük bir çaba sarf ederek yayınlamıştır. Bir kısım subjektif değerlendirmelerde bulunmuş olsa da, Şevki Vanlı'yı okumak, dönem hakkında oldukça geniş bir bilgi edinmemizi sağlayacaktır. Ben ise; bu yazıyı, beni etkileyen mimarlara ve eserlerine kısaca değinerek tamamlamak istiyorum.

Yüce Atatürk'ün, emrettiği eğitim yapıları seferberliği, bu planlı dönemde de sürmüş, kamu, çok sayıda eğitim yapısı gerçekleştirmiştir. Gene bu dönemde ODTÜ, kampüsü ve onun heyecanlı, özverili mimarları Çiniciler'in, öne çıktıklarını, KTÜ Kampüsü ve yapılarının da hatırlanması gerektiğini düşünüyorum.

Eğitim yapıları alanında, 1961 yılında sonuçlanan Diyarbakır Koleji yarışmasının da benim için önemli olduğunu söylemek istiyorum. Bu yarışmada benim de içinde olduğum jürinin uzun çalışmalar, tartışmalar sonucu 1. ödülü vermeyi başardığı Turgut Cansever'in özgün projesinin, Bayındırlık Bakanlığı tarafından bilmediğim bir nedenle inşa edilmemesini, bir kayıp sayıyorum.

Eğitim yapıları yanında, bu 20 yılda çok sayıda hastane, hükümet konağı gibi kamu yapılarının yapıldığını, tümünün projelerinin de yarışmalar yoluyla elde edildiğini görüyoruz. Pek çoğu, önemli yapılar olmasına karşın, ben sadece Yılmaz Sanlı ve arkadaşlarının projeleriyle inşa edilen Gülhane Askeri Tıp Akademisi ve Hastanesi'ni çok önemsiyorum. Daha önce iki hastane yarışmasında, iki ayrı ikincilik ödülü kazanmış olmamıza rağmen, Gülhane yarışmasına katılmayı göze alamamıştım. Onun çok yoğun ve karmaşık programını, Rahmetli Sanlı ve arkadaşlarının hem de güzel bir yapı içinde nasıl gerçekleştirdiklerini hayranlıkla izlemiştim.

Dönemin öne çıkan yapıları arasında Tercüman binasını ve rahmetli Günay Çilingiroğlu'nu hatırlamamak mümkün değildir. Son yıllarında tanıma fırsatını bulduğum Günay Çilingiroğlu, çok alçakgönüllü duruşuna karşılık, bence çok yetenekli, yaratıcı, başarılı bir Mimar olarak mimarlık tarihimizde yerini almıştır.

Bu yıllar içinde gerçekleştirilen diğer yapılar arasında Hayati Tabanlıoğlu'nun, Taksim'deki Atatürk Kültür Merkezi yapısı, Sedat Hakkı Bey'in İstanbul Zeyrek'teki İşçi Sigortalı binası Dalokay'ın, Türk mimarlığını onurlandıran İslâmabad Camii elbette öne çıkmaktadır. Gene dönemin yapıları arasında, İstanbul Manifaturacılar Çarşısı çok hoyratça kullanılışına karşın, tarihsel bir kent parçası içinde gerçekleştirilen çağdaş bir yapı olarak hala gündemde kalmayı sürdürmektedir.

Yazımın başlarında bu dönemde çok sayıda sanayi yapıları yapıldığından söz etmiştim. Sadece Sevgili Sami Sisa ile birlikte yönettiğimiz bizim büro; yirmi yılda, yaklaşık yirmi kadar sanayi yapı gerçekleştirmiştir. Bunlardan Bursa'daki Oyak-Renault Otomobil Fabrikası, prefabrik, çelik ve demirli hafif beton çatı ve cephe panelleri kullanılarak dikkati çektiği halde, sonradan Oyak-Renault yönetiminin çok sayıda müdahalesiyle özgün niteliğini kaybetmiştir. Akılda kaldığını sandığım bir başka sanayi yapımız, İzmit'teki Lassa Lastik Fabrikası'dır. Bu yapı, kendine özgü teknolojisi ve mimarisi ile, dış ve iç mimarlık basınında yer bulmuştur.

Büromuzun, sanayi yapıları dışında Ankara Stad Otel, Antalya Bölge

Müzesi, KTÜ Makine ve Elektrik Fakülteleri ile, Akademik Merkez Yapıları'nı ve İstanbul Nişantaşı'ndaki Yapı Kredi Apt.'ni da, bu dönem yapıları arasında sayma eğilimindeyim.

Böylece dönemi, kendi penceremden özetlemiş olduğumu sanıyorum. Elbette burada sözünü ettiğim az sayıda mimar ve yapı dışında, mimarlığımıza büyük katkıları olan pek çok meslektaşım ve yapıları var. Bu kısa yazı içinde değinemediğim için, hepsinden özür diliyorum.

Bu yazıda, kamu yönetimi-mimar ilişkilerinden, övgü ile bahsetmediğim farkındayım. Ancak yaşadığımız dönemdeki kamu-mimar, özel sektör işvereni-mimar ilişkilerine bakarak o günleri mumla aradığımız gerçekliğini de biliyorum.

Sezar AYGEN

Bilime İnanmayan Bilim Adamı.

Bu olayı 1979 yılında, Malatya İnönü Üniversitesi Kampüsünün planlama çalışmaları ve inşaatları sürecinde yaşadım. Bana son derecede ilginç, ilginç olduğu kadar da üzerinde düşünölmeye değer gelmiştir. Hikayeme geçmeden önce, İnönü Üniversitesi Kampüs Planlaması hakkında, kısa da olsa bir bilgi vermeliyim.

1978 yılında projelendirme işlerini üstlendiğim kampüsün yerleşim planları ile ilk binalarına (Fen ve Edebiyat Fakültesi ve Isı Merkezi) ait projeler, aynı yıl tamamlandı ve inşaat ihaleleri de yine aynı sene içinde yapıldı.

Kampüs arazisi, Malatya-Elazığ yolunun güney tarafında kalan az eğimli bir yamaçta yer almaktaydı. Planlamamıza göre yapı grupları, devlet yolundan bakıldığında, soldan sağa doğru Isı Merkezi, Akademik Merkez ve Fakülteler, Öğretim Elemanları lojmanları ve Öğrenci Yurtları olarak sıralanmışlardı. Kampüsün doğudan batıya iki ucunun birbirinden uzaklığı da yaklaşık 1 km'yi bulmaktaydı.

Doğal olarak tasarım çalışmalarına başlarken, tüm yapıların tek bir merkezden ısıtılması esas alındı ve bu düşünceye göre Isı Merkezi'nin yeri, hakim rüzgar koşullarına göre, tüm çıkan gaz ve dumanların Kampüs dışına gönderilebildiği bir nokta olarak tespit edildi. O günlerde tüm ülkede "İthal Enerjiye hayır" havası başını alıp gitmişti ve Devletin finanse ettiği yapıların ısıtma sistemlerinde artık "Fuel Oil" değil, "Yerli kömür-Linyit" kullanılması zorunluluk haline getirilmişti. Bilenler bilirler, kömürü yakıt olarak kullanan tesislerin, -Hele bu bir kocaman Kampüs ise- Isı Santralleri başlı başına bir alem olurlar. Kömürler gelir, dağlar gibi yığılır. Sonra kol kuvveti ile yürüyen şeritlere yüklenerek temizlenmeye ve kırılmaya gönderilir. Ancak bu işlemlerden sonra kazanlara ulaşabilmeleri mümkün olur. Bu arada her yer kömür tozları ile kaplanarak siyahlaşır. Yanma sürecinde koyu bir duman ve gazlar bacalardan fışkırır, etrafı karanlık yapacak kadar dumana boğar. İşlemler bu noktada da bitmez, yanmış kömür külleri yeniden şeritlerle atık alanlarına yığılır ve orada da tepeler teşekkül ettirilir. Bu dağlar, tepeler, açık alanlarda Isı Merkezi çevresinde yerleşir kalırlar. Rüzgarlı havalardan o civarlardan geçilemez olunur. Sonra kamyonlar, kamyonlar... Kamyonlar kömür getirirler, damperlerini kaldırarak boşaltırlar. Yine çevre kömür tozuna bulanarak karalaşır. Kamyonlar yeniden gelirler, atık külleri doldurup giderler.

Tesisin projelendirmesinde (Ülkemizde hiçbir kararın düşünülerek alınmadığını, bu nedenle de ciddiyetinin kuşkulu olduğunu bildiğimiz için) Fuel Oil'e dönüşümünün sağlanabilmesini dikkate almıştık. Ancak, ne yazık ki o sıralarda, bu esen rüzgarlar bitinceye kadar kömür kullanmak zorundaydık.

22

23

Günlerden bir gün, Üniversitenin Rektörü, Dekanları, Prof.ları, Doçentleri toplanarak Kampüs Planlamasını incelediler ve Mimarı olarak yaptığım açıklamaları dikkatle dinlediler. Uzun uzun konuşmalar yapıldı, ancak önemli sayılabilecek tek bir eleştiri vardı.

“Böyle bir site, bu çapta bir Kampüs, tek bir Isı Merkezinden asla ısıtılamaz...”

Ya ne olacak? Her Fakültenin, her binanın altında kendi ısı merkezi bulunmalıdır. Her binaya kamyonlar kömür taşımalı, sonra kül götürmek için yeniden gelmeli ve tabii her bina ortalığı linyit dumanına boğmalıdır. Bu şaşılacak öneriye karşı yapılacak tek bir şey vardı, bizde onu yapmaya çalıştık. Önce bu sistemin yalnızca bizim Kampüse özgü, bizler tarafından icat edilmiş bir sistem olmadığını, tüm dünyada bu çeşit bir tesiste böyle bir sistemin kullanıldığını anlattık. Arkasından kitaplarımızı Malatya’ya taşıdık ve Sn. Hocalarımıza dünyada bulunan bazı kampüslerde sorunun nasıl çözüldüğünü gösterdik. Uzun uğraşlardan sonra bu fikri savunan yalnızca bir hocamız kaldı sonunda. Sn. Profesörümüz Nuh diyor, peygamber demiyor, üstelik tüm diğer hocalarımızı da ikna etmeye çalışıyordu. Tezi kısaca şöyleydi:

“Bu tarz bir sistemi Almanya’da, İngiltere’de, Fransa’da kurabilirsiniz ve şakır şakır da işletebilirsiniz. Ama burası Türkiye... Bizim memleketimizin tüm koşulları bambaşkadır. Burada böyle bir sistem işlemez, çalıştıramazsınız. Buharla mı ısıtacaksınız? Buhar 50 m ötede biter ve siz ancak 50 m’lik bir toprağı ısıtmış olursunuz. Bunları bu günden söylemeyi, kendim için önemli bir görev addediyorum. En iyi sistem, binaları kendi içindeki santrallerle ısıtmak olacaktır. İş işten geçtikten, paralar harcanıp güme gittikten sonra o sisteme de dönülecektir. Şimdiden söylemiş olayım...”

Göstermiş olduğumuz örnekler ve hesaplar, diğer hocalarımızı ikna

etmiş olmalı ki Sn.Profesörümüz tezinde yalnız kaldı. Ve biz de başladık inşaata... Isı Merkezi tamamlandı, kömürler geldi, gerekli aşamalardan geçtiler ve kazanların yakılacağı gün gelip çattı.

O gün tüm kampüsün içinde heyecan rüzgarları dolaşmaktaydı. Hocalarımız, Yönetim kadroları, Öğrenciler, Mühendisler, İnşaat Firmasının personelleri, işçiler, ustalar kazanın yakılma ve deneme yapılma anını dört gözle beklemekteydiler. O arada bazı dedikodular da ortalıkta dilden dile gezmekteydi.

“Saat 15:00’da buhar verilecekti.”

“Sabahtan buhar verilmiş de hiçbir sonuç alınamamış, onun için kazanları yakmadık demişler.”

“Kazanı yakacak elemanlar daha şantiyeye bile gelmemiş.”

“Kömürler ıslak oldukları için yanmıyorlarmış. Kurutulduktan sonra kazanlar yakılacaktı.” vb.

Beklentiler sürüp giderken, kazanın yakıldığı haberi dahili telefonlarla bizlere ulaştırıldı. Tüm dikkatler, Isı Merkezinden 1 km kadar uzaktaki, Öğrenci Yurtları bölgesinde yer alan boruların bitiş noktasına çevrilmişti.

İşte o sırada, güçlü bir fısıltı çevreyi dolduruverdi ve boru ağzından basınçla fırlayan buhar, gökyüzüne doğru bir minare boyu yükseldi.

Bir sessizlik...

Arkasından buhar, yeniden rekor denercesine yükseklerle fişkırdı. Ve...

Sessizlik aniden bitti, sevinç bağırışları, çığlıkları kampüsün dört bir yanından yükseliverdi. Şapkalar buhar boyu havalara fırlatıldı.

Ben de, Bilime inanmayan Bilim Adamlarının da bulunabileceğini böylelikle öğrenmiş oldum.

24

- 22/ Devlet Yatırım Bankası Genel Müd. Binası
Vakıflar Gen.Müd.Binası, 1970.
- 23/ DSİ V. Bölge Tesisleri Lojmanlar, 1980
(Yarışma, I.Ödül)
- 24/ Azot Sanayi Taş Genel Müd.Binası, 1975.
Şimdiki HSYK Bİnası.
- 25/ Çimento Sanayii Taş Genel Müdürlüğü Binası, 1977.
Şimdiki Sanayi Bakanlığı

25

Erdoğan ELMAS

Mimarlık ortamının 1960-1980 dönemi ile bugünü arasında, Uğur Tanyeli'nin "Arredamento Mimarlık Haziran" sayısında "Ruskin'e Saygıyla..." yazısı, farklılıkları çok güzel belirtiyor. Benim de aklımdan geçenleri içerdiği için yazıdan kısa alıntılar yapmak istiyorum. Aslında meraklısına yazının tamamının okumasını tavsiye ederim.

"Müteahhitlik alanında 1980'lerin sonlarında büyük sermaye belirdi. Öte yandan yapı endüstrisi gelişmeye başladı."

"Birkaç yıl önce ahşap doğrama detayları çizerek yapı inşa etmeye çalışan bir ülkede artık her tür hazır doğrama komponenti vardı ve kolayca uygulanıyordu."

"Mimarların bitimsiz işçilik kalitesi yakınmaları neredeyse bitmişti."

"Kompozit levhaların ve geniş cam yüzeylerin varetği temiz kutular ne bana bir şey ifade ediyordu, ne de dünyada önemseniyordu."

"Mimarlıkta modern teknolojik imkanlar modern dünyanın kaotik çeşitliğine, çoğulluğuna uyumlu bir estetik ürettiklerinde bile sadece hesaplanmışlıklarını açığa vuruyorlardı."

"Son yıllarda Türkiye'de tırmanan mimari teknik yetkinleşme ve endüstrileşme belki daha "temiz" yapılar inşa etmeyi sağlıyor, ama düpedüz bir rehabet de yaratıyor. "Eli yüzü düzgün" yapılar üretebilmek sayesinde giderek mimarlık konuşmayı azalttık."

Bu genel değerlendirmeden sonra, ayrıntı gibi görülen gözlemlerimi de belirtmeliyim.

Yasasının da olmasına karşın bugün "telif haklarına" saygı göstermiyor! Müellifi olduğumuz Emniyet Genel Müdürlüğü yapılarından birini yıkıp yerine yapmayı düşündükleri yeni bina için (uyarılarımıza rağmen) bize haber vermeden proje ihalesi açabiliyorlar. 1970'li yıllarda böyle bir şey söz konusu değildi.

60-80 dönemimde anlaşmazlıklar geç de olsa çözüldü. Emniyet ve

Bayındırlık Bakanlığı Genel Müdürlüğü yarışmaları ile ilgili haklarımızı Maliye Bakanlığı'nda iki yıllık süreç sonu kazanmıştık. Bu gün olası mı? Konuşabilirsiniz, tartışabilirsiniz kavga da etseniz kimse size kin tutmazdı. Nefret yoktu, rüşvet yoktu.

Yarışma jürilerinin seçiminde, yarışma sonuçlarında aksaklıklar olsa da bugün yaşadıklarımızla kıyaslanamaz! Deneyim, birikim ve başarı dikkate alınır, abuk-sabuk isteklerle yarışmacı baştan soğutulmazdı.

Proje ücretleri üzerinde kurallara uyulur, kurban pazarlığı olmazdı! Proje fiyatları Mimarlar Odası veya Bayındırlık Bakanlığı ücret taresi ile saptanırdı. Bugün m² üzerinden, pafta sayısı veya adam/saat olarak ne ararsanız var. Artan mimar sayısının sonucu olarak alınan bedeller de hizmetin kalitesini düşürecek derecede düşmekte! Mimarlardan satınalma departmanları teklif istiyor bugün. Mimarlıktan haberi olmayan insanlar sizin kalitenizi değil verdiğiniz fiyatı değerlendiriyor ve firmalara proje hizmeti satın alıyor. Mimarın patronluğu geçerli olup, diğer uzmanlar mimarın yönetiminde çalışırlardı.

Son olarak, en önemli fark "Bilgisayar"ın yaşamımıza girmesiydi. Bilgisayar olmadan proje kararları daha çok düşünülerek verilip iki boyutlu çizimde belirli bir kalite ile ortaya çıkmaktaydı. Bilgisayar öncelikle sonsuz bir "alternatifleri görelim" kargaşası çıkardı. Hem de "iki gün içinde". Sonra bir "3d max çiz de görelim" geldi. Projeye tek çizgi çizmeden binaların iç mekan animasyonları yapılmaya başladı. Bilgisayarda yapılan çizimler ekranda bakarken anlaşılırken basıldığında bilgi fazlalığı ve standartların olmaması nedeniyle çorbaya dönüşüyor bugün. Aydınlar çizimler üzerinden mimari mühendislik koordinasyonu yapılırken bugün bilgisayarda süperpoze çizimi yapılıyor ama buradan çıkışmaları görececek göz kimde var?

Ben, nostaljik olarak görülse de, hâlâ 5B kalemle eskiz yapıp, te ve gönye çizimi, falçata ile yaptığım maket yardımıyla tasarımı doğru buluyor ve özlüyorum.

siz
TASARLAYIN

BİZ GERÇEKLEŞTİRELİM

MAS PROJE: MİMAR VE İÇ MİMARLARDAN OLUŞAN
GENİŞ TASARIM EKİBİ; KONUSUNDA UZMAN İDARİ VE TEKNİK KADROSUYLA
HAYALLERİ GERÇEKLEŞTİRİYOR, ÖZEL ÜRETİM HİZMETİYLE PROJELERİNİZİ HAYATA GEÇİRİYOR.
SİZE SADECE DİLEDİĞİNİZ GİBİ TASARLAMAK KALİYOR.

bürotime
OFİS MOBİLYALARI

masofis

masproje

SHOWROOM

Çetin Emek Bulvarı No:41 / 16 A. Öveçler / ANKARA
T: 0 312 480 22 88 / 480 22 11 • F: 0 312 480 22 68

MERKEZ

Karacakaya Caddesi No:46 Söğütözü / ANKARA
T: 0 312 350 89 35 / 353 70 56 • F: 0 312 350 82 15

www.masofis.com

CEVİZLİ LOJMAN / ARGOS EVİ

UÇHİSAR, NEVŞEHİR

Cevizli Lojman, tarihi dokuya ve doğaya uyumu ile dikkat çekiyor

Uçhisar'ın tarihi dokusu içindeki 'argos in Cappadocia' otelin bölge dışından gelen çalışanları için gerçekleştirilen proje, beldenin yeni yerleşim alanı içinde yer alıyor.

Yapı, mevcut imar planı koşullarına uygun olarak tasarlandı. Temel çıkış noktası, arsa içindeki 20-30 yıllık 3 ceviz ağacını koruma kararıydı: "U" plan şeması buradan kaynaklandı. Tasarımı belirleyen diğer düşünceler, lojmanda konaklayacak otel çalışanlarına aydınlık, kullanışlı, neşeli mekânlar hazırlamak; kullanıcıların bulundukları yer ile ilişkilerini kaybetmemelerini ve yapı içindeyken kuzeydeki görkemli Uçhisar Kalesi yakınında olduklarını hissetmelerini sağlayacak ortak alanlar ve açılımlar sağlamak ve belde geneline hâkim olan çok renkli, çok süslü villa eğilimine karşı, sade kalarak da nitelikli bina yapılabileceği konusunda bir örnek oluşturmak çevresinde gelişti.

VAZİYET PLANI SITE PLAN

Mimari: Aslı Özbay, Mimar
Proje: 2014-2015
Uygulama: 2015
Proje Ekibi: Coline Gauthier, Mimar - Hakan Çelik, İnşaat Teknikeri -
 Gülnur Özdağlar, Mimar (Ön Proje)
İşveren: Argos Turizm
Yüklenici: Argos Yapı
Proje Ortakları: Alper Temel, İnş. Müh. (TML İnşaat), Bülent Arıkal,
 Mak. Müh. (Kromsan), Cem Koçak, Elk. Müh. (Koçak Mühendislik)
Uygulama: Alper Temel, İnş. Müh. (TML İnşaat)
Yapı Denetim: Avni Duru, Mak. Müh. (MAG Yapı Denetim)

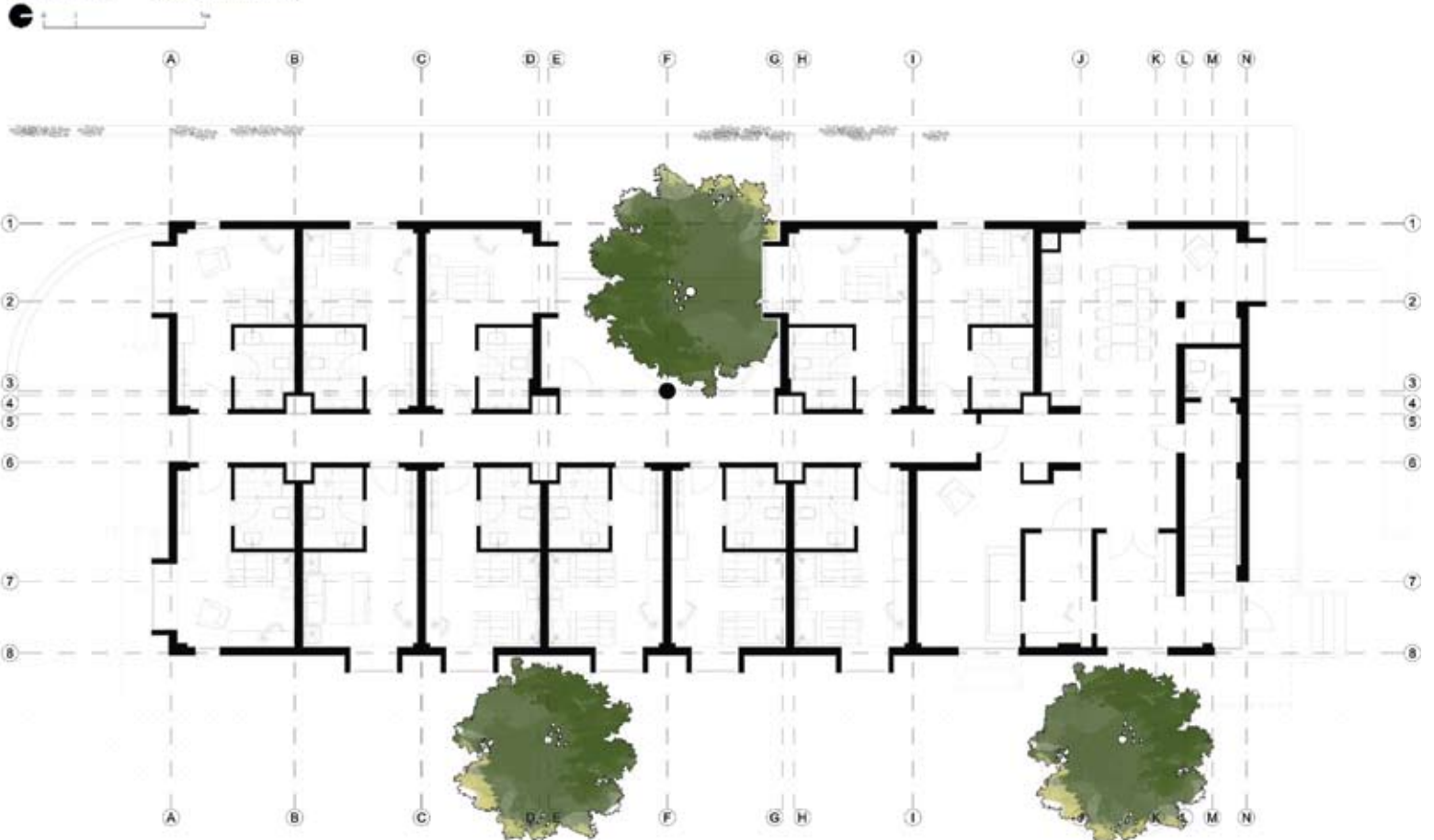

Yön ve iklim koşullarının yapı kullanıcıları için avantajlı olanaklar yaratacağı bazı seçimler yapıldı: doğuya yönelen odalar, kuzeyde konumlanan ortak alanlar, mutfaklar, manzara açılımları vb... Teras bahçesi, daha ilk günden başlayarak ekibin en yoğun rağbet ettiği mekâna dönüştü.

Yerel olanaklar ve işçilik ile uygulanan binada, doğal taş kaplama detayları, yüksek performanslı yeni nesil yalıtım malzemeleri, özel filtreli cam yüzeyler ve enerji verimliliği / ısı-pompalı ısıtma-soğutma sistemleri kullanıldı. Sürdürülebilirlik ve yeşil bina kavramlarının fazlasıyla ticarileştirildiği bir dönemde, bu sözcükleri suistimal etmeden ve farkındalığı maksimize ederek, doğa ve kullanıcı dostu olmaya özen gösteren bir yapıyı gerçekleştirmek için çaba harcandı.

ZEMİN KATI GROUND FLOOR

MASLAK NO.1 OFİS

Izgara sistem üzerinde
şeffaf strüktürle giydirilen ofis yapısı

Yabancı sermayenin en görünür haliyle biçim kazandığı Mecidiyeköy-Maslak aksında, İstinye bağlantısı yakınlarında konumlanacak olan ofis yapısının tasarımı, çevresel yoğunluktan kaynaklanan gerilim ve inşa edileceği arazinin darlığı gibi verilerle koşullandırıldı. İşveren, herhangi bir kural, plan ve düzene uymaksızın adeta sadece göze çarpmak için inşa edilmiş olan çevredeki diğer yapılar gibi “prestijli” bir bina beklentisi içindeydi.

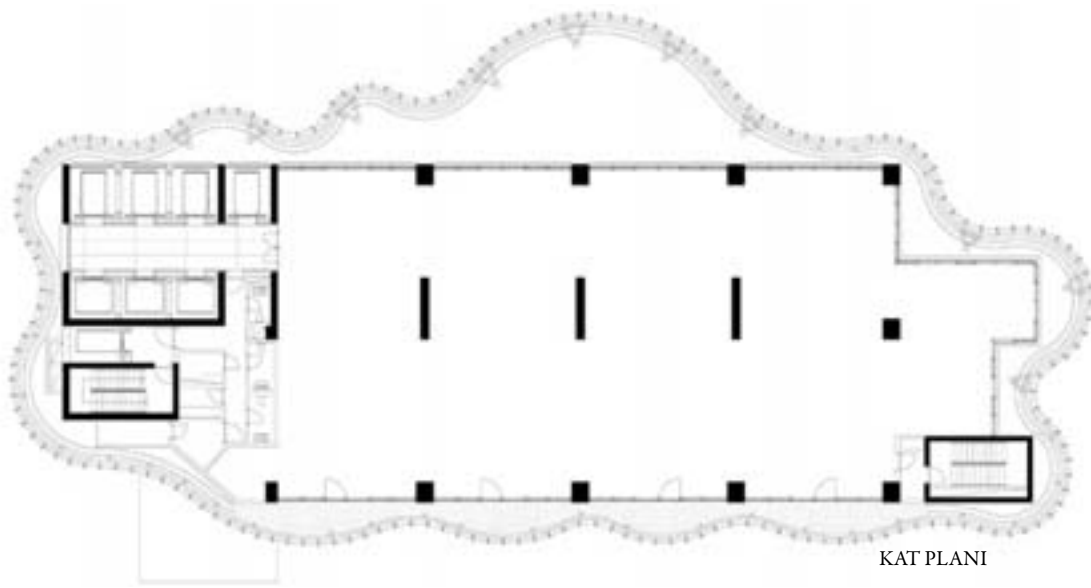

İstanbul'un en önemli iş merkezi olan Büyükdere Caddesi'ndeki diğer projelerden farklı olarak, Maslak No.1 Ofis Yapısı'nda tipik ofis mekanlarının kalitesinin düşey bahçelerle zenginleştirilmesi hedeflendi. Bu hedefe ulaşmak için de 8.25 x 8.25 m ölçülerindeki ızgara sistem üzerinde planlanan ve bağımsız olarak biçimlendirilmiş şeffaf bir strüktürle giydirilen rasyonel bir ofis bloğu tasarlandı.

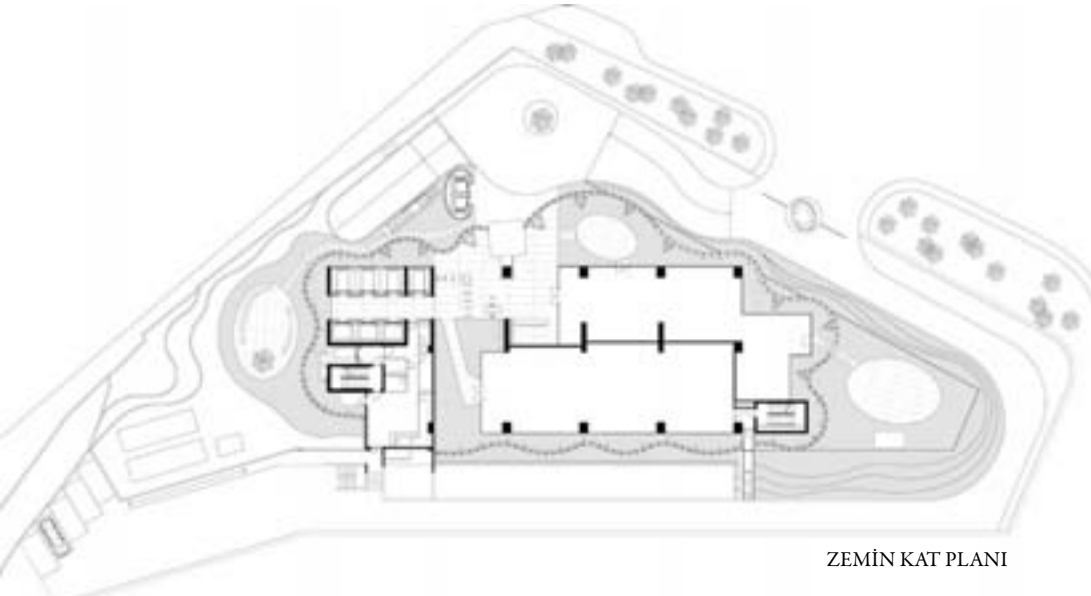
Güney ve batı yönlerinde adeta ikinci bir cephe gibi hareket eden örtünün yapıdan 17 metreye kadar genişleyen açıklıklarla kopartılması 20 metre yüksekliğinde düşey bahçelerin elde edilmesini sağladı. İki cephe arasında kalan bu hacmin aynı zamanda akustik ve iklimsel koşullara karşı bir tampon vazifesi görmesi de planlandı

Cephenin 150 x 200 cm ölçülerinde dikdörtgen modüller yardımıyla biçimlendirilen dairesel planı yapının otobandan nasıl algılanacağı düşüncesiyle tasarlandı. Cephede, üzerinde yarı saydam film tabakası bulunan silikon esaslı bir cam giydirme sisteminin kullanılması düşünüldü. Film tabakasının opaklığının dairesel cephenin farklı yönlerine göre değişkenlik göstermesi; güney cephe için daha az geçirgen bir doku tercih edilirken, kuzey cephede ise neredeyse tamamen şeffaf bir filmin kullanılması planlandı.

KAT PLANI

ZEMİN KAT PLANI

Mimari Konsept Proje: EAA - Emre Arolat Architecture
Mimari Uygulama Projesi: EAA - Emre Arolat Architecture
Proje Yeri: İstanbul
Proje Tarihi: 2009- 2014
Alan Bilgileri: Brüt Alan: 29 000 m²
 Oturum Alanı: 1200 m²
İşveren: Saral – Ciya

KIRŞEHİR İLİ ŞEHİRLERARASI OTOBÜS TERMİNALİ

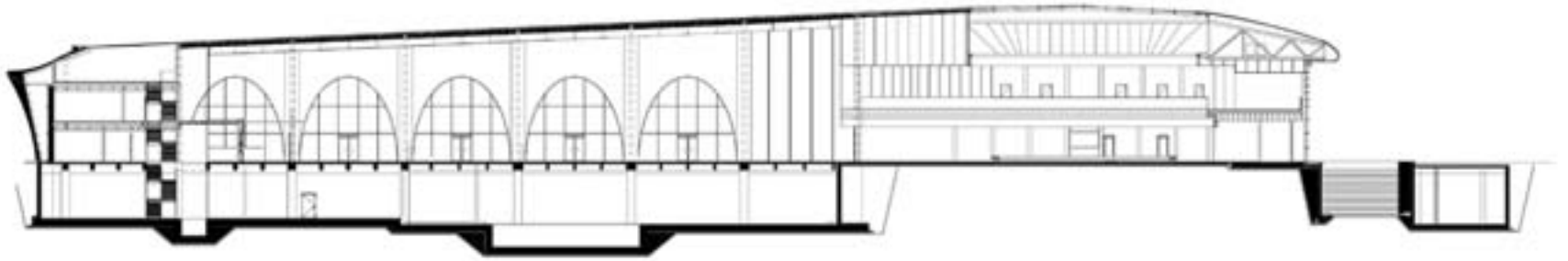

Selçuklu mimarisinin revaklarının, peronların saçaklarına dönüştüğü bir kurguyla tasarlanan ulaşım yapısı

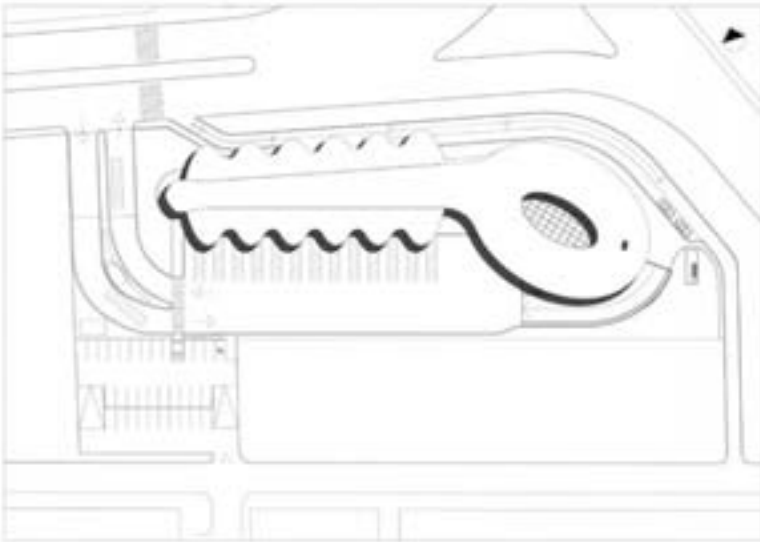
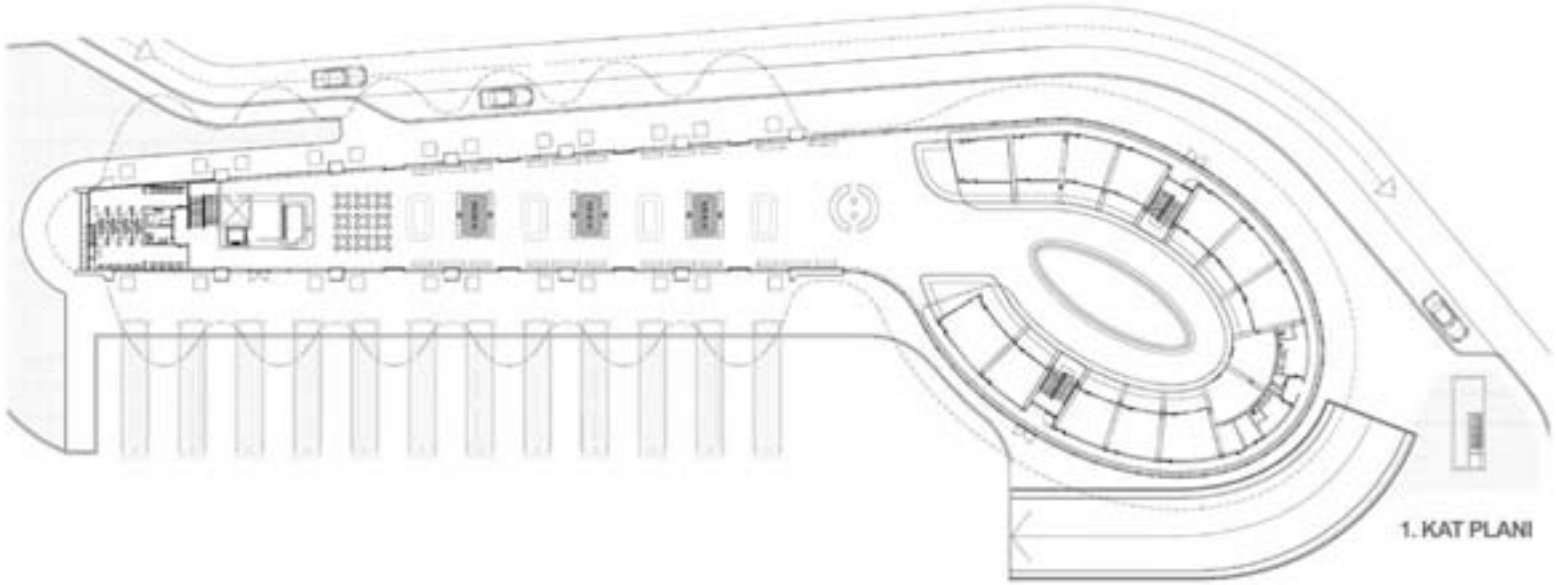
İç Anadolu Bölgesi'nin hızlı gelişen şehirlerinden biri olan Kırşehir, Anadolu bozkırının ortasında kültür ve sanat merkezi özelliği taşımaktadır. Tarih akışı içerisinde birçok medeniyetin izlerini taşıyan şehirde, son yıllarda şehirlerarası ulaşım ağlarının gelişimiyle birlikte günümüz gereksinimlerine cevap verecek bir otogar ihtiyacı belirmiştir. Bunun üzerine yerel yönetim Ankara yolu aksında yeni bir proje yapılmasını öngörmüştür.

Ulaşım yapıları şehirlerde her zaman bir buluşma noktası, odak noktası oluşturmuştur. Bu nedenle, fonksiyonelliğin yanı sıra simgesel bir değer taşımalı, özgün ve akılda kalıcı olmalıdır. Önerimiz İç Anadolu Bölgesi'nin kültüründen uzaklaşmadan, özgün ve modern bir yorumdur.

Proje alanında batı ve doğu aksına konumlaştırılmış, toplam 11 bin metrekare bir alan üzerine oturan toplamda 7 bin 300 metrekare inşaat alanına sahip bir bölge toplamda 13 peronda hizmet vermektedir. Ana kitle dışındaki alanlar servis yolları, peronlar, açık otoparklar ve yeşil alanlardan oluşur. Yapının işleyiş planı, kuzey batı yönünden otobüs giriş çıkışları, yine kuzey batı yönünden otomobil ve yaya girişleri sağlanmaktadır. Otomobiller için 34 adet açık otopark hizmet etmektedir. Binaya kuzey yönünden yaya girişi yapılmaktadır. Güney kısmından peronlara geçiş sağlanmaktadır.

Proje Adı: Kırşehir İli Şehirlerarası Otobüs Terminali Otogar Projesi
Proje Ofisi: Tago Mimarlık
Proje Tipi Grubu: Ulaşım
Proje Yöneticisi: Gökhan Aktan Altuğ
Tasarım Ekibi: Hakan Özbek, Yıldırım Yazganarıkın
Mimari Proje Ekibi: Mete Kıyan, Seda Yıldırım, Müge Turgay
İşveren: Kırşehir Belediyesi
Statik Projesi: Arımeks Mühendislik
Elektrik Projesi: HB Elektrik
Mekanik Projesi: Bil-er Mühendislik
Proje Başlangıç Yılı: 2011
Proje Bitiş Yılı: 2012
İnşaat Başlangıç Yılı: 2013
İnşaat Bitiş Yılı: 2015
Arsa Alanı: 11000 m²
Toplam İnşaat Alanı: 7,300 m²

VAZİYET PLANI

Tasarımın odak noktası, özellikle Selçuklu yapılarında gördüğümüz revakların, peronların saçaklarına dönüştüğü bir kurgu ile kitlenin belirleyici formu oluşturmaktır bu durum yapının Ankara karayolu yönünden simgesel masif bir kabukla algılanmasına olanak verir. Girişler, yapının kimliğini ve anıtsal niteliğini yansıtan nesnelerdir.

İç mekan organizasyonunda, orta alanda tasarlanan ticari üniteler, bekleme alanları, emanet odası, kafeterya, mescid, restoranlar, ve sosyal alanlar kurgulanmıştır. Binanın doğu ucundaki dairesel galeri boşluğu ile üstten içeriye doğal ışık sağlanmış, bu alanda zemin katta orta avluyu çevreleyen bilet satış büroları, 2. katında ise ofisler ve toplantı salonları düşünülmüştür.

SELÇUKLU KERVANSARAYI
SULTAN HAN / ANKARA

AKFEN BAKANLIĞI / HAKİMLER ve SAVCILAR
YÜKSEK KURULU • ANKARA EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
• ANKARA SOSYAL BİLİMLER FAKÜLTESİ • ANKARA
VALİLİĞİ T2 BİNALARI • BAŞBAKANLIK DIŞ TİCARET
MÜSTEŞARLIĞI SERBEST BÖLGE MÜD. • BAYINDIRLIK
BAK. YAPİ DENETİM • BOTAŞ A.Ş. • ÇALIŞMA ve
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI • ÇANKAYA BELEDİ-
YESİ • ÇANKAYA BELEDİYESİ • ÇANKAYA İL BASK. •
FAHRETTİN ERTAN BAKANLIĞI • ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI •
DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI • EMNİYET GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ • EMNİYET KOORDİNASYON MERKEZİ
• EMNİYET ÖZEL HAREKAT DAL BSK. - GENÇLİK SPOR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ • GÜMRÜK VE TİCARET BAKAN-
LIĞI • HAVA KUVVETLERİ İSTİBARAT • HAVA
KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI SPOR SALONU • HAVA
KUVVETLERİ • İELBAŞI • HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI • İÇ
İŞLERİ BAKANLIĞI İÇİ ve MALİ İŞLER DAL BASK. •
JANDARMA EĞİTİM KOMUTANLIĞI • JANDARMA
İSTİSKAM KOMUTANLIĞI • KARA HAVACILIK OKUL
KOMUTANLIĞI • KARA KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI
• KOCALORDU KOMUTANLIĞI • KARA KUVVETLERİ
KOMUTANLIĞI • PTT BAŞ MÜDÜRLÜĞÜ • PTT
BİRKİTİME ve YARDIM SANDIĞI GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ • SAĞLIK BAKANLIĞI • SANAYİ BAKAN-
LIĞI • SPOR EĞİTİM DAİRE BAŞKANLIĞI • TARIM
BAKANLIĞI MERKEZ İHMAL MÜDÜRLÜĞÜ • TARIM
KREDİ KOOPERATİFİ • TBBM BAŞKANLIĞI • TCDD
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ • TEAŞ • TEAŞ • TESK • THK
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - Şişeye • THK GÖÇMEN
HAVACILIK • TİKA • TOPRAK MAHSÜLLERİ OFİSİ
GENEL MÜDÜRLÜK BİNASI • TRT HABER VE SPOR
DAL BAŞK. • TRT HABER ve SPOR DAİRESİ BAŞKAN-
LIĞI • TÜBİTAK BAŞKANLIK • TÜRK AKREDİTASYON
KURULU • TÜRK KİZİLAYI • AFON • TÜRK TELEKOM
A.Ş. MUHASEBE ve FİNANSMAN MÜD. • TÜRK
TELEKOM AYCIEL HABERLEŞME ve PAZARLAMA A.Ş.
• TÜRK TELEKOM İL MÜDÜRLÜĞÜ • TÜRK TELEKOM
MALZEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI • TÜRK
TELEKOMÜNİKASYON A.Ş. • TÜRKİYE BİNCİLİK
FEDERASYON BAŞKANLIĞI • TÜRKİYE İHHASTİK
FEDERASYON BAŞKANLIĞI • TÜRKİYE PETROLLERİ
ANONİM ORTAKLIĞI • TÜRKİYE İSTANBUL • ÜRDÜN
GENEL KURUMAY BİNALARI • YÜKSEK ÖĞRETİM
KURULU • AHMET AYDINIZ A.Ş. • AKSA MAKİNA •
AKSAN KARDAN • ALBATROS SONDAL • ANKARA
TİCARET BORSASI • ATILLA MAKİNA • AVAGEN
ANADOLU ANA DANIŞLIK A.Ş. • BAYRAKTAR İNŞAAT
• BCT İNŞAAT • BİR MÜHENDİSLİK • BÖLÜNMEZ
PETROL • BUGA OTS ASANSÖR • CENKÖZ HOLDİNG
• CPU ALUMİNYUM • ÇALIK ENERJİ A.Ş. • DEMİREK
HİDROLİK • DORÇE PREFABRİK • DSG YAPI • ECETUR
A.Ş. • EPK MÜHENDİSLİK • EKSEN PROJE • ENDONS
ENERJİ • ENVY A.Ş. • EPIK İNŞAAT • ERYA MÜHENDİS-
LİK • GÜRBAG A.Ş. • HASEMOĞLU AHMET AYDINIZ
ORTAK GİRİŞİMİ • İSBR YATAK • HOÇOĞLU İNŞAAT •
MAKİNSAN ASFALT • MAKİNEL MÜHENDİSLİK •
MON İNŞAAT • NATA HOLDİNG • NFB MÜHENDİSLİK
• NURİS PREFABRİK • NUROL HAVACILIK • NUROL
CENKÖZ ADI ORTAKLIĞI • NYS İNŞAAT • ORHAN
NASLI İNŞAAT • ÖZÇELİK İMAJ TAN • POLİMETAL
MADENCİLİK • PRECONS İNŞAAT • PRO YAPI •
RÖNESANS ÇİMENTÇİLİK MEDİKAL • SAKWO HOLDİNG
A.Ş. • SUTA İNŞAAT • ŞA-RA ENERJİ • TASK TEPE
AKFEN SU KANALİZASYON YAPI A.Ş. • TÜRK İLAÇ
A.Ş. • TÜRK TRUST ANONİM ŞİRKETİ • UET • ÜNAL
AKPINAR İNŞAAT • YÜKSEL İNŞAAT • ZAFER İNŞAAT •
ARVENTO ARAÇ TAKİP • ASELSANNET • ÇANAK-
KALE/BİGA • CYBERSOFT / SEKERBİLİŞİM • IDEA
CONCEPT • İLKER İÇ MİMARLIK • KORAY ŞAMGÜL
TASARIM OFİSİ • MERİÇ MİMARLIK • MEKAN PROJE
• NBY MİMARLIK • İTİM MİMARLIK • SELDA
GÜMÜŞDOĞRAVAN MİMARLIK • TD MİMARLIK •
TROY MİMARLIK • TURUNCU MİMARLIK • VEN İÇ
MİMARLIK • ZKİ MİMARLIK • ÇAĞDAŞ MARKETLER

AKFEN HOLDİNG • MING HOLDİNG • PARAGON
TOWER • BOTAŞ • RÖNESANS HOLDİNG • TAI •
ROKETSAN A.Ş. • HAVELSAN A.Ş. • HİLTON OTEL

BİZ HER İŞİMİZİN ALTINA İMZAMIZI ATARIZ

ÇEYREK ASIRDIR
BİZİMLE GÜLEN
YÜZLER EN BÜYÜK
KANITIMIZ

 masproje **masofis**

SHOWROOM

Çetin Emeç Bulvarı No:41 / 16 A. Öveçler / ANKARA
T: 0 312 480 22 88 / 480 22 11 • F: 0 312 480 22 68

MERKEZ

Karacakaya Caddesi No:46 Siteler / ANKARA
T: 0 312 350 89 35 / 353 70 56 • F: 0 312 350 82 15

www.masofis.com

BİR İNŞAATIN HATIRLATTIKLARI

MESLEKTE 50 YIL

Faruk Nafiz Erkal, evinin karşısındaki yapının devam eden inşaat sürecini mesleki hayatındaki anlarıyla destekleyerek anlatıyor

Faruk Nafiz Erkal
Y. Mimar

Öğrencilikte başlayan proje yarışmalarına, (Akademide-D.G.S.A.) son sınıf öğrencisi iken betonarme hocamız rahmetli Prof. Orhan Günsoy'un bürosunda 4 sınıf arkadaşı olarak devam ettik. Yıl 1958. İstanbul Tarihi Yarımadası'nın Zeyrek semtinde (Saraçhane-Unkapanı köprüsü güzergâhı) manifaturacılar çarşısı içinde düzenlenecek kentsel tasarım proje yarışmasını duyumsadık. Arkadaşlarla biz de bu yarışmaya girebiliriz diye düşündük. Okul projesi, büroda yoğun çalışma derken, arta kalan akşamlarda heyecanla yarışma projesine başladık.

Konsept, Unkapanı köprüsünden, Aksaray Saraçhane'ye çıkan arterin solunda kalan yarışma alanını, tepede bütün ihtişamı ile duran Süleymaniye Cami'ni yer yer algılayacak şekilde, yapı bloklarını, artere dik gelecek şekilde oluşturarak, arterin sağında yer alan Zeyrek ve ötesi Fatih yerleşkesini bu yerleşim ile irtibatlandırmak üzere, yaya trafiğini arterin (yolun) altına almak ve çarşı yerleşkesinden bir aks ile kademe kademe Süleymaniye'ye ulaşmak şeklindeydi.

Projeyi teslim 4 gün kala arkadaşlarım projeyi teslim etmeme ve çalışmayı bırakma eğilimine girmişlerdi. Ben karşı çıkarak, bu hale getirdiğimiz konsepte yazık olacağını, şansımızı denememizi savundum ve arkadaşları ikna ederek sıkı bir çalışmadan sonra projeyi teslim ettik. Ancak öğrenci olduğumuz için imzalarımız yarışma şartlarında geçersiz kaldı. Ne yapalım, hocamıza rica ettik. Mimari yarışmalar mühendislere de açıktı o zamanlarda. Projemiz hocamızın imzası ile yarışmaya katıldı.

Okul-büro çalışması gibi günlük işlere geri döndük. Yarışmayı unuttuk. Derken bize bir müjde geldi. Bizim bu ilk yarışma projemiz Mansiyon'a layık bulunmuştu. Öğrenciler olarak ilk deneyimimiz derece alıyordu. Sevindik ve tebrikler aldık. Belki de ilk defa bir mühendis imzalı proje dereceye giriyordu. Jüri raporundan jüride bulunan İtalyan Prof. Piccinato (bu meşhur mimar aynı zamanda İnönü Stadyumu proje müellifi idi) bizim önerimizi beğenmiş ve 1. gelen projeye, bizim yayalar için önerdiğimiz alt geçit fikrini tavsiyede bulunduğunu öğrendik ve gururlandık. Yarışmanın birincisi Doğan Tekeli - Sami Sisa - Metin Hepgüler grubu idi.

Emek İnşaat A.Ş.'de başlayan şantiye mimarlığı, İller Bankası, tekrar Emek İnşaat Şirketinde mimarlık ve idarecilik hizmetleri, Kızılay'daki gökdelenle başlayan yüksek blok inşaatları ve en son TÜBİTAK binası kontrollüğü ile serbest büro çalışmaları, 2005 yılına kadar Gazi Üniversitesi Mimarlık ve Şehircilik Bölümleri'ndeki 25 yılı kapsayan öğretim görevliliği de dahil 50 yılı kapsayan mimarlık çalışmalarından sonra kendimi emekliye ayırdım. Bazı sağlık sorunlarına rağmen yaptığım sulu, yağlı boya resimlerle 15'e yakın karma, 5 kişisel sergi açarak ve müzik çalışmalarım ile emekliliğimi renklendirmeye ve hayata tutunmaya devam ediyorum.

Yakında yayına hazırladığım 81 yıllık anılarımı da bitirmeye çalışıyorum derken; geçen yıl, Ahmet Rasim İş Bankası Blokları'nda bulunan evimin arka sokağı Abidin Daver Sokak'ta başlayan iş merkezine (Çağdan İnşaat Yönetim Binası, Mimarı Gökhan Aksoy) kontrollük bakışlarım beni mimarlık mesleğim alışkanlığımdan ayırmadı.

2014 yılında eskibinagünlercesürenyıkıma uğradı. Günlerce kamyonlar geldi gitti. Derken arazi kayalık olduğundan, DİAFRAM PERDE v.s., İKSA önlemlerine gerek olmadan tabi şeylerle günlerce modern kazı makineleri ile 3 kat takriben 15 metre derinlikte, inşaat çukuru oluştu. Kamyonlar aylarca taşındı geldi gitti. Serde meslek hastalığı var ya her mutfağa gidişimde pencereden kontrollük hizmeti yeniden başladı. Bu seyirler beni eski günlere götürdü. Bizim zamanımızda modern inşaat tekniği makineleri yoktu. Kazı anındaki temel toprağı İKSA dediğimiz ahşap veya putrel elemanlarla desteklenir, kazı kademeli devam eder ve zaman zaman kazalara neden olan çökme ve kaymalar olurdu. Beton, dozajı ayarlanmak üzere şantiyede hazırlanır ve kış aylarında hazırlanan beton sıcak su ile elde edilirdi. Şimdi ise hazır beton taşıyıcı mikserleri geliyor. Kurulan beton pompası ve vinçlerle bir gün içinde katlara beton pompalanıyor.

Bu inşaata gelip giden mikserler ve pompalar bana 1974 yılındaki ilk Avrupa'ya gidişimizi hatırlattı. Emek İnşaat'ın bağlı bulunduğu T.C. Emekli Sandığı, emeklileri için planlamaya aldığı HUZUR EVLERİ ve inşaatlarımız için öngörülen modern inşaat makine ve gereçleri için 3 kişilik bir heyetle, İsveç'e kadar uzanan Avrupa tetkik turumuz başladı. İlk olarak Frankfurt'tan başladı seyahatimiz. Frankfurt'a 40 km uzaklıktaki Gelnhausen kasabesindeki VİBAU firmasının ürettiği mikserleri, betonyerleri fabrikasında tetkik ettik. Kullandıkları inşaatları gezdirdiler. Kocası işte olan ev kadınının 2-3 beton ustası ile evinin kat betonunu tamamladığına şahit olduk. O yıllarda petrolde meşhur kısıtlamalar vardı. Firmanın ticaret müdürü bizleri limuzin ile Hamburg'a kadar götürdü. Yol boyunca 80 km'den fazla hız yapmadı. Almanların yasaklara nedenli uyduklarına şahit olduk. Hamburg yakınındaki baraj inşaatında makinelerin çalışmalarını izledik. Bu arada Almanya'daki yaşlılar yurdu (Huzur evlerini) tetkik ettik. Bu tetkik İsveç, İngiltere ve Fransa'ya kadar uzandı.

Bizim bu tetkiklerimizden sonra, bu tür inşaat makineleri peyderpey Türkiye'ye girmeye başladı. Hazır beton şantiyeleri ve firmalar oluştu. Emek İnşaat olarak yapı sektöründe (yüksek yapılardaki) öncülüğümüz, Kuşadası ve Foça'da yaptığımız Kulüp Mediterane (Fransız Firması) tarafından işletilen tatil köyleri ile devam etti. Daha sonra Huzur Evleri tetkik seyahati meyvelerini verdi. Ankara-Balgat'ta, İstanbul-Etiler-Nispetiye ve İzmir'de-Narlidere'de 5 yıldızlı otel standartlarında huzur evleri, emekli yaşlıların hizmetine açıldı.

İşte komşu inşaattaki kullanılan malzemeler ve detaylar beni eski günlere sürükledi. Biz mimarlar projeye ek olarak, pencere kapı v.b. detayları da hazırlamakta yükümlüydük. Bugünkü gibi detayları firmalar tarafından çözülmüş, hazır malzemeler yoktu. Metal doğramalar, lama, putrel, köşebent elemanları bir araya getirilerek imal ettirilirdi. Hazır kapı, pencere, merdiven korkuluğu v.b. hazır elemanlar yoktu. Bütün bunlar tarafımızdan detaylandırılırdı. 1962 yılında Eskişehir Otogar inşaatında ASFER Alman marka dökme demir doğramayı kullandık. Büyük Ankara, Efes, Tarabya otellerinde ilk defa Almanya'dan ithal edilen alüminyum doğramalar ahşap elemanların yerini aldı. Bölme duvarlar tuğla ve daha sonra lambri ile ahşap ile yapılırken, 1987 yılında TEPE'nin üretime soktuğu alçıpan elemanlarla TÜBİTAK inşaatında bölme duvarların yerine geçerli oldu derken; bugünlerde mutfaktan kontrollüğünü yaptığım komşu inşaatı seyrettiğimde, büro odalarının 2 satırlı camlardan ve arası gereğinde hareketli perde elemanlarla birbirinden ayrılan panolarla oluşturulduğuna şahit oldum. Zamanında, ısıtmada plastik borularla

oluşturduğumuz döşemeden ısıtma yerine, bu şantiyede döşemelere karolar şeklinde levha elemanlar serildiğini izledim. Ben bunların ses izolasyonu elemanları olduklarını tahmin ederken üşenmeden şantiyeye gittim. Şantiye şefi Aydın Beyle tanıştım. Aydın Bey, bu elemanların döşemeden ısıtma için hazır elemanlar olduğunu söyledi. Aynı cephe bir kısmında siyah alüminyum, diğer kısmında beyaz alüminyumla ikiye bölünerek tamamlandı. Gün ışığını tamamıyla içeri yansıtan bir cephe konsepti düşünmüştü mimar. (Bk. resimler)

Yine bir sabah teras katta beton veya tuğladan oluşturduğumuz parapet duvarı yerine aralıklı dikmeler arasına iç mekânlarda düşündüğümüz kırılmaz camların montesini izledim. Hele bu girdiğimiz kış aylarında sabahları buzlandığına şahit oldum. Bir tabiat olayı cepheyi zaman zaman değiştiriyordu. Aynen sabahları araba camlarında karşılaştığımız buzlanmalar gibi.

Sevgili genç meslektaşlarım, 50 yılı aşkın meslek hayatımı bu sene yayınlamayı düşündüğüm kitabımdan daha detaylı izleyebileceksiniz. Halen, haftada 3 gün diyaliz almak mecburiyetinde olmama rağmen, hayattan kopmuyorum. 25 yılı aşkın yüzlerce öğrenci yetiştirme mutluluğuna eriştim. Öğrencilerimin başarıları beni memnun ediyor. Öğrencilerimle ve hoca arkadaşlarımla unutulmayacak güzel günler geçirdim. Bu yıl Stillife galerisinde 5'nci sergimi dostlarımla paylaştım. Her gün aldığım rafadan yumurtaları da desenlerle süslüyorum. Bunlardan bir kısmını dostlarıma hatıra olarak sundum.

En son olarak sevgili meslektaşlarıma, devamlı çizmelerini öneriyorum. Zinde ve genç kalmanın sırrında çok üretmek ve çalışmak var. Bizlerin perspektif-maket ile ve elle çizerek oluşturduğumuz projeleri, şimdi bilgisayar ile oluşturup takdim ediyorlar. Bizler bürolarımızda 10-12 elamanla çalışırken, şimdilerde geçici part-time elemanlar bilgisayarla bu hizmeti sonuçlandırıyorlar.

Bir de bu elli yıllık yoğun proje ve uygulamalı meslek hayatımda en mutlu çalışma anlarımı yarışmalardaki sabahladığımız anlar olduğunu söylemek isterim. Hele 1961 yılında 4 ortak arkadaşla kurduğumuz büroda, girdiğimiz Orta Doğu Teknik Üniversitesi proje yarışması hiç aklımdan çıkmaz. Geçmeli iki masa büyüklüğündeki maketi 3 günde tamamlamıştım. Galatasaray postanesine saat 18.00'da teslim edeceğimiz projenin 2 adet kutusu marangozdan saat 17.30'da geldi. Maketin bir parçası ve projeler bir kutuya girdi. 2. maket diğer kutuya girmedi. Marangoz ölçüyü yanlış tutmuş. Yapacak bir şey yoktu. Acele 1. kutuyu postaneye ulaştırdık. Neyse ki büromuz Taksim'de postaneye yürüme mesafesindeydi. Teslim ettik ve alındı posta kağıdını aldık. 2. maket elimizde kaldı. Bendeniz 3 aylık bir çalışma ile şimdi modası olan uzamış sakallarımla, postane müdürünün karşısına dikildim. Yeni mezun 4 arkadaş olarak ilk yarışmamız olduğundan bahisle, durumu izah ettim. Alındı kağıdını gösterdim. Adamcağız insafı ve anlayışlı imiş. Eksik olmasın odacısını çağırttı. Bizim elde kalan maket kutusu diğerinin yanına ilişti. Biz bu yarışmada 2. derecede elendik. Proje konseptimiz, Birincilik Ödülü Behruz Çinici projesi olmakla beraber, bizim hatamız spor alanlarını yurtlardan uzakta, Eskişehir yoluna yakın bir yerde düşünmemizmiş. Behruz, bu spor alanlarını arazi şevini de kullanarak, sosyal tesisler, yurtlar ve rektörlük binası ile irtibatlı şekilde kampüsün ortasında planlamıştı.

Her proje yarışması ve sonucundaki kolokyumların yeni bir eğitim olduğunu düşünürüm her zaman. Dereceye girenleri tenkit yerine, neler yaptıklarına bakar ve takdir ederim.

Eskişehir'deki ilk şantiye çalışmam sırasında, geceleri (yıl 1963) Stat Otelinde proje yarışmasına çalışıp teslim ettiğimi hatırlarım. 1. Proje yine Doğan Tekeli – Sami Sisa ve Metin Hepgüler ortaklığı idi. Daha sonra bu otelin sinema projesinin inşaatında emeğim geçmiştir. Emek İnşaat'taki yöneticiliğime paralel, proje yarışmalarına katıldım. Emekli Sandığı Yüksek Blok Ek Binası projesini ve bir kısım projeleri yaptığımı hatırlıyorum.

SANTORINI, MYKONOS, CHIOS (SAKIZ)

01

Yunan Adalarında, birbirinden farklı özelliklere sahip olmalarına karşın, paylaşılan bazı ortak değerler var: Yerleşik bir turizm kültürü, misafirperverlik, doğal, bozulmamış çevreler, özgün mimari ve tüm ekonomik sıkıntılara karşın ada halklarının hayata bakış açısı. Belki adalı olmanın sonucu ortaya çıkan bu dünya görüşünü ve insanların önem verdikleri değerleri ne kadar özlediğimizi Yunan Adaları'na gidince hatırlıyorsunuz...

İlhan Selim Kural
Y. Mimar

1976 yılından beri yaz aylarının bir kısmını geçirmemize karşın, Çeşme'nin hemen karşısında bulunan Sakız (Chios) adasına gitmemiz nedense mümkün olmamıştı. Bu yaz kapsamlı bir program yapıp Chios, Mykonos ve Santorini adalarını içeren bir gezi planladık. Çeşme'den doğrudan feribot ile Sakız'a geçtik; oradan kalkan 40 kişilik bir uçakla yarım saatte Mykonos'a uçtuk; oradan da hemen hızlı feribotla 3 saatte Santorini'ye vardık. Santorini'de toplam 3 gece, Mykonos ve Sakız'da ise birer gece konakladık.

01/ Santorini-Pyrgos Kastelli Kalesi'nden Adanın Caldera'ya Bakan Batı Panoraması
02/ Santorini-Imerovigli'den Caldera'nın çevrelediği Körfeze Bakış

02

Santorini, Yunan Adaları'nın en çarpıcı olanı; Kapadokya gibi, Santorini de çok özel bir yer; kendine özgü topoğrafik oluşumu, muhteşem manzarası, doğası ve onunla uyumlu mimarisi ile bir dünya mirası. Volkanik bir ada olan **Santorini**, M.Ö 1600'lerde adanın merkezindeki volkanın patlaması sonucunda bugünkü halini almış. Zaman içinde çeşitli isimlerle anılan ada, "**Kallisti**", "**Thira**", "**Strogylly**" olarak da biliniyor. Günümüzdeki isminin "**Santa İrini**"den geldiği, bu ismin de Latince karşılığının "**Agia İrini**" olduğu kabul ediliyor. Santorini, **Bernard Rudolfski**'nin klasik kitabı "**Architecture Without Architects**"de "**Thera**" olarak geçiyor. (01)

Bugün, adanın batı kenarında durduğunuz zaman, hilal şeklinde yükselen bir krateri çevreleyen ve adına "**Caldera**" denen, denize dik 250-300 metre yükseklikteki yamaçların oluşturduğu bir duvarın üzerinden masmavi, derin sulara bakıyorsunuz. Gördüğünüz manzara, dünyanın hiç bir yerinde göremeyeceğiniz kadar etkili, romantik ve huzur veren bir görüntü...(02)

Bu oluşumun arkasında kalan arazi, adanın kuzey, doğu ve güneyine doğru hafif bir eğimle iniyor ve sahilde pek çok plaj oluşturarak deniz seviyesini yakalıyor.

03

04

05

06

07

09

Santorini'nin denizden görüntüsü, batıdan yaklaşırken, Caldera'nın körfeze bakan 45 derecelik dik yamaçlarından aşağıya üzümlük gibi inen bembeyaz yapı dokusu ile, üzerine kar yağmış bir dağ silsilesini andırıyor. (03-04) Yamacın doğal silüetini hiç bozmadan üst üste gelecek şekilde konumlandırılan yapıların çoğu eskiden kalma konutlar ve onlara yapılan eklentilerden oluşuyor. Ancak yeni yapılar da aynı görselliği korumak ve süregelen yerleşim prensiplerine ve mimari özelliklerine uymak zorunda. Hiç bir konut diğerinin manzarasını kapatmıyor ve hepsi beyaz boyalı. Evlerin neredeyse tümü arazi içerisinde teraslanarak yamaca gömülmüş. (05) Caldera'nın batıya bakması nedeniyle deneyimlenen gün batımı, başka yerlerle kıyaslanamayacak kadar romantik.

Caldera'daki yapıların büyük çoğunluğu otel olarak kullanılıyor. Otellerin oda sayısı, arazi ve yerleşim koşullarından dolayı, kısıtlı. Odalar, yamaç aşağı inen dik merdivenlerle birbirlerine bağlanıyor. Tüm otel odaları sadece deniz yönüne bakıyor, ancak ıslak hacimler yamaç içine gömülü vaziyette.

Caldera boyunca yerleşim, ip üzerinde sıralanmış boncuk taneleri gibi birbirine bağlanan köylerden oluşuyor. Kuzeyden başlayarak **Oia**, **İmerovigli** ve **Fira** en yoğun yerleşmeler. **Fira** aynı zamanda adanın da merkezi. Kıyı boyunca muhteşem manzarayı izleyen bir yaya ağı, tüm bu köyleri birbirine bağlıyor. (06-07-08-09) Motorlu

03/ Santorini-Caldera'nın Silüeti

04/ Santorini-İmerovigli ve Fira'nın Yamaç Yerleşimleri

05/ Santorini-Oia'nın Yamaç Yerleşimi

06/ Santorini-Oia'da Kilise Meydanı

07/ Santorini-Oia Yaya Sokağı

08/ Santorini-Oia'da Meydan

09/ Santorini-Fira'da Yaya Sokağı

10/ Santorini-Yeni Liman (geri planda liman'dan yukarı çıkan trafik yolu görünüyor)

11/ Santorini-Müze ve Sanat Merkezi Olarak Kullanılan Eski Domates Salça Konservesi Fabrikası

12/ Santorini-Pyrgos

13/ Santorini-Pyrgos Kilise Meydanı

14/ Santorini-Oia Mavi Boyalı Kilise Kubbeleri

15/ Santorini-Eski ve Yeni Yapılaşma Birarada

12

13

14

araçlar Caldera'dan aşağı inemiyor; yerleşmelerin bağlantısı, kıyıyı içeriden takip eden yollar aracılığı ile kuruluyor. Santorini'ye varan gemiler, yeni yapılan limanda yolcusunu indiriyor, yolcular oradan yukarı otobüslerle taşınıyor. Daha küçük gemilerin yanaşabildiği eski limanda ise yolcular hala eşek sırtında yukarı çıkarılıyor ama artık bir teleferik servisi de var. (10)

Adanın doğusunda kalan ve sahile inen volkanik topraklı arazide Santorini'ye özgü nefis şarapların üretildiği bağlar yer alıyor. Ayrıca küçük "cherry" domatesinin de üretimi yaygın; hatta eskiden adanın tek domates salçası konserve fabrikası olan tesisler şimdi-lerde müze ve modern sanat etkinliklerinin sergilendiği mekanlar olarak kullanılıyor. (11) Fabrikanın güneyinde, hemen yanı başında kalan **Vilchada** plajını sınırlayan jeolojik yapı, devamlı değişen ve gri volkanik kumdan oluşan yüzey formasyonu ile de çok ilginç. Santorini'nin ortasında bulunan **Pyrgos Köyü**, tüm adayı kuşbakışı görebileceğiniz bir noktada ve yükseklikte inşa edilen **Kastelli Kalesi**'nin etrafında gelişmiş. Burası da eski dokuyu aynen muhafaza eden bir yerleşim olarak aynen korunmuş. (12-13)

Tüm adaya hakim olan ve günümüzde de devam ettirilen mimari, küçük beyaz kübik bloklardan ve sivil yapılarda tonoz çatılardan, kiliselerde ise mavi boyalı kubbeli çatılardan oluşuyor. Zaten adayı tanıtan resim ve posterlerde de mavi kubbeli kiliseler çok yaygın bir klişe halini almış. (14) Bu yapı geleneği sıkı bir kontrol altında sürdürülüyor ve Yunan adalarının tümünde bu disiplin ve mimari uyum korunuyor. Yeni yapılarda da mevcut dokuya uyumlu olma koşulunun arandığı kesin. (15)

15

16

17

18

19

Her ada kendi içinde özgün mimarisini devam ettiriyor; bu da adalara çok sayıda turistin gelmesine neden oluyor. Bizim Anadolu yerleşmelerinde -şehirleri çoktan geçtik-, köylerde bile karakteristik mimariyi koruyamadığımız için kentlerimiz ve köylerimiz kimlik sorunu yaşıyor ve ne yazık ki kendi şehirlerimiz, değil bizlere, yabancılara bile artık ilginç gelmiyor. (16-17-18-19)

Çok sayıda Amerikalı, Çinli, Japon, Arap ve Avrupalı turistin geldiği Santorini'de yaya yolları insan trafiğinden tıkanacak hale geliyor. Küçük bir ada olmasına karşın, oldukça da yoğun bir araç trafiği söz konusu. Aslında Santorini, adaların içinde en pahalılarından birisi; ancak Yunanistan'ın en kötü ekonomik koşulları yaşadığı 2015 yazında bile hiç bir şey aksamıyor; inanılmaz bir organizasyon, mükemmel çalışan bir servis sektörü, çok iyi oteller, nerede ise herkesin İngilizce bildiği bir ortam, karşılıklı espri yapıp sohbet edebileceğiniz kadar zeki, akıllı, ilgili ve candan personel, ucuz, lezzetli yemekler...Tek sorun, özellikle Santorini'deki lokanta ve mağazaların çoğunda kredi kartı yerine nakit istenmesi idi; bir günde bankamatikten en fazla 60 Euro çekebilen insanların oluşturduğu bir toplum için bu da doğal sayılabilir.

Hem Santorini'de, hem de Mykonos'ta özellikle toplu taşıma çok iyi işliyor: Limana yanaşan feribotlardan boşalan binlerce yolcuyu bekleyen otobüsler, kalabalığı beş dakika içinde eritip limandan ayrılıyor. Aynı şekilde havalimanı bağlantıları da deniz ulaşımı ile koordineli çalışıyor; hiç bir yerde karmaşa yaşanmıyor.

Mykonos, Santorini'den çok daha farklı bir ada. Mykonos'un pek çok bakımdan en eğlenceli ada olduğu düşüncesi epeyce yaygın ama bu eğlence faslının merkezden ziyade adayı çevreleyen onlarca plajda devam ettiğini düşünüyor insan. Hiçbir adada bizdeki gibi yüksek volümlü müzik duyulmuyor. Mykonos'un Santorini'den en önemli farkı topoğrafik yapısı; Santorini gibi dramatik bir coğrafyası olmayan adanın en önemli yerleşim yeri, adaya da ismini veren **Mykonos** şehri. Mykonos'un bir adı da "kent" anlamına gelen "**Chora**". MÖ 3000 yılına kadar giden bir geçmişe sahip olmasına karşın, MÖ11.Yüzyılda adaya gelen İyonyalılar'ın ilk yerleşik nüfus olduğu kabul ediliyor. Tarihi

21

- 16/ Santorini-Imerovigli'de Otel'den Detay
- 17/ Santorini-Fira'da Duvar Süslemesi
- 18/ Santorini-Fira'da Kapı
- 19/ Santorini-Fira'da Katolik Kilisesi Dış Merdiveni
- 20/ Mykonos-Yel Değirmenleri
- 21/ Mykonos-Küçük Venedik
- 22/ Mykonos-Kordon Boyu
- 23/ Mykonos-Dar Sokaklar
- 24/ Mykonos-Sokağa İnren Renkli Merdivenler

22

23

24

boyunca sırasıyla Roma, Bizans, Venedik ve Osmanlı egemenliğine giren Mykonos, 1830 yılında bağımsız Yunan devletinin parçası olmuş. Adada yeteri kadar doğal kaynak ve tarım yapılabilecek koşullar yok; ancak ortaya çıkan tarihi kalıntılar nedeni ile 1930'lardan itibaren Avrupalı zenginleri ve sanatçıları misafir etmeye başlamış. Giderek artan bu turizm olgusu, batının Grek hayranlığını da hesaba katacak olursak, 1950'lerden sonra doruğa ulaşmış. Santorini gibi Mykonos da bugün çok büyük bir turist nüfusuna ev sahipliği yapıyor.

Chora, batıya bakan hilal şeklinde bir koyun etrafında gelişmiş. (20-21-22) Kentin en eski yerleşim alanı, bu koyun arkasında gelişen ve dar sokaklarla birbirine bağlanan imar adalarından oluşuyor. Burası nerede ise tümü ile araç trafiğine kapalı. Dar, taş veya çakıl döşeli sokakları, beyaz boyalı kübik evleri, mavi rengin çoğunlukta olduğu doğramaları ile Akdeniz mimarisinin tipik örneğini oluşturuyor.

Doğramalar ile birlikte balkon ve dış merdiven korkulukları da aynı renkte boyanıyor. Mavinin yanı sıra yeşil, kırmızı, sarı ve beyaz örneklerle de rastlamak olası. Evler çok bakımlı; sokaklarda yere döşenen taşların aralarına beyaz boya ile kalın derz çekilmiş. İki veya üç katlı olan çoğu yapının üst kat girişlerine, binaya paralel olarak sokağa inen açık merdivenlerden ulaşıyor. Günlük yaşamın sokaklarda süremesi şaşırtıcı değil, çünkü alt katların kapıları çoğu kez doğrudan sokağa açılıyor. Pek çok konutun alt katları da zaten dükkan olarak işlevini sürdürdüğü için, yaşam bütün canlılığı ile sokaklarda devam ediyor. Çoğu yaya arteri doğu-batı veya güneydoğu-kuzeybatı ekseninde yer aldığı için en sıcak saatlerde sokaklar gölgede kalabiliyor; ayrıca denizden gelen serinletici imbata da açık oluyor. Bazı evlerin avluları da var; avlulardan dışarı sarkan dallar ve begonviller de sokağa keyif katıyor. (23-24)

25

26

Mykonos pek çok hali ile benim 1967 yılından hatırladığım ve rıhtımında oturup Raşit'in kahvesinde öğrenci işi çay içtiğimiz eski Bodrum'u anımsatıyor; ne var ki insan Bodrum'un bugünkü halini görünce gerçekten hayıflanıyor. Tüm Ege ve Akdeniz kasabalarımızı ve köylerimizi bozmadık mı? (25)

Mykonos zengin turistlerin geldiği bir ada; bunu da sokaklardaki butiklerde görmek mümkün. Pahalı markalar ve kaliteli mücevher dükkanları kendilerini sokaktan da aynı şıklıkta ifade ediyor. Zaten Yunanlıların geleneksel olarak tarihten gelen mücevher işleme sanatındaki ustalıkları, uluslararası üne sahip "Lalaounis", "Alexandros", "Santia" gibi markaların dükkanlarındaki mücevherlerin tasarım ve işçiliğinde kendini belli ediyor. (26)

Akşam üzeri Chora'nın kordon boyu canlanıyor; tüm cafe ve restoranlar doluyor. Hayat Mykonos'ta sabaha kadar devam ediyor...

Sakız Adası (Chios), muhtemelen popüler adalar rotasının dışında kaldığı için, Türkler dışında yabancı turistlerin diğer adalar kadar rağbet etmediği bir ada. Türkler de genellikle Çeşme'den Sakız'a taze ve ucuz balık ve ahtapot yemeğe gidiyor. Ancak Sakız adası tüm önyargıları boşa çıkaracak derecede ilginç bir ada. Ada'nın güneyindeki **Pirgi** ve **Mesta** köyleri mimari olarak görmeye değer.

Pirgi köyündeki yapıların nerede ise tümünün cephesi, Orta Anadolu yerleşimlerinde eskiden görmeğe alışık olduğumuz murçlu mozaik geometrik cephe süslemelerini andıran bir teknikle bezenmiş. "Xysta" denen bu teknikte, siyah harçla sıvanan yapıların üstüne beyaz kireç badana çekildikten sonra, muhtemelen cepheye çizilen geometrik dekoratif desenler, yine murç benzeri bir aletle sıyrılıyor ve alttan siyah harç ile kontrast yapan beyaz yüzey süslemeleri ortaya çıkıyor. (27) Nerede ise tüm köyün bu teknikle bezenmiş olması ve geleneğin devam ettirilmesi, Yunanlıların çevre konusundaki duyarlılıklarının da bir kanıtı. Ankara'da bundan 10-15 sene öncesine kadar, örneğin Altınpark'ın karşısında benzer teknikle süslenmiş pek çok ev ve apartman vardı. Nedense yeteri kadar "modern" ve "kentli" görülmedikleri için birer birer yok oldular; çoğuna da Belediye standart kaplama giydirdi.

Bir diğer ilginç yerleşim, **Mesta** köyü. Şu anda 500 nüfusun yaşadığı ve Roma döneminde spor oyunlarına ev sahipliği yaptığı

27

28

29

- 25/ Mykonos-Küçük Venedik'te Kahvehane
- 26/ Mykonos-Mücevher Dükkanı
- 27/ Chios-Pirgi Köyü, Süslü Cepheler
- 28/ Chios-Mesta Köyü, Kalın Duvarlar ve Kemerli Sokak
- 29/ Chios-Mesta, Köy Meydanı
- 30/ Chios-Sakız Ağacı

30

söylenen Mesta, Bizans döneminde artan güvenlik gerekçesi ile o zamana kadar dağınık durumdaki yerleşimlerin bir araya gelmesi ile gelişmiş bir köy. 6.Yüzyıldan itibaren korsanların hedefi haline gelen adada Bizans, Ceneviz ve nihayetinde Osmanlı egemenlikleri görülüyor. Ceneviz egemenliği zamanında tüm Mesta, kalınlığı bir metreyi aşan taş bir duvarla çevrilmiş. (28) Köyü çevreleyen duvarların her köşesinde bulunan kulelerden bugün sadece birisi ayakta. Köyün kurgusunun, denizden gelen yağmacı guruplara karşı korunma amaçlı oluştuğunu söylemek mümkün. Mesta'da da diğer köylerde olduğu gibi canlı bir köy meydanı var. (29)

Sakız adası, diğer adalara göre daha yeşil. Adada zeytin ağaçlarının yanı sıra, adaya ismini veren **sakız ağaçları** yoğun olarak yetiştiriliyor. Ancak sakız ağacı oldukça nazlı bir tür; özel mikroklima ve arazi şartları istiyor; her yerde aynı verim alınmıyor. (30)

31

32

33

34

- 31/ Chios-Hora, Kordon Boyu
 32/ Chios-Hora, Alışveriş Sokağı
 33/ Chios-Hora, Kale İçi, Eski Osmanlı Evleri
 34/ Chios-Hora, Sakızdan Üretilmiş Ürünleri Satan Bir Dükkan

Adanın merkezi Chios veya Hora kenti doğuya, Çeşme'ye bakıyor. (31) Sahilde nispeten yeni yapılar da var ama çok rahatsız edici değil. Hilal şeklindeki koya yerleşen Hora, deniz ile ilişkisini kordon boyu ile sağlıyor. Burada balık lokantaları, seyahat acentaları, oteller, cafeler ve hediyelik eşya satan dükkanlar sıralanmış. Gelen çok sayıda Türk turisti ağırlayabilmek için, çoğu yerde dükkan isimleri ve menüler Türkçe yazılmış. Kordon boyunun arkasında dar alışveriş sokakları, kuzey ucunda liman ve eski kale var. (32) Kale içi kısmen restore edilmiş ve içinde yaşıyor. Burada çok sayıda Osmanlı evi, cami ve bir Osmanlı mezarlığı var. (33) Hamam ve bazı evler restore edilmiş ama kale içi çok canlı değil. Esas canlılık kordon boyunca. Sakız adasına ve Ege'ye özgü bitkilerden (özellikle sakızdan) yapılmış sabun, reçel ve kozmetik malzemesi satan şık dükkanlar mevcut. (34) Ancak esas keyif, gece kordondaki lokantalardan birine oturup, taze ve ucuz deniz mahsulleri ile Ege otlarını ouzo eşliğinde yemek. Arkasından da bir kahveye oturup gelip geçeni seyretmenin keyfine doyum olmuyor!

Gördüğümüz üç adanın, birbirinden farklı özelliklere sahip olmasına karşın, tümünde paylaşılan bazı ortak değerler var: Yerleşmiş bir turizm kültürü (-ki buna yabancı dil bilmek de dahil), misafirperverlik, doğal, bozulmamış çevreler ve tüm ekonomik sıkıntılara karşın ada halklarının hayata bakış açısı. Hayatta her şeyin para demek olmadığını daha önce Cuba'da yaşamıştık. Burada da, belki adalı olmanın getirdiği bir rahatlık sonucu, insanların değer yargılarının farklı olduğunu hissettik. Yaşadığımız sıkıntılı günlerde, biz Türkleri adalara çeken de bu olsa gerek...

serbest MİMAR Magazine – Issue 21

SUMMARY

We are meeting with you again with a different content in our 21st volume.

“Desktop” section containing selections from projects whose designs are just completed or ongoing and comprises of various projects such as offices, commercial buildings, public buildings, hotel and university campuses.

You can find news of events organized by Türk SMD, Istanbul and İzmir SMDs in previous periods in “From SMDs” section.

In the “Collar Image” section, text of İzmir SMD regarding Prof. Dr. Rauf Beyru deceased in February, text of Yurdanur Sepkin regarding TSMD Honorary Member Öner Olcay deceased at the end of last year.

“File” subject of this volume is administrative buildings being constructed in Ankara on parcel basis. You will find details of 10 administrative buildings with the text of Celal Abdi Güzer.

Guests of “Interview” section are architects actively worked in 1960 – 80 period. We talked with our architects regarding architecture of that period.

In our “new” section, Cevizli Lodgement/Argos House designed in Uçhisar, Maslak No.1 Ofis in Istanbul and Kırşehir Bus Terminal buildings are given.

In our “Critic” section, letter of Faruk Nafiz Erkal is given describing ongoing construction process of the building in front of his house.

Finally, “We were there” section contains opinions of İlhan Selim Kural regarding Santorini, Mykonos, Chios Islands.

Translation : Çağla Mayda

Журнал “Свободный Архитектор”, выпуск 21-й.

СОДЕРЖАНИЕ

Снова рады встретиться с Вами в очередном 21-ом выпуске нашего журнала. Мы постарались сделать его наиболее интересным и наполненным.

В разделе “На рабочем столе” мы по традиции рассказываем о проектах, работа над которыми только что завешена или находящихся в стадии разработки, таких как офис, жилой комплекс, отель, университетский городок, здания административного и общественного назначения и другие.

О событиях и мероприятиях, проведенных за последнее время отделениями “Объединения Свободных Архитекторов” в городах Измир и Стамбул мы расскажем в разделе “Новости “Объединения Свободных Архитекторов” (“SMD”).

К большому нашему сожалению, в конце прошлого года мы пережили потюю одного из наших уважаемых коллег Онера Олжая, а в феврале текущего года нас покинул профессор Рауф Бейру. Об этих уважаемых людях в разделе «Профиль» нам расскажут наши коллеги Юрданур Сепкин, а также здесь вы найдете материал, переданный нам из Измирского отделения Объединения Свободных Архитекторов.

В разделе «Досье» Джелал Абди Гюзер детально расскажет о десяти административных объектах, которые возводятся в Анкаре.

В главе «Разговор» речь пойдет об архитекторах, активно работавших в 60-е и 80-е годы, а также и об архитектуре того периода.

В разделе «Новое» рассказывается о таких объектах как: Джевизли Ложман/Аргос Эви в г. Учхисар, об Офисном комплексе Маслак 1 в г. Стамбул, а также о здании автобусного терминала в г. Кыршехир.

В этот раз в главе «Критика» речь пойдет об объекте, который продолжает строится напротив дома Фарук Нафиз Еркана.

Наш выпуск завершит глава «Мы там были», в которой наш коллега Ильхам Селим Курал повествует об островах Миканос, Хиос и Санторини.

Переводы : Natalia Troshina Soylu

Мجلة المهندس المعماري الحر العدد 21

ملخص

نتظركم معكم مجدداً في عدداً الواحد والعشرين غير محتوى مختلف أيضاً.

يشكل قسم “سطح المكتب” الذي يحدث به مشروعات مختلفة لم يتم الانتهاء من تصميمها أو بدأ العمل بناءً على مشروعات متنوعة مثل المكاتب والمنازل التجارية والمساكن والمباني الحكومية والفنادق والحرم الجامعي.

ستجدون أخبار الفعاليات التي قامت بها الجمعية التركية للمهندس المعماري الحر (SMD) الجمعية التركية للمهندس المعماري الحر في اسطنبول ولأمر خلال الفترات الماضية في قسم “من جمعيات المهندسين المعماري الحر”.

في قسم “صورة القاعة” يتم نقل مقالة نوردا ليرسكين حول “البناء الجديد”، عنده سوف الجمعية التركية للمهندس المعماري الحر الذي رحل عنا في نهاية السنة الماضية، ومقالة جمعية المهندسين المعماري الحر في إزمير حول أحد رؤوف بيرو، الذي رحل عنا في شهر فبراير.

كانت المباني الإدارية المنشأة على أساس القطعة في القوة موضوع الملف لهذا العدد. وبممكنكم أن تجدوا تفاصيل عدد 10 مباني إدارية مدعومة بمقالة جلال عبد جوزار.

في قسم “المحادثة”، كان هدفنا من معمارينا العالم، شكل فعال خلال الفترة من 1960 – 1980. ونحننا مع معمارينا حول المعمار خلال تلك الفترة.

في قسم “الحدث”، توجد مباني مسكن، حضانات، منازل (حجر)، التي تم تصميمها في أوتشيسار، مباني مكتب رقم 1 مصالكة في اسطنبول ومباني محطة حافلات كيرشهير.

يحدث في قسم “النقد” مقالة قاروة، ناقد إركال التي تبحث فيها عن عملية الإنشاءات المتواصلة لمبنى في مقابل منزله.

وفي النهاية، في قسم “كنا هناك” نقل القاري سلهم كيرال انطباعاته حول جزر سانتوريني، ميكونوس، خيوس (ساكيوز).

الترجمة : Çağla Mayda

ABONELİK FORMU

Adı / Soyadı : _____

Mesleği : _____

Çalıştığı Kurum : _____

Görevi : _____

Unvanı : _____

Posta Adresi : _____

Posta Kodu : _____ Semt : _____ Şehir : _____

Telefon : (_____) _____ Faks : (_____) _____

E-Posta : _____@_____ URL : _____

☐ İlk Abonelik

☐ Abonelik Yenileme

☐ 4 sayılı abonelik-35 TL / Öğrencilere-30 TL

Fatura Bilgisi ☐ Adıma fatura istiyorum ☐ Firma adına fatura istiyorum

Firma Adı : _____

Adres : _____

Vergi no : _____

Vergi Dairesi : _____

ÖDEME BİLGİLERİ

☐ Posta havalesiyle ödeme (Ödeme yaptığınız belgeyi bu form ile birlikte yollayınız).

☐ Banka havalesiyle ödeme (Ödeme yaptığınız belgeyi bu form ile birlikte yollayınız).

☐ Kredi kartı ile ödeme. ☐ Visa ☐ Master Card

Kart No:

Son Kullanma Tarihi: / İmza: _____

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Garanti Bankası - Kuşulu Şube

IBAN: TR45 0006 2001 3610 0006 2979 12

Reklam İndeksi

İŞIKLAR.....ÖN KAPAK İÇİ - 1

KALEBODUR.....ARKA KAPAK

DALSANARKA KAPAK İÇİ

TEPE BETOPAN17

MAS OFİS.....56-57-67

GREENGUARD: İNSANA VERDİĞİMİZ DEĞERİN KANITI!

Dört duvar arasında yaşıyoruz. Zamanımızın büyük bir kısmını iç mekanlarda geçiriyoruz. Bu sebeple, iç mekan ürünlerimiz, içerisinde bulunan kimyasal oranlarının belirlenen sınır değerlerin altında olduğunun kanıtı olan Greenguard sertifikası ile belgelendirilmiştir.

corex

ALÇITEK

SIVATEK

SATENTEK

maxicoat

FLOORTEK
Kendinden yayılan şap

www.dalsan.com.tr

Greenguard ile ilgili detaylı bilgiyi www.dalsan.com.tr adresinden alabilirsiniz.

KALEBODUR
HER AÇIDAN
BEKLENMEYENİ
YARATIR.

C-Extreme

Çimento, traverten ve
ahşap doku görünümünü
buluşturan fullbody porselen.
Kalebodur'dan.

